

Wymagania edukacyjne dla klas VII

Wymagania edukacyjne na śródrocze	Wymagania edukacyjne na koniec roku
--------------------------------------	--

<p><u>Język polski</u></p> <p>Ocena 6 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych, • odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji, • analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu, • czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym, • samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji, • praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego, • krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego, • samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, 	<p><u>Język polski</u></p> <p>Ocena 6 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych, • odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji, • analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu, • czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym, • samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji, • praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego, • krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego, • samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat,
--	--

<p>w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski, • interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych, • oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej, • pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję, • tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, • redaguje dłuższe formy wypowiedzi • podejmuje próby własnej twórczości literackiej, • wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensory symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi, • samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach. <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane 	<p>w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski, • interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych, • oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej, • pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję, • tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem, • redaguje dłuższe formy wypowiedzi • podejmuje próby własnej twórczości literackiej, • wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensory symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi, • samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach. <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane
---	---

<p>z prezentacją walorów artystycznych tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy, • płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego, • odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym, • wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych, • ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp., • określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii, • interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury, • udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód, • aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji, • charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych, • analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, • próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie, 	<p>z prezentacją walorów artystycznych tekstu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy, • płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego, • odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym, • wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych, • ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp., • określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii, • interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury, • udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód, • aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji, • charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych, • analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, • próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,
--	--

- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów,
- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania,
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe,
- odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą,
- wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu,
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa.

Ocena 4

Uczeń:

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu,
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację,
- płynnie czyta teksty współczesne

- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów,
- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy,
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania,
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe,
- odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą,
- wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu,
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa.

Ocena 4

Uczeń:

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu,
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację,
- płynnie czyta teksty współczesne

<p>i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje tekst na poziomie przenośnym, • określa funkcję przeczytanego tekstu, • interpretuje tytuł utworu, • wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych, • dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytany tekście, w tym w satyrze, • określa funkcję środków artystycznego wyrazu, • analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu, • uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich, • uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki, • wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych, • analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, • odczytuje sensory przenośne i symboliczne w odbieranym tekście. <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, • żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie, • określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu, • rozróżnia teksty o charakterze 	<p>i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje tekst na poziomie przenośnym, • określa funkcję przeczytanego tekstu, • interpretuje tytuł utworu, • wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych, • dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytany tekście, w tym w satyrze, • określa funkcję środków artystycznego wyrazu, • analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu, • uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich, • uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki, • wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych, • analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej, • odczytuje sensory przenośne i symboliczne w odbieranym tekście. <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, • żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie, • określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu, • rozróżnia teksty o charakterze
---	---

<p>informacyjnym i perswazyjnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, • rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi, • podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów, • nazywa różne motywy postępowania bohaterów, • określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego, • identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki, • charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, • wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację • wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie • rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn, • identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze, • odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, • rozumie znaczenie terminów <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i>, • odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, • podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, • zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady, • rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, • samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis, • wyszukuje informacje w indeksie 	<p>informacyjnym i perswazyjnym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, • rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi, • podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów, • nazywa różne motywy postępowania bohaterów, • określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego, • identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki, • charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, • wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację • wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie • rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn, • identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze, • odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, • rozumie znaczenie terminów <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i>, • odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, • podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, • zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady, • rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, • samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis, • wyszukuje informacje w indeksie
--	--

<p>i przypisach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej, • analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury • dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie, • wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich • analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury, • wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, • pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska, • zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu • stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, • rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, • stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy, • uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, • dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację • uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów, • redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami, • pisze wywiad, 	<p>i przypisach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej, • analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury • dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie, • wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich • analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury, • wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, • pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska, • zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu • stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, • rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, • stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy, • uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, • dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację • uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów, • redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami, • pisze wywiad,
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, • zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu, • wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, • opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensory przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika, • w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, • recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji, • dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować • stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem, – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, • zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu, • wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, • opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensory przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika, • w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, • recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji, • dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować • stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> – fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem, – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów
---	---

i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,
 – fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany),
 – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Ocena 2

Uczeń:

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela,
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi,
- słucha nagrania wzorcowej recytacji,
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu,
- rozumie polecenia,,
- rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście,
- rozpoznaje emocje towarzyszące osobie, wypowiadającej się,
- czyta teksty współczesne i dawne,
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np.

i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,
 – fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany),
 – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Ocena 2

Uczeń:

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela,
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi,
- słucha nagrania wzorcowej recytacji,
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu,
- rozumie polecenia,,
- rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście,
- rozpoznaje emocje towarzyszące osobie, wypowiadającej się,
- czyta teksty współczesne i dawne,
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np.

<p>biograficznego, historycznego, kulturowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady, • rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo, • wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję, • rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, • wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi, • dostrzega różne motywy postępowania bohaterów, • odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski, • czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren, • odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego, • zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, • rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze • czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki, • wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze • wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości, • rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową, 	<p>biograficznego, historycznego, kulturowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady, • rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo, • wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję, • rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, • wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi, • dostrzega różne motywy postępowania bohaterów, • odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski, • czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren, • odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego, • zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, • rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze • czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki, • wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze • wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości, • rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową,
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu, • odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog, • rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich, • posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich, • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton, • wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, • dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury • zna terminy <i>adaptacja filmowa</i> i <i>adaptacja teatralna</i>, • wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator), • zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury, • dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych, • sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi, • tworzy plan dłuższej wypowiedzi, • tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje, • wypowiada się na temat, • stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu, • odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog, • rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich, • posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich, • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton, • wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, • dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury • zna terminy <i>adaptacja filmowa</i> i <i>adaptacja teatralna</i>, • wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator), • zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury, • dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych, • sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi, • tworzy plan dłuższej wypowiedzi, • tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje, • wypowiada się na temat, • stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność
--	--

<p>akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stara się o estetyczny zapis wypowiedzi • wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji, • przygotowuje wywiad • streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy, • wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów, • pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście, • opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne • stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową, • opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty, • układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty, • wygłasza z pamięci tekst poetycki, • wie, czym jest błąd językowy, • ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego: <ul style="list-style-type: none"> – fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem, – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę 	<p>akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stara się o estetyczny zapis wypowiedzi • wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji, • przygotowuje wywiad • streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy, • wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów, • pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście, • opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne • stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową, • opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty, • układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty, • wygłasza z pamięci tekst poetycki, • wie, czym jest błąd językowy, • ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego: <ul style="list-style-type: none"> – fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem, – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę
--	--

między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,

– fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany),

– składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Ocena 1

Uczeń:

- nie spełnia żadnych wymagań na ocenę dopuszczającą (2).

Chemia

Ocena 6

Uczeń:

- projektuje doświadczenie o podanym tytule (rysuje schemat, zapisuje obserwacje i formułuje wnioski);
- opisuje zasadę rozdziału mieszanin metodą chromatografii;
- przewiduje właściwości stopu na podstawie właściwości jego składników;
- wyjaśnia zjawiska promieniotwórczości naturalnej i sztucznej;

między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów,

– fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany),

– składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Ocena 1

Uczeń:

- nie spełnia żadnych wymagań na ocenę dopuszczającą (2).

Chemia

Ocena 6

Uczeń:

- wykonuje obliczenia stechiometryczne o większym stopniu trudności;
- opisuje i porównuje proces pasywacji i patynowania oraz wskazuje metale, których te procesy dotyczą;
- analizuje zużycie wody w swoim domu i proponuje sposoby racjonalnego gospodarowania wodą;
- rozwiązuje z wykorzystaniem gęstości zadania rachunkowe dotyczące stężenia

- rozróżnia rodzaje promieniowania;
- zapisuje równania rozpadu α i β ;
- oblicza zawartość procentową trwałych izotopów występujących w przyrodzie na podstawie masy atomowej pierwiastka i liczb masowych tych izotopów;
- wyjaśnia, dlaczego mimo polaryzacji wiązań między atomami tlenu i atomem węgla w cząsteczce tlenku węgla(IV) wiązanie nie jest polarne.

Ocena 5

Uczeń:

- wyjaśnia, jaki wpływ na szybkość procesu dyfuzji ma stan skupienia stykających się ciał;
- porównuje właściwości różnych substancji;
- analizuje i porównuje odczytane z układu okresowego lub tablic chemicznych informacje na temat właściwości fizycznych różnych substancji;
- odczytuje informacje z rysunku lub zdjęcia oraz wykonuje obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość i objętość;
- odróżnia metale od niemetałów na podstawie ich właściwości, klasyfikuje pierwiastki jako metale i niemetały;
- podaje kryterium podziału substancji;
- wyjaśnia różnicę między pierwiastkiem a związkiem chemicznym;
- wyjaśnia, w jaki sposób skład mieszaniny wpływa na jej właściwości;
- porównuje mieszaniny i związki chemiczne (sposób otrzymywania, rozdziału, skład jakościowy, ilościowy, zachowywanie właściwości składników);
- przelicza masę atomową wyrażoną w jednostce masy atomowej (u) na gramy, wyniki podaje w notacji

procentowego;

- oblicza stężenie roztworu powstałego po zmieszaniu roztworów tej samej substancji o różnych stężeniach.

Ocena 5

Uczeń:

- rozwiązuje chemograpy;
- wykonuje obliczenia stechiometryczne;
- projektuje działania na rzecz ochrony atmosfery;
- proponuje sposoby zapobiegania powiększaniu się dziury ozonowej;
- na podstawie mas atomowych helowców i mas cząsteczkowych innych składników powietrza przewiduje różnice w gęstości składników powietrza w stosunku do powietrza;
- opisuje i porównuje proces pasywacji i patynowania oraz wskazuje metale, których te procesy dotyczą;
- wymienia etapy oczyszczania ścieków;
- wyjaśnia, dlaczego woda dla jednych substancji jest rozpuszczalnikiem, a dla innych nie;
- opisuje, w jaki sposób można odróżnić roztwory właściwe od koloidów;
- wykonuje obliczenia dotyczące ilości substancji, jaka może się stracić po oziębieniu roztworu nasyconego;
- oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego w wyniku zmieszania określonych ilości roztworów o znanym stężeniu.

<p>wykładniczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje aktywność chemiczną pierwiastków należących do tej samej grupy na przykładzie litowców i fluorowców; • porównuje aktywność chemiczną pierwiastków należących do tego samego okresu na przykładzie okresu trzeciego; • omawia sposoby wykorzystywania zjawiska promieniotwórczości; • opisuje wpływ pierwiastków promieniotwórczych na organizmy; • oblicza masę atomową wskazanego pierwiastka na podstawie liczb masowych i zawartości procentowej trwałych izotopów występujących w przyrodzie; • wyjaśnia różnice między drobinami: atomem, cząsteczką, jonem: kationem i anionem; • wyjaśnia różnice między sposobem powstawania wiązań jonowych, kowalencyjnych i kowalencyjnych spolaryzowanych; • wyjaśnia, na czym polega polaryzacja wiązania; • wyjaśnia, w jaki sposób polaryzacja wiązania wpływa na właściwości związku; • przewiduje właściwości związku na podstawie rodzaju wiązań i weryfikuje przewidywania, korzystając z różnorodnych źródeł wiedzy; • ustala wzory sumaryczne chlorków i siarczków. <p>Ocena 4</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zasady postępowania w razie nieprzewidzianych zdarzeń mających miejsce w pracowni chemicznej; • odróżnia obserwacje od wniosków, wskazuje różnice; • opisuje doświadczenia chemiczne, 	<p>Ocena 4</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje obserwacje i wnioski; • zapisuje i odczytuje równania reakcji o większym stopniu trudności; • wyjaśnia różnicę między substratem, produktem i katalizatorem reakcji, zna
---	---

<p>rysuje proste schematy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje proste schematy doświadczeń chemicznych; • tłumaczy, na czym polegają zjawiska: dyfuzji, rozpuszczania, zmiany stanu skupienia; • bada właściwości wybranych substancji (np. stan skupienia, barwę, rozpuszczalność w wodzie, oddziaływanie z magnezem, przewodnictwo elektryczne, przewodnictwo cieplne); • projektuje i wykonuje doświadczenia, w których bada właściwości wybranych substancji (np. rozpuszczalność w benzynie, kruchość, plastyczność); • poszukuje w różnych dostępnych źródłach informacji na temat właściwości fizycznych substancji, np. twardości w skali Mohsa; • podaje przykłady pierwiastków – metali i niemetalu oraz związków chemicznych; • podaje wspólne właściwości metali; • wymienia właściwości niemetalu; • wymienia niemetale, które w warunkach normalnych występują w postaci cząsteczkowej; • porównuje właściwości metali i niemetalu; • podaje przykłady związków chemicznych, zarówno tych zbudowanych z cząsteczek, jak i zbudowanych z jonów; • planuje i wykonuje doświadczenia ilustrujące zjawisko fizyczne i reakcję chemiczną; • opisuje rolę katalizatora reakcji chemicznej; • opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; • podaje kryteria podziału mieszanin; • wskazuje te różnice między właściwościami fizycznymi składników 	<p>ich miejsce w równaniu reakcji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych typów reakcji; • dokonuje prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa zachowania masy i prawa stałości składu związku chemicznego; • wskazuje i porównuje źródła i wielkość emisji zanieczyszczeń do atmosfery; • przewiduje skutki działalności człowieka i opisuje przewidywane zmiany atmosfery; • zapisuje równania reakcji otrzymywania wodorów (syntezy siarkowodoru, amoniaku, chlorowodoru i metanu); • wyjaśnia, dlaczego gazy szlachetne są bardzo mało aktywne chemicznie; wymienia ich zastosowanie; • planuje i/lub wykonuje doświadczenia dotyczące badania właściwości tlenu, wodoru i tlenku węgla(IV); • porównuje właściwości poznanych gazów; • projektuje doświadczenia pozwalające wykryć tlen, wodór, tlenek węgla(IV); • opisuje obieg azotu w przyrodzie; • opisuje właściwości gazów powstających w procesach gnilnych; • tłumaczy na przykładach zależności między właściwościami substancji a jej zastosowaniem; • opisuje proces rdzewienia żelaza, wymienia jego przyczyny; • projektuje doświadczenia pozwalające ocenić wpływ wilgoci w powietrzu na przebieg korozji; • porównuje skuteczność różnych sposobów zabezpieczania żelaza i jego stopów przed rdzewieniem; • wymienia i opisuje właściwości najbardziej rozpowszechnionych tlenków w przyrodzie; • dla tlenków i wodorów wykonuje proste obliczenia wykorzystujące prawo
--	--

<p>mieszaniny, które umożliwiają ich rozdzielenie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje różnice między mieszaniną a związkiem chemicznym lub pierwiastkiem; • tłumaczy, skąd pochodzą symbole pierwiastków chemicznych, podaje przykłady; • wyjaśnia związek między liczbą powłok elektronowych i liczbą elektronów walencyjnych w atomie pierwiastka a jego położeniem w układzie okresowym; • zapisuje konfiguracje elektronowe atomów pierwiastków, których liczba atomowa nie przekracza 20; • wyjaśnia związek między podobieństwem właściwości pierwiastków zapisanych w tej samej grupie układu okresowego a budową atomów i liczbą elektronów walencyjnych; • podaje przykłady pierwiastków mających odmiany izotopowe; • określa skład jądra atomowego izotopu opisanego liczbami: atomową i masową; • definiuje pojęcie masy atomowej (średnia mas atomów danego pierwiastka z uwzględnieniem jego składu izotopowego); • wyjaśnia dlaczego gazy szlachetne są bierne chemicznie; • podaje regułę dubletu i oktetu; • zapisuje elektronowo mechanizm powstawania jonów na przykładzie Na, Mg, Al, Cl, S; • ilustruje graficznie powstawanie wiązań jonowych; • na przykładzie cząsteczek H₂, Cl₂, N₂ opisuje powstawanie wiązań kowalencyjnych; • ilustruje graficznie powstawanie wiązań kowalencyjnych; 	<p>stałości składu oraz prawo zachowania masy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje zawartość procentową węgla w tlenkach węgla(II) i (IV); • korzystając z proporcji, wykonuje obliczenia na podstawie ilościowej interpretacji równań reakcji syntezy tlenków i wodoroków; • wskazuje różnice między wodą destylowaną, wodociągową i mineralną; • wyjaśnia, jaką rolę odgrywa woda w życiu organizmów, rolnictwie i procesach produkcyjnych; • planuje i wykonuje doświadczenia wykazujące wpływ różnych czynników na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie; • rysuje i interpretuje krzywe rozpuszczalności; • porównuje zależności rozpuszczalności ciał stałych i gazów od temperatury; • wyjaśnia, w jaki sposób z roztworu nasyconego można otrzymać roztwór nienasycony i odwrotnie; • oblicza stężenie procentowe roztworu nasyconego w danej temperaturze (z wykorzystaniem wykresu rozpuszczalności); • oblicza stężenie procentowe roztworu powstałego w wyniku rozcieńczenia lub zatężenia roztworu; • posługuje się pojęciem gęstości rozpuszczalnika lub roztworu w celu wyznaczenia masy rozpuszczalnika lub masy roztworu; • oblicza rozpuszczalność substancji w danej temperaturze, znając stężenie procentowe jej roztworu nasyconego w tej temperaturze.
--	--

- przewiduje rodzaj wiązania między atomami na podstawie różnicy elektroujemności atomów tworzących wiązanie;
- wskazuje związki, w których występuje wiązanie kowalencyjne spolaryzowane;
- odczytuje z układu okresowego wartościowość maksymalną dla pierwiastków grup 1., 2., 13., 14., 15., 16. i 17. (względem tlenu i wodoru);
- rysuje wzory strukturalne cząsteczek związków dwupierwiastkowych (o wiązaniach kowalencyjnych) o znanych wartościowościach pierwiastków;
- oblicza masy cząsteczkowe związków chemicznych, dokonuje prostych obliczeń związanych z zastosowaniem prawa stałości składu, np. pozwalające ustalać wzory sumaryczne związków o podanym stosunku masowym, wyznacza indeksy stechiometryczne dla związków o znanej masie atomowej itp..

Ocena 3

Uczeń:

- interpretuje podstawowe piktogramy umieszczone na opakowaniach;
- wskazuje w swoim najbliższym otoczeniu produkty przemysłu chemicznego;
- podaje zastosowanie wybranego szkła i sprzętu laboratoryjnego;
- wykonuje proste czynności laboratoryjne: przelewanie cieczy, ogrzewanie w probówce i zlewce, sączenie;
- wyjaśnia, jak należy formułować obserwacje, a jak wnioski;
- planuje doświadczenia potwierdzające ziarnistość materii;
- opisuje właściwości substancji będących głównymi składnikami

Ocena 3

Uczeń:

- wskazuje reakcje egzotermiczne i endotermiczne w swoim otoczeniu;
- zapisuje proste równania reakcji na podstawie zapisu słownego;
- opisuje, na czym polega reakcja syntezy, analizy i wymiany;
- dobiera współczynniki w równaniach reakcji chemicznych,
- odczytuje proste równania reakcji chemicznych
- podaje treść prawa stałości składu związku chemicznego;
- opisuje, na czym polega powstawanie dziury ozonowej;
- projektuje doświadczenia potwierdzające skład powietrza;
- odczytuje z układu okresowego i innych źródeł informacje o azocie, helu,

<p>stosowanych na co dzień produktów, np. soli kamiennej, cukru, mąki, wody, miedzi, żelaza, cynku, glinu, węgla i siarki;</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje z układu okresowego lub tablic chemicznych gęstość, temperaturę topnienia i temperaturę wrzenia wskazanych substancji; • przeprowadza obliczenia z wykorzystaniem pojęć: masa, gęstość i objętość; • posługuje się pojęciami: substancja prosta (pierwiastek chemiczny) oraz substancja złożona (związek chemiczny); • wymienia drobiny, z których są zbudowane pierwiastki i związki chemiczne; • opisuje różnice w przebiegu zjawiska fizycznego i reakcji chemicznej; • wymienia przykłady mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; • opisuje cechy mieszanin jednorodnych i niejednorodnych; • podaje kryteria podziału mieszanin; • sporządza mieszaniny i rozdziela je na składniki (np. wody i piasku, wody i soli kamiennej, kredy i soli kamiennej, siarki i opiółków żelaza, wody i oleju jadalnego, wody i atramentu); • opisuje proste metody rozdziału mieszanin; • podaje przykłady pierwiastków – metali i niemetalu oraz związków chemicznych; • odczytuje z układu okresowego podstawowe informacje o pierwiastkach (symbol, nazwę, liczbę atomową, masę atomową, rodzaj pierwiastka – metal lub niemetal); • definiuje pierwiastek jako zbiór atomów o danej liczbie atomowej; • ustala liczbę protonów, elektronów i neutronów w atomie danego pierwiastka, gdy dane są liczby 	<p>argonie, tlenie i wodorze;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisze równania reakcji otrzymywania: tlenu, wodoru i tlenku węgla(IV) (np. rozkład wody pod wpływem prądu elektrycznego, spalanie węgla); • planuje i wykonuje doświadczenie pozwalające wykryć tlenek węgla(IV) w powietrzu wydychanym z płuc; • opisuje obieg tlenu w przyrodzie; • na podstawie właściwości proponuje sposób odbierania gazów; • wskazuje czynniki przyspieszające proces rdzewienia; • proponuje sposoby zabezpieczania przed rdzewieniem produktów zawierających w swoim składzie żelazo; • wymienia zastosowanie tlenków: tlenku wapnia, tlenku glinu, tlenku krzemu(IV), tlenków żelaza, tlenków węgla, tlenków siarki; • ustala wzory sumaryczne tlenków i wodoroków, podaje ich nazwy; • oblicza masy cząsteczkowe tlenków i wodoroków; • opisuje obieg wody w przyrodzie; • opisuje wpływ działalności człowieka na zanieczyszczenie wód; • opisuje budowę cząsteczki wody; • podaje przykłady substancji, które nie rozpuszczają się w wodzie, tworząc koloidy i zawiesiny; • wymienia czynniki wpływające na szybkość rozpuszczania substancji stałych w wodzie; • charakteryzuje roztwór nasycony, nienasycony i przesycony; wskazuje odpowiadające im punkty na wykresie rozpuszczalności; • wykonuje proste obliczenia dotyczące ilości substancji, jaką można rozpuścić w określonej ilości wody we wskazanej temperaturze; • interpretuje treść zadania: odczytuje i zapisuje podane i szukane wielkości;
--	--

<p>atomowa i masowa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje symbolicznie informacje na temat budowy atomu w postaci ${}^A_ZE$; • interpretuje zapis ${}^A_ZE$; • definiuje pojęcie elektrony powłoki zewnętrznej – elektrony walencyjne; • wskazuje liczbę elektronów walencyjnych dla pierwiastków grup: 1., 2., 13.–18.; • definiuje pojęcie izotopu; • wyjaśnia różnice w budowie atomów izotopów wodoru; • wymienia dziedziny życia, w których izotopy znalazły zastosowanie; • odróżnia wzory elektronowe, kreskowe, strukturalne; • opisuje, jak powstają jony; • opisuje powstawanie wiązania jonowego – efektu przekazywania elektronów walencyjnych; • opisuje, czym różni się atom od cząsteczki; • interpretuje zapisy H_2, $2H$, $2H_2$ itp.; • wyjaśnia pojęcie elektroujemności; • na przykładzie cząsteczek HCl, H_2O, CO_2, NH_3, CH_4 opisuje powstawanie wiązań kowalencyjnych, zapisuje wzory sumaryczne i strukturalne tych cząsteczek; • opisuje rolę elektronów walencyjnych w łączeniu się atomów tych samych pierwiastków; • porównuje właściwości związków kowalencyjnych i jonowych (stan skupienia, rozpuszczalność w wodzie, temperatury topnienia i wrzenia, przewodnictwo ciepła i elektryczności); • oblicza masy cząsteczkowe tlenków; • na przykładzie tlenków dla prostych związków dwupierwiastkowych ustala: nazwę na podstawie wzoru sumarycznego, wzór sumaryczny na podstawie nazwy. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje proste zadania polegające na wyznaczeniu jednej z wielkości m_s, m_r, m_{rozp} lub C_p, mając pozostałe dane; • wyjaśnia, na czym polega proces rozcieńczenia i zateżnienia roztworu.
--	---

Ocena 2

Uczeń:

- opisuje ziarnistą budowę materii;
- na podstawie umieszczonych na opakowaniach oznaczeń wskazuje substancje niebezpieczne w swoim otoczeniu;
- wymienia najważniejsze zasady, których należy przestrzegać na lekcjach chemii;
- podaje nazwy najczęściej używanych sprzętów i szkła laboratoryjnego;
- podaje przykłady zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych zachodzących w otoczeniu człowieka;
- definiuje pojęcie mieszaniny chemicznej;
- odróżnia mieszaninę jednorodną od niejednorodnej;
- wymienia metody rozdzielania mieszanin na składniki;
- wymienia przykłady mieszanin jednorodnych i niejednorodnych;
- posługuje się symbolami pierwiastków: H, O, N, Cl, Br, I, S, C, P, Si, Na, K, Ca, Mg, Fe, Zn, Cu, Al, Pb, Sn, Ag, Hg, Au, Ba;
- dzieli pierwiastki na metale i niemetale;
- opisuje i charakteryzuje skład atomu (jądro: protony i neutrony, elektrony);
- opisuje budowę układu okresowego (grupy i okresy);
- podaje numery i nazwy grup;
- odszukuje w układzie okresowym pierwiastek na podstawie jego położenia (nr grupy i okresu); odczytuje jego i symbol i nazwę;
- definiuje pojęcie jonów;
- definiuje pojęcie wartościowości jako liczby wiązań, które tworzy atom, łącząc się z atomami innych pierwiastków;
- ustala wzory sumaryczne związków dwupierwiastkowych utworzonych

Ocena 2

Uczeń:

- obserwuje doświadczenia, z pomocą formułuje obserwacje i wnioski;
- definiuje pojęcia: reakcje egzotermiczne i reakcje endotermiczne;
- wskazuje substraty i produkty, określa typ reakcji,
- podaje treść prawa zachowania masy;
- opisuje skład i właściwości powietrza;
- wymienia źródła, rodzaje i skutki zanieczyszczeń powietrza;
- opisuje właściwości fizyczne i chemiczne azotu, tlenu, wodoru, tlenku węgla(IV);
- podaje nazwy procesów fizycznych zachodzących podczas zmiany stanu skupienia wody;
- bada zdolność do rozpuszczania się różnych substancji w wodzie;
- podaje przykłady substancji, które rozpuszczają się w wodzie, tworząc roztwory właściwe;
- definiuje wielkość fizyczną – rozpuszczalność; podaje jednostkę, w jakiej jest wyrażona, oraz parametry (temperaturę i ciśnienie dla gazów, temperaturę dla substancji stałych i ciekłych);
- wymienia wielkości charakteryzujące roztwór oraz podaje ich symboliczne oznaczenie.

przez pierwiastki o wskazanej wartościowości.

Ocena 1

Uczeń:

- otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Matematyka

Ocena 6

Uczeń:

- spełnia wymagania poziomu dopełniającego,
- rozwiązuje problemy z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych,
- odróżnia liczby wymierne od niewymiernych,
- podaje przybliżenia liczb niewymiernych,
- buduje kwadrat magiczny z wykorzystaniem ułamków,
- przedstawia ułamki w postaci sumy ułamków egipskich,
- znajduje zadaną cyfrę po przecinku w rozwinięciu dziesiętnym ułamka,
- wyjaśnia, kiedy nie można zamienić ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny skończony,
- oblicza wartość wyrażenia zawierającego ułamek wielopiętrowy,
- zamienia ułamek okresowy na ułamek zwykły,
- rozwiązuje nietypowe zadania z wykorzystaniem procentów,
- określa prawdziwość zdań opisujących zależności procentowe,
- zapisuje liczby w systemach niedziesiątkowych i odwrotnie,
- rozwiązuje nietypowe zadanie tekstowe związane z potęgami,
- przekształca wyrażenia arytmetyczne

Ocena 1

Uczeń:

- otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Matematyka

Ocena 6

Uczeń:

- spełnia wymagania poziomu dopełniającego,
- rozwiązuje problemy z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych,
- odróżnia liczby wymierne od niewymiernych,
- podaje przybliżenia liczb niewymiernych,
- buduje kwadrat magiczny z wykorzystaniem ułamków,
- przedstawia ułamki w postaci sumy ułamków egipskich,
- znajduje zadaną cyfrę po przecinku w rozwinięciu dziesiętnym ułamka,
- wyjaśnia, kiedy nie można zamienić ułamka zwykłego na ułamek dziesiętny skończony,
- oblicza wartość wyrażenia zawierającego ułamek wielopiętrowy,
- zamienia ułamek okresowy na ułamek zwykły,
- rozwiązuje nietypowe zadania z wykorzystaniem procentów,
- określa prawdziwość zdań opisujących zależności procentowe,
- zapisuje liczby w systemach niedziesiątkowych i odwrotnie,
- rozwiązuje nietypowe zadanie tekstowe związane z potęgami,
- przekształca wyrażenia arytmetyczne

<p>zawierające potęgi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje potęgi korzystając z potęgowania potęg, • rozwiązuje nietypowe zadanie tekstowe związane z pierwiastkami, • wykonuje skomplikowane przekształcenia na wyrażeniach algebraicznych, • rozwiązuje równanie z parametrem, • rozwiązuje równanie wyższego stopnia, • rozwiązuje przy pomocy równań nieelementarne zadania tekstowe, o podwyższonym stopniu trudności, • rozwiązuje nieelementarne zadanie tekstowe lub konstrukcyjne, o podwyższonym stopniu trudności, wykorzystując poznane zależności dotyczące figur płaskich, • rozwiązuje nietypowe zadania związane z rzutami graniastosłupów, • rozwiązuje nieelementarne zadanie, o podwyższonym stopniu trudności dotyczące wiadomości o graniastosłupach. <p>Ocena 5: Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wymagania poziomu rozszerzającego, • rozwiązuje złożone zadania z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych, • porządkuje zbiory liczb zawierające ułamki zwykłe i dziesiętne dowolną metodą • wstawia nawiasy w wyrażeniu tak, aby otrzymać określoną wartość • zamienia jednostki, np. długości, masy, • wybiera ze zbioru ułamków zwykłych te, które mają rozwinięcie dziesiętne skończone lub nieskończone okresowe, • rozwiązuje zadania złożone lub problemowe zadania tekstowe, m.in. z zastosowaniem obliczeń na 	<p>zawierające potęgi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje potęgi korzystając z potęgowania potęg, • rozwiązuje nietypowe zadanie tekstowe związane z pierwiastkami, • wykonuje skomplikowane przekształcenia na wyrażeniach algebraicznych, • rozwiązuje równanie z parametrem, • rozwiązuje równanie wyższego stopnia, • rozwiązuje przy pomocy równań nieelementarne zadania tekstowe, o podwyższonym stopniu trudności, • rozwiązuje nieelementarne zadanie tekstowe lub konstrukcyjne, o podwyższonym stopniu trudności, wykorzystując poznane zależności dotyczące figur płaskich, • rozwiązuje nietypowe zadania związane z rzutami graniastosłupów, • rozwiązuje nieelementarne zadanie, o podwyższonym stopniu trudności dotyczące wiadomości o graniastosłupach. <p>Ocena 5: Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wymagania poziomu rozszerzającego, • rozwiązuje złożone zadania z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych, • porządkuje zbiory liczb zawierające ułamki zwykłe i dziesiętne dowolną metodą • wstawia nawiasy w wyrażeniu tak, aby otrzymać określoną wartość • zamienia jednostki, np. długości, masy, • wybiera ze zbioru ułamków zwykłych te, które mają rozwinięcie dziesiętne skończone lub nieskończone okresowe, • rozwiązuje zadania złożone lub problemowe zadania tekstowe, m.in. z zastosowaniem obliczeń na
--	--

<p>ułamkach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje i interpretować dane przedstawione na diagramach procentowych, • rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem procentów, • oblicza o ile procent różnią się dwie wartości liczbowe odczytane z tabeli, wykresu lub diagramu, • wykonuje działania na potęgach o wykładnikach całkowitych, • stosuje potęgowanie iloczynu ilorazu w zadaniach tekstowych, • stosuje działania na potęgach w zadaniach tekstowych, • doprowadza wyrażenie do prostszej postaci stosując działania na potęgach, • oblicza wartość trudnego wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgi, • wykonuje porównywanie ilorazowe liczb podanych w notacji wykładniczej, • porównuje pierwiastki podnosząc je do odpowiedniej potęgi, • doprowadza wyrażenia algebraiczne zawierające potęgi i pierwiastki do prostszej postaci, • usuwa niewymierność z mianownika korzystając z własności pierwiastków, • zapisywać sumy algebraiczne w postaci iloczynów poprzez uzupełnianie wyrażeń, • stosuje mnożenie sum algebraicznych w zadaniach testowych, • wyraża pole figury w postaci wyrażenia algebraicznego, • zapisuje treść zadania w postaci równania, • tworzy równania o danym rozwiązaniu, • określa rodzaj równań, • rozwiązuje trudne zadania tekstowe przy pomocy równań, • oblicza miary kątów w wielokątach foremnych , • oblicza pola różnych wielokątów, 	<p>ułamkach,</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje i interpretować dane przedstawione na diagramach procentowych, • rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem procentów, • oblicza o ile procent różnią się dwie wartości liczbowe odczytane z tabeli, wykresu lub diagramu, • wykonuje działania na potęgach o wykładnikach całkowitych, • stosuje potęgowanie iloczynu ilorazu w zadaniach tekstowych, • stosuje działania na potęgach w zadaniach tekstowych, • doprowadza wyrażenie do prostszej postaci stosując działania na potęgach, • oblicza wartość trudnego wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgi, • wykonuje porównywanie ilorazowe liczb podanych w notacji wykładniczej, • porównuje pierwiastki podnosząc je do odpowiedniej potęgi, • doprowadza wyrażenia algebraiczne zawierające potęgi i pierwiastki do prostszej postaci, • usuwa niewymierność z mianownika korzystając z własności pierwiastków, • zapisywać sumy algebraiczne w postaci iloczynów poprzez uzupełnianie wyrażeń, • stosuje mnożenie sum algebraicznych w zadaniach testowych, • wyraża pole figury w postaci wyrażenia algebraicznego, • zapisuje treść zadania w postaci równania, • tworzy równania o danym rozwiązaniu, • określa rodzaj równań, • rozwiązuje trudne zadania tekstowe przy pomocy równań, • oblicza miary kątów w wielokątach foremnych , • oblicza pola różnych wielokątów,
---	---

- zaznacza wierzchołki wielokątów o podanych współrzędnych oraz obliczać pola tych wielokątów,
- rozwiązuje trudne zadanie tekstowe związane z polami i obwodami figur płaskich,
- rozwiązuje trudne zadanie tekstowe dotyczące przekątnych, pola powierzchni i objętości graniastosłupa, wykorzystując własności trójkątów o kątach 90° , 45° , 45° i 90° , 30° , 60° , oraz twierdzenie Pitagorasa
- prezentuje dane statystyczne w korzystnej formie,
- rozwiązuje trudne zadanie tekstowe związane z medianą i średnią.

Ocena 4

Uczeń:

- spełnia wymagania poziomu podstawowego,
- samodzielnie ustala jednostkę, aby zaznaczyć podane liczby wymierne na osi liczbowej,
- porównuje liczby wymierne,
- dodaje i odejmuje liczby wymierne,
- mnoży i dzieli w zbiorze liczb wymiernych,
- rozwiązuje zadania o treści praktycznej z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych,
- oblicza liczbę na podstawie jej ułamka
- oblicza, jaką częścią jednej liczby jest druga liczba,
- porównuje ułamek zwykły i dziesiętny,
- wskazuje okresy rozwinięć dziesiętnych nieskończonych okresowych,
- oblicza niewiadome: składnik, odjemnik, odjemną, dzielnik, dzielną, czynnik,
- rozwiązuje zadania praktyczne prowadzące do porównywania różnicowego i ilorazowego, obliczania

- zaznacza wierzchołki wielokątów o podanych współrzędnych oraz obliczać pola tych wielokątów,
- rozwiązuje trudne zadanie tekstowe związane z polami i obwodami figur płaskich,
- rozwiązuje trudne zadanie tekstowe dotyczące przekątnych, pola powierzchni i objętości graniastosłupa, wykorzystując własności trójkątów o kątach 90° , 45° , 45° i 90° , 30° , 60° , oraz twierdzenie Pitagorasa
- prezentuje dane statystyczne w korzystnej formie,
- rozwiązuje trudne zadanie tekstowe związane z medianą i średnią.

Ocena 4

Uczeń:

- spełnia wymagania poziomu podstawowego,
- samodzielnie ustala jednostkę, aby zaznaczyć podane liczby wymierne na osi liczbowej,
- porównuje liczby wymierne,
- dodaje i odejmuje liczby wymierne,
- mnoży i dzieli w zbiorze liczb wymiernych,
- rozwiązuje zadania o treści praktycznej z zastosowaniem działań na liczbach wymiernych,
- oblicza liczbę na podstawie jej ułamka
- oblicza, jaką częścią jednej liczby jest druga liczba,
- porównuje ułamek zwykły i dziesiętny,
- wskazuje okresy rozwinięć dziesiętnych nieskończonych okresowych,
- oblicza niewiadome: składnik, odjemnik, odjemną, dzielnik, dzielną, czynnik,
- rozwiązuje zadania praktyczne prowadzące do porównywania różnicowego i ilorazowego, obliczania

<p>ułamka danej liczby, liczby na podstawie jej ułamka oraz wartości wyrażenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera w pary ułamki i procenty, • szacować jakim procentem jednej liczby jest druga liczba, • oblicza ceny towarów po kolejnych podwyżkach i obniżkach o ten sam procent, • oblicza za pomocą kalkulatora wartości o określony procent większej lub mniejszej od danej liczby, • oblicza o ile procent jeden produkt jest droższy od drugiego, • oblicza o ile procent jeden produkt jest tańszy od drugiego , • oblicza liczbę gdy dany jest jej procent, • porównywać potęgi sprowadzając je do tych samych podstaw, • zapisuje liczbę w postaci iloczynu potęg, • stosuje potęgowanie potęgi do obliczania wartości liczbowej wyrażeń • zapisuje wielodziałaniowe wyrażenia w postaci jednej potęgi stosując działania na potęgach, • oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgi, • doprowadza wyrażenie do prostszej postaci stosując działania na potęgach, • stosuje mnożenie i dzielenie potęg o tych samych podstawach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń, • oblicza potęgi o wykładnikach całkowitych ujemnych, • wykonać porównanie ilorazowe potęg o wykładnikach ujemnych • oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgi o wykładnikach całkowitych • zapisuje liczby w notacji wykładniczej, • szacuje wartości wyrażeń zawierających pierwiastki, • oblicza wartość wyrażenia 	<p>ułamka danej liczby, liczby na podstawie jej ułamka oraz wartości wyrażenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera w pary ułamki i procenty, • szacować jakim procentem jednej liczby jest druga liczba, • oblicza ceny towarów po kolejnych podwyżkach i obniżkach o ten sam procent, • oblicza za pomocą kalkulatora wartości o określony procent większej lub mniejszej od danej liczby, • oblicza o ile procent jeden produkt jest droższy od drugiego, • oblicza o ile procent jeden produkt jest tańszy od drugiego , • oblicza liczbę gdy dany jest jej procent, • porównywać potęgi sprowadzając je do tych samych podstaw, • zapisuje liczbę w postaci iloczynu potęg, • stosuje potęgowanie potęgi do obliczania wartości liczbowej wyrażeń • zapisuje wielodziałaniowe wyrażenia w postaci jednej potęgi stosując działania na potęgach, • oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgi, • doprowadza wyrażenie do prostszej postaci stosując działania na potęgach, • stosuje mnożenie i dzielenie potęg o tych samych podstawach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń, • oblicza potęgi o wykładnikach całkowitych ujemnych, • wykonać porównanie ilorazowe potęg o wykładnikach ujemnych • oblicza wartość wyrażenia arytmetycznego zawierającego potęgi o wykładnikach całkowitych • zapisuje liczby w notacji wykładniczej, • szacuje wartości wyrażeń zawierających pierwiastki, • oblicza wartość wyrażenia
--	--

<p>arytmetycznego zawierającego pierwiastki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacuje liczbę niewymierną, • oblicza pierwiastek II stopnia z kwadratu liczby nieujemnej i pierwiastek III stopnia z sześciannu <i>dowolnej</i> liczby, • wyłącza czynnik przed znak pierwiastka, • włącza czynnik pod znak pierwiastka, • wykonuje działania na liczbach niewymiernych, • oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających potęgi o wykładnikach całkowitych, • oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zawierających potęgi i pierwiastki, • stosuje poznane wzory dotyczące potęg i pierwiastków do obliczania wartości liczbowej wyrażeń wielodziałaniowych, • usuwa niewymierność z mianownika. • doprowadzać wyrażenia algebraiczne do prostszej postaci, • wyłącza wspólny czynnik przed nawias, • mnoży sumy algebraiczne, • przekształcać\ rozbudowane wyrażenia algebraiczne do prostszej postaci, • interpretuje geometrycznie iloczyny sum algebraicznych, • przekształca sumę algebraiczną na iloczyn stosując wyłączanie wspólnego czynnika przed nawias, • buduje i odczytuje wyrażenia algebraiczne o konstrukcji wielodziałaniowej, • oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych po ich przekształceniu do prostszej postaci (dla zmiennych wymiernych), • stosuje działania na sumach algebraicznych w zadaniach tekstowych, • mnoży sumy algebraiczne, 	<p>arytmetycznego zawierającego pierwiastki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacuje liczbę niewymierną, • oblicza pierwiastek II stopnia z kwadratu liczby nieujemnej i pierwiastek III stopnia z sześciannu <i>dowolnej</i> liczby, • wyłącza czynnik przed znak pierwiastka, • włącza czynnik pod znak pierwiastka, • wykonuje działania na liczbach niewymiernych, • oblicza wartości wyrażeń arytmetycznych zawierających potęgi o wykładnikach całkowitych, • oblicza wartości wielodziałaniowych wyrażeń arytmetycznych zawierających potęgi i pierwiastki, • stosuje poznane wzory dotyczące potęg i pierwiastków do obliczania wartości liczbowej wyrażeń wielodziałaniowych, • usuwa niewymierność z mianownika. • doprowadzać wyrażenia algebraiczne do prostszej postaci, • wyłącza wspólny czynnik przed nawias, • mnoży sumy algebraiczne, • przekształcać\ rozbudowane wyrażenia algebraiczne do prostszej postaci, • interpretuje geometrycznie iloczyny sum algebraicznych, • przekształca sumę algebraiczną na iloczyn stosując wyłączanie wspólnego czynnika przed nawias, • buduje i odczytuje wyrażenia algebraiczne o konstrukcji wielodziałaniowej, • oblicza wartości liczbowe wyrażeń algebraicznych po ich przekształceniu do prostszej postaci (dla zmiennych wymiernych), • stosuje działania na sumach algebraicznych w zadaniach tekstowych, • mnoży sumy algebraiczne,
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • doprowadza wyrażenie algebraiczne do prostszej postaci stosując mnożenie sum algebraicznych, • wyznacza niewiadomą z równania, • rozwiązuje równanie I stopnia z jedną niewiadomą, • rozwiązuje zadanie tekstowe z zastosowaniem równania, • określa rodzaje równań, • wykorzystuje diagramy procentowe w zadaniach tekstowych, • rozwiązuje zadanie tekstowe z zastosowaniem równań i procentów • konstruuje trójkąty przystające do danego, • określa własności przekątnych czworokątów, • uzupełnia brakujące miary kątów w równoległobokach i trapezach, • oblicza miary kątów w rombach, • oblicza obwody trapezów, • oblicza pola trójkątów i czworokątów o podanych wymiarach, • zamieniać jednostki pola, • oblicza wysokość trójkąta poprzez wyrażenie jego pola na dwa sposoby, • rysuje trójkąty i czworokąty o danych polach, • zaznacza punkty w układzie współrzędnych oraz odczytywać odległość między nimi • rozwiązuje zadanie tekstowe dotyczące sumy długości krawędzi, • umie rozpoznać siatkę dowolnego graniastosłupa, • umie obliczyć pole powierzchni graniastosłupa, • oblicza długość przekątnej ściany i długość przekątnej graniastosłupa, • rozwiązuje typowe zadanie tekstowe dotyczące przekątnych, pola powierzchni i objętości graniastosłupa, wykorzystując własności trójkątów o kątach 90° , 45° , 45° i 90° , 30° , 	<ul style="list-style-type: none"> • doprowadza wyrażenie algebraiczne do prostszej postaci stosując mnożenie sum algebraicznych, • wyznacza niewiadomą z równania, • rozwiązuje równanie I stopnia z jedną niewiadomą, • rozwiązuje zadanie tekstowe z zastosowaniem równania, • określa rodzaje równań, • wykorzystuje diagramy procentowe w zadaniach tekstowych, • rozwiązuje zadanie tekstowe z zastosowaniem równań i procentów • konstruuje trójkąty przystające do danego, • określa własności przekątnych czworokątów, • uzupełnia brakujące miary kątów w równoległobokach i trapezach, • oblicza miary kątów w rombach, • oblicza obwody trapezów, • oblicza pola trójkątów i czworokątów o podanych wymiarach, • zamieniać jednostki pola, • oblicza wysokość trójkąta poprzez wyrażenie jego pola na dwa sposoby, • rysuje trójkąty i czworokąty o danych polach, • zaznacza punkty w układzie współrzędnych oraz odczytywać odległość między nimi • rozwiązuje zadanie tekstowe dotyczące sumy długości krawędzi, • umie rozpoznać siatkę dowolnego graniastosłupa, • umie obliczyć pole powierzchni graniastosłupa, • oblicza długość przekątnej ściany i długość przekątnej graniastosłupa, • rozwiązuje typowe zadanie tekstowe dotyczące przekątnych, pola powierzchni i objętości graniastosłupa, wykorzystując własności trójkątów o kątach 90° , 45° , 45° i 90° , 30° ,
---	---

60 , oraz twierdzenie Pitagorasa.

- interpretuje prezentowane informacje,
- rozwiązuje typowe zadanie tekstowe związane z medianą i średnią.

Ocena 3

Uczeń:

- spełnia wymagania poziomu koniecznego oraz umie,
- zaznacza na osi liczby wymierne, gdy ma odpowiednio dostosowaną jednostkę
- oblicza wartość niezłożonego wyrażenia arytmetycznego w zbiorze liczb wymiernych z uwzględnieniem kolejności działań
- dodaje i odejmuje ułamki zwykłe w wyrażeniach kilkuargumentowych
- mnoży więcej niż dwa ułamki zwykłe
- oblicza wartość wyrażenia zawierającego więcej niż trzy działania arytmetyczne
- zamienia dowolny ułamek dziesiętny na zwykły i odwrotnie (gdy to jest możliwe)
- dodaje i odejmuje więcej niż dwa ułamki dziesiętne
- zapisuje za pomocą procentów informacji zapisanych słownie,
- zamienia procenty na liczby i odwrotnie
- szacować jaki procent figury stanowi jej zamalowana część,
- oblicza różne procenty tej samej liczby,
- oblicza ceny towarów po obniżce lub podwyżce o ten sam procent ,
- oblicza liczbę gdy dane jest jej 10%, 20%, 25% lub 50%,
- określa o ile procent więcej jest elementów jednego koloru od elementów drugiego,
- zapisuje liczby w postaci potęg,
- zapisuje liczby w postaci iloczynu potęg,
- oblicza wartość wyrażenia

60 , oraz twierdzenie Pitagorasa.

- interpretuje prezentowane informacje,
- rozwiązuje typowe zadanie tekstowe związane z medianą i średnią.

Ocena 3

Uczeń:

- spełnia wymagania poziomu koniecznego oraz umie,
- zaznacza na osi liczby wymierne, gdy ma odpowiednio dostosowaną jednostkę
- oblicza wartość niezłożonego wyrażenia arytmetycznego w zbiorze liczb wymiernych z uwzględnieniem kolejności działań
- dodaje i odejmuje ułamki zwykłe w wyrażeniach kilkuargumentowych
- mnoży więcej niż dwa ułamki zwykłe
- oblicza wartość wyrażenia zawierającego więcej niż trzy działania arytmetyczne
- zamienia dowolny ułamek dziesiętny na zwykły i odwrotnie (gdy to jest możliwe)
- dodaje i odejmuje więcej niż dwa ułamki dziesiętne
- zapisuje za pomocą procentów informacji zapisanych słownie,
- zamienia procenty na liczby i odwrotnie
- szacować jaki procent figury stanowi jej zamalowana część,
- oblicza różne procenty tej samej liczby,
- oblicza ceny towarów po obniżce lub podwyżce o ten sam procent ,
- oblicza liczbę gdy dane jest jej 10%, 20%, 25% lub 50%,
- określa o ile procent więcej jest elementów jednego koloru od elementów drugiego,
- zapisuje liczby w postaci potęg,
- zapisuje liczby w postaci iloczynu potęg,
- oblicza wartość wyrażenia

<p>arytmetycznego zawierającego potęgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia potęgi w postaci iloczynu i ilorazu potęg o tych samych podstawach, • stosuje mnożenie i dzielenie potęg o tych samych podstawach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń • przedstawia potęgi jako potęgi potęg, • stosować potęgowanie potęgi do obliczania wartości liczbowej wyrażeń • zapisuje proste wyrażenia w postaci jednej potęgi stosując działania na potęgach, • oblicza potęgę o wykładniku całkowitym ujemnym • zapisuje liczbę w notacji wykładniczej • określa na podstawie rozwinięcia dziesiętnego czy dana liczba jest wymierna, czy niewymierna, • oblicza pierwiastki drugiego stopnia z kwadratu liczby i pierwiastki trzeciego stopnia z sześcianu liczby nieujemnej, • umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki, • umie określić na podstawie rozwinięcia dziesiętnego, czy dana liczba jest wymierna, czy niewymierna, • obliczać wartości prostych wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki, • stosuje wzór na obliczanie pierwiastka z iloczynu i ilorazu do obliczania wartości liczbowej wyrażeń, • odczytuje wyrażenia algebraiczne, • porządkuje jednomiany, • opuszcza nawiasy, • mnoży sumy algebraiczne przez jednomiany, • doprowadza niezbyt skomplikowane wyrażenia algebraiczne do prostszej postaci, • wyłącza wspólny czynnik liczbowy przed nawias, 	<p>arytmetycznego zawierającego potęgi</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia potęgi w postaci iloczynu i ilorazu potęg o tych samych podstawach, • stosuje mnożenie i dzielenie potęg o tych samych podstawach do obliczania wartości liczbowej wyrażeń • przedstawia potęgi jako potęgi potęg, • stosować potęgowanie potęgi do obliczania wartości liczbowej wyrażeń • zapisuje proste wyrażenia w postaci jednej potęgi stosując działania na potęgach, • oblicza potęgę o wykładniku całkowitym ujemnym • zapisuje liczbę w notacji wykładniczej • określa na podstawie rozwinięcia dziesiętnego czy dana liczba jest wymierna, czy niewymierna, • oblicza pierwiastki drugiego stopnia z kwadratu liczby i pierwiastki trzeciego stopnia z sześcianu liczby nieujemnej, • umie oszacować wartość wyrażenia zawierającego pierwiastki, • umie określić na podstawie rozwinięcia dziesiętnego, czy dana liczba jest wymierna, czy niewymierna, • obliczać wartości prostych wyrażeń arytmetycznych zawierających pierwiastki, • stosuje wzór na obliczanie pierwiastka z iloczynu i ilorazu do obliczania wartości liczbowej wyrażeń, • odczytuje wyrażenia algebraiczne, • porządkuje jednomiany, • opuszcza nawiasy, • mnoży sumy algebraiczne przez jednomiany, • doprowadza niezbyt skomplikowane wyrażenia algebraiczne do prostszej postaci, • wyłącza wspólny czynnik liczbowy przed nawias,
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości liczbowe nieskomplikowanych wyrażeń algebraicznych po ich przekształceniu do prostszej postaci (dla zmiennych wymiernych), • mnoży sumy algebraiczne (proste przykłady), • zapisuje pola figur w postaci wyrażeń algebraicznych. • zapisuje treść zadania w postaci równania, • sprawdza, czy dana liczba spełnia równanie, • rozwiązuje proste zadanie tekstowe z zastosowaniem równania, • sprawdza czy istnieją trójkąty o danych bokach, • oblicza miary kątów w trójkątach równoramiennych, • wskazuje figury przystające do danych, • dorysowuje brakujące boki w różnych czworokątach, • oblicza pole figury narysowanej na siatce kwadratowej, • oblicza pole prostokąta o podanych wymiarach, • odczytuje współrzędne punktów w układzie współrzędnych • wskazuje na rysunkach graniastosłupów krawędzie prostopadłe i krawędzie równoległe oraz ściany prostopadłe i ściany równoległe, • oblicza sumę długości krawędzi graniastosłupa, • kreśli siatki graniastosłupów, • rozpoznaje siatki graniastosłupów, • oblicza pola powierzchni graniastosłupów, • rozwiązuje proste zadanie tekstowe dotyczące pola powierzchni graniastosłupa, • zamienia jednostki objętości, • oblicza objętości graniastosłupów, • rozwiązuje proste zadanie tekstowe 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości liczbowe nieskomplikowanych wyrażeń algebraicznych po ich przekształceniu do prostszej postaci (dla zmiennych wymiernych), • mnoży sumy algebraiczne (proste przykłady), • zapisuje pola figur w postaci wyrażeń algebraicznych. • zapisuje treść zadania w postaci równania, • sprawdza, czy dana liczba spełnia równanie, • rozwiązuje proste zadanie tekstowe z zastosowaniem równania, • sprawdza czy istnieją trójkąty o danych bokach, • oblicza miary kątów w trójkątach równoramiennych, • wskazuje figury przystające do danych, • dorysowuje brakujące boki w różnych czworokątach, • oblicza pole figury narysowanej na siatce kwadratowej, • oblicza pole prostokąta o podanych wymiarach, • odczytuje współrzędne punktów w układzie współrzędnych • wskazuje na rysunkach graniastosłupów krawędzie prostopadłe i krawędzie równoległe oraz ściany prostopadłe i ściany równoległe, • oblicza sumę długości krawędzi graniastosłupa, • kreśli siatki graniastosłupów, • rozpoznaje siatki graniastosłupów, • oblicza pola powierzchni graniastosłupów, • rozwiązuje proste zadanie tekstowe dotyczące pola powierzchni graniastosłupa, • zamienia jednostki objętości, • oblicza objętości graniastosłupów, • rozwiązuje proste zadanie tekstowe
--	--

<p>dotyczące objętości graniastosłupa,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rysować w rzucie równoległym przekątne ścian oraz przekątne graniastosłupa, • umie obliczyć długość przekątnej ściany graniastosłupa jako przekątnej prostokąta. • układa pytania do prezentowanych danych, • oblicza mediany, • opracowuje dane statystyczne, • prezentuje dane statystyczne, • podaje zdarzenia losowe w doświadczeniach, • oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń, • ocenia zdarzenia mniej/bardziej prawdopodobne. <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznacza liczby całkowite na osi liczbowej • znajduje liczbę przeciwną do danej • znajduje odwrotność danej liczby • porównuje dwie liczby całkowite • dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby całkowite • wskazuje kolejność wykonywania działań w wyrażeniu arytmetycznym • oblicza wartość niezłożonego wyrażenia arytmetycznego w zbiorze liczb całkowitych • wykorzystuje kalkulator do szukania rozwinięć dziesiętnych liczb niewymiernych • dodaje i odejmuje ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych • mnoży ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych • dzieli ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych • zamienia ułamek dziesiętny na zwykły i odwrotnie oraz zaokrągla je 	<p>dotyczące objętości graniastosłupa,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie rysować w rzucie równoległym przekątne ścian oraz przekątne graniastosłupa, • umie obliczyć długość przekątnej ściany graniastosłupa jako przekątnej prostokąta. • układa pytania do prezentowanych danych, • oblicza mediany, • opracowuje dane statystyczne, • prezentuje dane statystyczne, • podaje zdarzenia losowe w doświadczeniach, • oblicza prawdopodobieństwa zdarzeń, • ocenia zdarzenia mniej/bardziej prawdopodobne. <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznacza liczby całkowite na osi liczbowej • znajduje liczbę przeciwną do danej • znajduje odwrotność danej liczby • porównuje dwie liczby całkowite • dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby całkowite • wskazuje kolejność wykonywania działań w wyrażeniu arytmetycznym • oblicza wartość niezłożonego wyrażenia arytmetycznego w zbiorze liczb całkowitych • wykorzystuje kalkulator do szukania rozwinięć dziesiętnych liczb niewymiernych • dodaje i odejmuje ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych • mnoży ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych • dzieli ułamki zwykłe w wyrażeniach dwuargumentowych • zamienia ułamek dziesiętny na zwykły i odwrotnie oraz zaokrągla je
--	--

<p>z określoną dokładnością</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym • mnoży ułamki dziesiętne sposobem pisemnym • wykonuje działanie dwuargumentowe na ułamkach zwykłych i dziesiętnych • stosuje kolejność wykonywania działań podczas obliczania wartości wyrażenia złożonego z co najwyżej trzech działań • zapisuje działania sformułowane słownie • podaje przybliżenia dziesiętne liczb, szacuje wyniki • oblicza ułamek danej liczby i stosuje ten typ obliczeń w zadaniach praktycznych • określać jaki procent figury zamalowano, • zaznacza opisaną procentowo część figury, • zamienia ułamek na procent, • obliczać jakim procentem jednej liczby jest druga liczba, • oblicza niektóre procenty (10%, 20%, 25%, 50%) danej liczby, • obliczać ceny towarów po obniżce o 10%, 20%, 25%, 50%, • zapisuje potęgę w postaci iloczynu • zapisuje iloczyn jednakowych czynników w postaci potęgi • oblicza potęgi o wykładnikach naturalnych, • mnoży i dzieli potęgi o tych samych podstawach, • potęguje potęgi, • potęguje ilorazy i iloczyny, • zapisuje ilorazy i iloczyny potęg o tych samych wykładnikach w postaci jednej potęgi, • oblicza pierwiastki arytmetyczne stopnia drugiego i trzeciego z liczb nieujemnych, • obliczać pierwiastki iloczynu i ilorazu liczb nieujemnych, 	<p>z określoną dokładnością</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodaje i odejmuje ułamki dziesiętne sposobem pisemnym • mnoży ułamki dziesiętne sposobem pisemnym • wykonuje działanie dwuargumentowe na ułamkach zwykłych i dziesiętnych • stosuje kolejność wykonywania działań podczas obliczania wartości wyrażenia złożonego z co najwyżej trzech działań • zapisuje działania sformułowane słownie • podaje przybliżenia dziesiętne liczb, szacuje wyniki • oblicza ułamek danej liczby i stosuje ten typ obliczeń w zadaniach praktycznych • określać jaki procent figury zamalowano, • zaznacza opisaną procentowo część figury, • zamienia ułamek na procent, • obliczać jakim procentem jednej liczby jest druga liczba, • oblicza niektóre procenty (10%, 20%, 25%, 50%) danej liczby, • obliczać ceny towarów po obniżce o 10%, 20%, 25%, 50%, • zapisuje potęgę w postaci iloczynu • zapisuje iloczyn jednakowych czynników w postaci potęgi • oblicza potęgi o wykładnikach naturalnych, • mnoży i dzieli potęgi o tych samych podstawach, • potęguje potęgi, • potęguje ilorazy i iloczyny, • zapisuje ilorazy i iloczyny potęg o tych samych wykładnikach w postaci jednej potęgi, • oblicza pierwiastki arytmetyczne stopnia drugiego i trzeciego z liczb nieujemnych, • obliczać pierwiastki iloczynu i ilorazu liczb nieujemnych,
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • mnoży i dzieli pierwiastki tego samego stopnia. • buduje proste wyrażenia algebraiczne, • odczytywać proste wyrażenia algebraiczne, • porządkuje proste jednomiany, • podaje współczynniki liczbowe jednomianów, • wskazuje jednomiany podobne, • redukuje wyrazy podobne, • dodaje i odejmuje sumy algebraiczne, • mnoży sumy algebraiczne przez liczby wymierne, • mnoży sumy algebraiczne przez jednomiany (proste przykłady), • oblicza wartości liczbowe prostych wyrażeń algebraicznych (dla zmiennych wymiernych) bez jego przekształcania, • podaje przykładowe rozwiązanie równania I stopnia z jedną niewiadomą, • wyznacza niewiadomą z równania, • rozwiązuje proste równanie I stopnia z jedną niewiadomą, • rozróżnia figury geometryczne, • rozróżnia kąty, • rozpoznaje czworokąty, • oblicza kąty w trójkątach i czworokątach, • przeprowadza klasyfikację trójkątów ze względu na boki i kąty, • wskazuje na modelach graniastosłupów krawędzie prostopadłe i krawędzie równoległe oraz ściany prostopadłe i ściany równoległe, • określa liczbę ścian, krawędzi i wierzchołków graniastosłupów, • rysuje graniastosłupy proste, • rysuje siatkę graniastosłupa trójkątnego i graniastosłupa czworokątnego, • rozpoznaje siatki graniastosłupów (proste przykłady), • oblicza pola powierzchni prostopadłościanu i sześcianu, • oblicza objętości prostopadłościanu 	<ul style="list-style-type: none"> • mnoży i dzieli pierwiastki tego samego stopnia. • buduje proste wyrażenia algebraiczne, • odczytywać proste wyrażenia algebraiczne, • porządkuje proste jednomiany, • podaje współczynniki liczbowe jednomianów, • wskazuje jednomiany podobne, • redukuje wyrazy podobne, • dodaje i odejmuje sumy algebraiczne, • mnoży sumy algebraiczne przez liczby wymierne, • mnoży sumy algebraiczne przez jednomiany (proste przykłady), • oblicza wartości liczbowe prostych wyrażeń algebraicznych (dla zmiennych wymiernych) bez jego przekształcania, • podaje przykładowe rozwiązanie równania I stopnia z jedną niewiadomą, • wyznacza niewiadomą z równania, • rozwiązuje proste równanie I stopnia z jedną niewiadomą, • rozróżnia figury geometryczne, • rozróżnia kąty, • rozpoznaje czworokąty, • oblicza kąty w trójkątach i czworokątach, • przeprowadza klasyfikację trójkątów ze względu na boki i kąty, • wskazuje na modelach graniastosłupów krawędzie prostopadłe i krawędzie równoległe oraz ściany prostopadłe i ściany równoległe, • określa liczbę ścian, krawędzi i wierzchołków graniastosłupów, • rysuje graniastosłupy proste, • rysuje siatkę graniastosłupa trójkątnego i graniastosłupa czworokątnego, • rozpoznaje siatki graniastosłupów (proste przykłady), • oblicza pola powierzchni prostopadłościanu i sześcianu, • oblicza objętości prostopadłościanu
---	---

<p>i sześciianu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie wskazać na modelu przekątną ściany bocznej oraz przekątną graniastosłupa, • odczytuje informacje z tabel, wykresów, diagramów, • oblicza średnie, • zbiera dane statystyczne, • podaje zdarzenia losowe w doświadczeniu. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą. <p><u>Biologia</u></p> <p>Ocena 6 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega znaczenie współdziałania narządów i układów narządów w prawidłowym funkcjonowaniu organizmów, • podaje argumenty świadczące o tym, że skóra jednocześnie oddziela organizm od środowiska i go z nim łączy, • określa związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem rozwoju choroby nowotworowej skóry, • wykazuje związek między budową kręgosłupa, a jego funkcjami, wyjaśnia efekty doświadczenia z wypaleniem kości i jej moczeniem w kwasie, odwołując się do budowy chemicznej kości, • charakteryzuje cechy tkanki chrzęstnej jako tkanki współtworzącej szkielet, wykazuje antagonistyczne działanie mięśni, • uzasadnia potrzebę racjonalnej 	<p>i sześciianu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie wskazać na modelu przekątną ściany bocznej oraz przekątną graniastosłupa, • odczytuje informacje z tabel, wykresów, diagramów, • oblicza średnie, • zbiera dane statystyczne, • podaje zdarzenia losowe w doświadczeniu. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą. <p><u>Biologia</u></p> <p>Ocena 6 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje budowę i funkcjonowanie układu oddechowego, • planuje obserwację wpływu wysiłku fizycznego na zmiany częstości oddechu, • planuje doświadczenie, w którym wykazuje obecność dwutlenku węgla i pary wodnej w wydychanym powietrzu, • analizuje wpływ czynników szkodliwych na funkcjonowanie układu oddechowego z uwzględnieniem zasad profilaktyki, • podaje, jakie są źródła substancji usuwanych z organizmu człowieka, • wyjaśnia, na czym polega dializa krwi i kiedy się ją stosuje, • analizuje przystosowania neuronów do pełnienia funkcji w układzie nerwowym, • wyjaśnia, co to są wyższe czynności nerwowe,
--	---

<p>aktywności ruchowej w utrzymaniu zdrowia i sprawności fizycznej przez całe życie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia związek budowy przewodu pokarmowego z perystaltyką i jej udziałem we właściwym funkcjonowaniu układu pokarmowego, • planuje doświadczenie, w którym wykrywa obecność skrobi w różnych produktach spożywczych, • analizuje skutki niewłaściwej suplementacji witamin i składników mineralnych, • planuje doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na skrobię, • określa wady i zalety stosowania chemicznych dodatków do żywności, • konstruuje, na podstawie swego sposobu odżywiania, własną piramidę zdrowego żywienia i porównuje ją z piramidą wzorcową, • analizuje społeczne skutki chorób związanych z niewłaściwym odżywianiem się, • wyjaśnia podłoże chorób WZW A, B, C, choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zakażeń i zatruc pokarmowych, raka jelita grubego, • wykazuje związek budowy i właściwości składników krwi z pełnionymi funkcjami ,analizuje krążenie krwi w obiegu płucnym (małym) i obwodowym (dużym), • uzasadnia zależność między pracą serca a wysiłkiem fizycznym, • analizuje wpływ aktywności fizycznej i prawidłowej diety na właściwe funkcjonowanie układu krwionośnego, • uzasadnia związek między właściwym odżywianiem się, aktywnością fizyczną, a zwiększonym ryzykiem rozwoju chorób układu krwionośnego, • określa związek między układem limfatycznym i odpornościowym, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaczenie odruchów w codziennym życiu człowieka, • opisuje skuteczne metody uczenia się oparte na wykorzystywaniu wszystkich zmysłów, • wyjaśnia, w jaki sposób i jaki obraz obiektu powstaje na siatkówce oka oraz jego interpretację w mózgu, • wyjaśnia funkcjonowanie oka oraz wady wzroku, wykazuje związek budowy ucha z pełnioną funkcją, • planuje doświadczenia lokalizujące receptory zmysłu węchu i smaku, • wykazuje podobieństwa i różnice między działaniem układu hormonalnego i układu nerwowego, • określa nadrzędną rolę przysadki w układzie dokrewnym, wykazuje związek budowy męskiego układu rozrodczego z jego funkcją , • uzasadnia, w jaki sposób budowa układu rozrodczego żeńskiego jest przystosowana do pełnionych funkcji, • określa rolę hormonów związanych z cyklem miesiączkowym, opisuje przebieg wczesnego etapu ciąży – od zapłodnienia do zagnieżdżenia się zarodka w macicy, • opisuje potrzeby i ograniczenia ludzi w różnych fazach rozwoju osobniczego, przewiduje indywidualne i społeczne skutki zakażenia HIV i HPV, • wyjaśnia mechanizm sprzężenia zwrotnego, odwołując się do utrzymywania homeostazy, • podaje przykłady zabiegów niszczących drobnoustroje i wirusy w środowisku zewnętrznym, • uzasadnia, dlaczego antybiotyki nie zwalczają chorób wirusowych, • określa, na czym polega różnica między rakiem a nowotworem, • analizuje indywidualne i społeczne skutki zażywania substancji
---	---

<p>podaje przykłady mechanizmów odporności skierowanej przeciwko konkretnemu antygenowi oraz przykłady mechanizmów, które działają ogólnie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego niektóre przeszczepy są odrzucane, • wyjaśnia podłoże alergii. <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wszystkie wymagania na oceny 2,3 i 4, • opisuje budowę, funkcje i współdziałanie poszczególnych układów narządów, • określa związek budowy elementów skóry z pełnionymi przez skórę funkcjami, • określa pozytywne i negatywne skutki opalania się, • opisuje zmiany skórne określane jako trądzik młodzieńczy, • wskazuje kości mózgowcowe i trzewiowcowe w swoim ciele lub na modelu, • wyjaśnia związek między budową chemiczną kości a jej właściwościami, • rozpoznaje stawy zawiasowe i kuliste oraz podaje różnice w ich funkcjonowaniu, • wskazuje na współdziałanie mięśni i szkieletu podczas ruchu (na przykładzie ruchu kończyny górnej lub dolnej), • ocenia etyczne aspekty stosowania dopingu, • podaje przykłady schorzeń układu ruchu oraz zasady profilaktyki, • przedstawia związek budowy narządów układu pokarmowego z ich funkcją, • wyjaśnia znaczenie składników pokarmowych w prawidłowym rozwoju 	<p>psychoaktywnych.</p> <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wszystkie wymagania na oceny 2,3 i 4, • określa związek budowy z pełnioną funkcją poszczególnych części układu oddechowego, • przedstawia mechanizm wentylacji płuc (wdech i wydech), przeprowadza doświadczenie / obserwację zgodnie z instrukcją, • wymienia zagrożenia życia, jakie niesie wdychanie substancji szkodliwych zawartych w dymie z papierosa, • analizuje wpływ zanieczyszczeń pyłowych powietrza na stan i funkcjonowanie układu oddechowego, • określa znaczenie równowagi wodnej dla organizmu, • opisuje przyczyny i skutki kamicy nerkowej, • określa rolę neuronów w przyjmowaniu i przewodzeniu impulsów nerwowych, • lokalizuje ośrodki korowe na rysunku / modelu mózgu, • określa znaczenie wybranych odruchów (czkawka, połykanie, odruch wymiotny, żreniczny, mruganie powiekami, łzawienie, odruch ślinienia się) w życiu człowieka, • podaje przykłady pozytywnego i negatywnego działania stresu, • uzasadnia znaczenie snu w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu,
--	--

<p>i funkcjonowaniu organizmu człowieka,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego woda jest ważnym uzupełnieniem pokarmu, • opisuje rolę wątroby i trzustki w trawieniu, analizuje zawartość chemicznych dodatków do żywności w wybranych artykułach spożywczych (gumie do żucia, galaretkie, zupie w proszku), • wyjaśnia znaczenie błonnika jako ważnego składnika pokarmów w prawidłowym ruchu jelita i przesuwaniu trawionego pokarmu, • analizuje przyczyny i skutki zdrowotne anoreksji i bulimii, • analizuje konsekwencje zdrowotne nieprzestrzegania zasad higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków (również właściwego przechowywania pokarmów), • opisuje przebieg powstawania skrzepu, • wskazuje, jaką grupę krwi układu AB0 można przetaczać biorcom z określoną grupą krwi tego układu, • analizuje związek między budową a funkcją poszczególnych naczyń krwionośnych, • określa etapy pracy serca, wyjaśnia związek pracy serca z tętnem i ciśnieniem krwi, • planuje doświadczenie określające wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia tętniczego krwi, • opisuje etapy powstawania blaszek miażdżycowych w tętnicy, • określa skład oraz funkcje limfy i płynu tkankowego, • porównuje skład oraz funkcje limfy i płynu tkankowego ze składem i funkcją krwi, • opisuje funkcje elementów układu odpornościowego (narządów: śledziona, grasicy, węzłów chłonnych; komórek: makrofagów, limfocytów T i B; cząsteczek: przeciwciał), 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje budowę oka i rolę jego części w procesie widzenia, • określa najczęstsze przyczyny powstawania wad wzroku (krótkowzroczność, dalekowzroczność, astygmatyzm) i sposoby ich korygowania za pomocą soczewek, • analizuje budowę oraz rolę ucha wewnętrznego jako narządu słuchu i równowagi, • wyjaśnia rolę narządów zmysłów w odbieraniu bodźców z otoczenia, • wyjaśnia, dlaczego hormony działają tylko na określone narządy organizmu, • podaje przykłady chorób wynikających z nieprawidłowego działania tarczycy i przysadki, • wskazuje miejsce powstawania plemników w układzie rozrodczym męskim i opisuje ich dalszą drogę do momentu wytrysku, • wyjaśnia, jaka jest rola hormonów, w tym estrogenów, w okresie dojrzewania dziewcząt, • opisuje etapy cyklu miesięczkowego kobiety, podaje różnice między zygotą, zarodkiem i płodem, • wyjaśnia, na czym polega społeczne dojrzewanie człowieka, • uzasadnia, że seks z przypadkowymi osobami niesie ryzyko zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową i powinien być zabezpieczony prezerwatywą, • opisuje mechanizm regulacji stałej temperatury ciała organizmu, opisuje mechanizm regulacji zawartości wody w organizmie, • opisuje typowy przebieg choroby zakaźnej, podaje przykłady chorób odzwierzęcych, • opisuje sposoby leczenia chorób nowotworowych, • podaje argumenty przeciw spożywaniu
--	---

- wyjaśnia, na czym polega konflikt serologiczny, wyjaśnia, na czym polega transplantacja, opisuje wpływ HIV na osłabienie układu odpornościowego.

Ocena 4

Uczeń:

- Spełnia wszystkie wymagania na ocenę 2 i 3,
- opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka na wybranym przykładzie układu narządów,
- charakteryzuje warstwy skóry, opisuje termoregulacyjną funkcję skóry,
- planuje i przeprowadza doświadczenie, w którym rozróżnia obszary skóry bardziej wrażliwe na dotyk (opuszki palców) i mniej wrażliwe na dotyk (wierzch dłoni, przedramię),
- uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku rozpoznania niepokojących zmian na skórze,
- wykazuje związek budowy tkanki chrzęstnej i kostnej z pełnionymi funkcjami,
- wskazuje poszczególne kości kończyn i obręczy oraz odcinki kręgosłupa w swoim ciele lub na modelu,
- rozróżnia kości o różnych kształtach,
- wykazuje znaczenie tkanki kostnej zwartej i gąbczastej w funkcjonowaniu kości,
- określa rolę chrząstki w stawie,
- porównuje budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej gładkiej, sercowej i szkieletowej,
- określa czynniki niezbędne do powstania skurczu mięśnia,
- określa znaczenie aktywności fizycznej w prawidłowym funkcjonowaniu układu ruchu i utrzymaniu zdrowia,
- określa rolę poszczególnych rodzajów zębów, z uwzględnieniem ich kształtu,
- przedstawia źródła aminokwasów

alkoholu, eksperymentowaniu z narkotykami, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi.

Ocena 4

Uczeń:

- spełnia wszystkie wymagania na ocenę 2 i 3,
- wyjaśnia istotę oddychania komórkowego oraz wymiany gazowej zewnętrznej i wewnętrznej,
- wyjaśnia funkcje krtani,
- określa rolę klatki piersiowej, mięśni oddechowych i przepony w wentylacji płuc,
- analizuje przebieg wymiany gazowej w płucach i tkankach,
- analizuje wyniki badań i formułuje wnioski z doświadczeń,
- analizuje wpływ palenia tytoniu (bierne i czynne) na stan i funkcjonowanie układu oddechowego,
- opisuje budowę i rolę nerek,
- analizuje bilans wodny organizmu człowieka,
- podaje przykłady chorób, które można zdiagnozować na podstawie składu moczu,
- uzasadnia związek budowy neuronu z pełnioną funkcją, wskazuje przebieg impulsu nerwowego,
- porównuje funkcje współczulnego i przywspółczulnego układu nerwowego,
- określa, co to jest kora mózgowa i jakie jest jej znaczenie, opisuje funkcje mózdzku i rdzenia przedłużonego w organizmie,
- wyjaśnia działanie łuku odruchowego,
- wyjaśnia, jak powstają i jaka jest rola odruchów warunkowych,
- uzasadnia, dlaczego odruch kolanowy jest odruchem bezwarunkowym,

<p>i określa ich rolę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność spożywania owoców i warzyw jako źródła witamin i składników mineralnych, • przedstawia produkty trawienia i miejsca wchłaniania głównych grup związków organicznych, • analizuje na podstawie etykiet zawartość składników odżywczych w wybranych produktach spożywczych (płatkach kukurydzianych, serze białym, maśle) i • oblicza wartość energetyczną tych produktów, • wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną pod względem składników pokarmowych i dostosowaną do potrzeb organizmu, • podaje przyczyny, objawy i skutki uboczne cukrzycy typu II, • podaje zasady profilaktyki chorób WZW A, B, C, choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zakażeń i zatruc pokarmowych, raka jelita grubego, • wymienia grupy krwi układu AB0 i Rh, • określa rolę osocza krwi, erytrocytów, leukocytów i trombocytów, • wskazuje na różnice w budowie i funkcji naczyń krwionośnych (żył, tętnic i naczyń włosowatych), • opisuje elementy budowy serca: przedsionki, komory, zastawki, naczynia wieńcowe, z uwzględnieniem ich roli, • wyjaśnia, co to jest puls i ciśnienie krwi, z przedstawieniem sposobu ich badania w praktyce, • analizuje wyniki doświadczenia, • dokumentuje etapy doświadczenia badającego wpływ wysiłku fizycznego na zmiany tętna i ciśnienia tętniczego krwi, • określa przyczyny nadciśnienia, wyjaśnia, jak dochodzi do zawału serca 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki stresu, • podaje przykłady skutecznych metod uczenia się, • przedstawia funkcje elementów budowy oka, • wyjaśnia terminy: akomodacja oka, krótkowzroczność, dalekowzroczność, astygmatyzm, • określa przebieg fali dźwiękowej w uchu i powstawanie wrażeń słuchowych, • interpretuje wyniki doświadczeń badających wrażliwość wybranych komórek zmysłowych, • opisuje rolę tyroksyny i glukagonu oraz hormonów płciowych, wyjaśnia antagonizm działania insuliny i glukagonu, • określa funkcje jąder, najądrzy, pęcherzyków nasiennych i prostaty, • wyjaśnia, jaka jest rola hormonów, w tym testosteronu, w okresie dojrzewania chłopców, • określa rolę poszczególnych elementów układu rozrodczego żeńskiego, • wyjaśnia, co to jest jajczkowanie (owulacja), • przedstawia rolę gamet w procesie zapłodnienia, • wyjaśnia, dlaczego zapłodnienie może być efektem stosunku płciowego, • wskazuje miejsce, w którym dochodzi do zapłodnienia, • określa rolę łożyska dla rozwijającego się płodu, • przedstawia etapy fizycznego i psychicznego dojrzewania człowieka, wyjaśnia, w jaki sposób może dojść do zakażenia kiłą, rzeżączką, HIV, HPV, • uzasadnia konieczność utrzymywania stałych parametrów dla zachowania stabilności środowiska wewnętrznego organizmu, • opisuje mechanizm regulacji stężenia
--	--

<p>i udaru mózgu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych krwi, pomiaru tętna i ciśnienia krwi, • opisuje budowę i funkcje narządów układu limfatycznego, • wyjaśnia naturalne mechanizmy odporności nabytej – biernej i czynnej, • wyjaśnia, na czym polega zgodność tkankowa organizmu, • uzasadnia potrzebę pozyskiwania narządów do transplantacji oraz deklaracji zgody na transplantację narządów po śmierci, • podaje przykłady najczęstszych alergenów. <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wszystkie wymagania na ocenę 2, • określa funkcje poszczególnych układów narządów , • wymienia rodzaje tkanek i lokalizuje je w ciele człowieka, • wyjaśnia, jaka jest rola naskórka i skóry właściwej, • opisuje stan zdrowej skóry, opisuje profilaktykę wybranych chorób skóry (grzybice skóry, czerniak), • określa udział szkieletu w krwiotworzeniu i magazynowaniu wapnia, • rozróżnia szkielet osiowy i kończyn, • wykazuje związek elementów budowy fizycznej kości z jej funkcjami, • podaje nazwy elementów budujących staw, • rozróżnia na modelu i schemacie tkankę mięśniową gładką, sercową i szkieletową, • przedstawia pozytywny wpływ ćwiczeń fizycznych na organizm człowieka, 	<p>glukozy we krwi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze badania diagnostyczne, • wymienia dobre i złe strony stosowania antybiotyków, • opisuje ogólnie przebieg choroby nowotworowej, • określa, na czym polega istota chorób nowotworowych, uzasadnia, dlaczego nie należy bez potrzeby zażywać leków, • opisuje negatywne skutki alkoholizmu, niktynizmu (w tym wdychania nikotyny zawartej w e-papierosach), narkomanii i lekomanii. <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wszystkie wymagania na ocenę 2, • wyróżnia substraty i produkty oddychania komórkowego, • przedstawia funkcje narządów układu oddechowego, • przedstawia rolę krwi w transporcie gazów oddechowych, • uzasadnia niezbędność próby kontrolnej w doświadczeniu, • formułuje problem badawczy i hipotezę, podaje przyczyny zachorowań na gruźlicę płuc, anginę i raka płuc ze wskazaniem na stosowaną profilaktykę w tym zakresie, • wymienia substancje usuwane z organizmu człowieka i wskazuje drogi ich usuwania, • opisuje skład moczu, podaje objawy zakażenia dróg moczowych, • określa funkcje ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, • rozpoznaje elementy ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, np.
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wady postawy i podaje możliwe przyczyny ich powstawania, • określa rolę poszczególnych części układu pokarmowego, • lokalizuje narządy układu pokarmowego na modelu, schemacie, rysunku, • przeprowadza doświadczenie, w którym wykrywa obecność skrobi w różnych produktach spożywczych, • przedstawia rolę i efekty niedoboru wybranych witamin (A, D, K, C, B6, B12) i składników mineralnych (Mg, Fe, Ca), • przeprowadza doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na skrobię, • wyjaśnia związek między wartością energetyczną pokarmu a potrzebami energetycznymi człowieka, w zależności od płci, wieku, trybu życia, zdrowia i aktywności fizycznej, • oblicza indeks masy ciała, interpretuje dane zawarte w piramidzie zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, • określa przyczyny i skutki przejadania się (i otyłości) oraz nadmiernego odchudzania się, • uzasadnia konieczność okresowego wykonywania przeglądu stanu uzębienia u stomatologa, • podaje przykłady chorób układu pokarmowego, • rozpoznaje elementy budowy układu krążenia (na modelu / schemacie) ze wskazaniem kierunku przepływu krwi, • określa funkcje obiegu płucnego i obwodowego, • rozpoznaje elementy budowy serca, • wymienia badania wykonywane w diagnostyce chorób serca, • podaje właściwości tkanki mięśniowej budującej serce, rejestruje wyniki doświadczenia stosownie do 	<p>na modelu, rysunku, według opisu i podaje ich nazwy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia funkcje głównych części mózgowia, wyjaśnia, jaką funkcję pełni rdzeń kręgowy, • rozróżnia odruchy warunkowe i bezwarunkowe, • podaje przykłady odruchów bezwarunkowych i warunkowych, • dostrzega istotne znaczenie odruchów w życiu codziennym człowieka, • podaje zasady efektywnego uczenia się, • przedstawia korzystne dla zdrowia sposoby radzenia sobie z długotrwałym (negatywnym) stresem, • wyjaśnia, co to są zmysły, komórki zmysłowe, receptory, • lokalizuje receptory i narządy zmysłów w organizmie człowieka, • określa funkcje elementów budowy oka, • wyjaśnia różnicę między widzeniem z bliska i z daleka oraz w ciemności i przy świetle, • przedstawia zasady higieny narządu wzroku podczas czytania oraz pracy z komputerem, • przedstawia funkcje elementów ucha w odbieraniu bodźców dźwiękowych, wykazuje negatywny wpływ hałasu na zdrowia, • bada wrażliwość zmysłu smaku i węchu na podstawie instrukcji, • wyjaśnia zagrożenia wynikające ze zjawiska adaptacji węchu, • wskazuje położenie gruczołów dokrewnych w ciele człowieka, • określa przyczyny i objawy cukrzycy, wyjaśnia, na czym polega rozmnażanie płciowe, • opisuje typowe zachowania chłopca w okresie dojrzewania, wskazuje na rysunku elementy układu rozrodczego męskiego i podaje ich nazwy, podaje funkcje elementów układu rozrodczego
---	---

<p>przeprowadzonych pomiarów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wnioskuje na podstawie wyników doświadczenia, podaje zasady profilaktyki chorób krwi, serca i układu krążenia, • przedstawia znaczenie aktywności fizycznej i prawidłowej diety we właściwym funkcjonowaniu układu krążenia, • wskazuje czynniki zwiększające i zmniejszające ryzyko zachorowania na choroby serca i układu krążenia, • wskazuje na powiązania krwi, limfy i płynu tkankowego, rozpoznaje narządy układu limfatycznego na schemacie, rysunku, modelu, rozróżnia odporność wrodzoną i nabytą, • podaje przykłady odporności wrodzonej, rozróżnia odporność naturalną i sztuczną, bierną i czynną, • przedstawia znaczenie przeszczepów, w tym rodzinnych, w utrzymaniu życia, opisuje konflikt serologiczny, wskazuje drogi zakażenia HIV. 	<p>męskiego, opisuje typowe zachowania dziewczyny w</p> <ul style="list-style-type: none"> • okresie dojrzewania, wskazuje na rysunku / modelu elementy układu rozrodczego żeńskiego i podaje ich nazwy, • opisuje funkcjonowanie układu rozrodczego kobiety, porównuje budowę plemnika z komórką jajową jako przystosowanie do pełnionej funkcji, definiuje termin jajczkowania (owulacji), • wymienia etapy rozwoju przedurodzeniowego człowieka (zygota, zarodek, płód), • opisuje czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój zarodka i płodu, charakteryzuje etapy życia człowieka po urodzeniu, opisuje potrzeby człowieka na różnych etapach rozwoju, • podaje charakterystyczne objawy chorób przenoszonych drogą płciową, • przedstawia podstawowe zasady profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową, • określa, czym jest homeostaza, podaje przykłady reakcji organizmu na przegrzanie i przechłodzenie, • uzasadnia konieczność utrzymywania stałych parametrów dla zachowania stabilności środowiska wewnętrznego organizmu, • opisuje mechanizm regulacji stężenia glukozy we krwi, • opisuje mechanizm regulacji stałej temperatury ciała organizmu, opisuje mechanizm regulacji zawartości wody w organizmie, • wyjaśnia mechanizm sprzężenia zwrotnego, odwołując się do utrzymywania homeostazy, • wymienia rodzaje czynników zakaźnych i podaje przykłady wywoływanych przez nie chorób , • wymienia najważniejsze badania
--	---

	<p>diagnostyczne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje typowy przebieg choroby zakaźne, podaje przykłady zabiegów niszczących drobnoustroje i wirusy w środowisku zewnętrznym, • określa drogi szerzenia się chorób zakaźnych, wymienia dobre i złe strony stosowania antybiotyków, podaje przykłady chorób odzwierzęcych, uzasadnia, dlaczego antybiotyki nie zwalczają chorób wirusowych, wymienia czynniki sprzyjające rozwojowi nowotworów, • opisuje ogólnie przebieg choroby nowotworowej, • określa, na czym polega istota chorób nowotworowych, • opisuje sposoby leczenia chorób nowotworowych , • określa, na czym polega różnica między rakiem a nowotworem, • przedstawia negatywny wpływ na zdrowie człowieka (funkcjonowanie układu nerwowego) nadużywania kofeiny i niektórych leków (oddziałujących na psychikę), • wyjaśnia, dlaczego e-papierosy mają negatywny wpływ na zdrowie człowieka, • uzasadnia, dlaczego nie należy bez potrzeby zażywać leków, opisuje negatywne skutki alkoholizmu, niktynizmu (w tym wdychania nikotyny zawartej w e-papierosach), narkomanii i lekomanii, • podaje argumenty przeciw spożywaniu alkoholu, eksperymentowaniu z narkotykami, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi, analizuje indywidualne i społeczne skutki zażywania substancji psychoaktywnych.
--	---

<p>Ocena 2 Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia poziomy organizacji ciała człowieka • podaje przykłady narządów wchodzących w skład poszczególnych układów, • określa funkcje skóry rozpoznaje elementy budowy skóry i wskazuje je na planszy, • wymienia podstawowe zasady higieny skóry, • podaje przykłady chorób skóry i opisuje ich objawy, • wymienia podstawowe funkcje szkieletu (ochrona i część układu ruchu), • wskazuje położenie czaszki, kręgosłupa, klatki piersiowej i kończyn w swoim ciele lub na modelu, • określa czynniki sprzyjające prawidłowemu stanowi kości, • podaje przykłady połączeń kości, • wskazuje przykłady połączeń kości na planszy i na własnym organizmie, • określa rolę układu mięśniowego, podaje przykłady narządów zbudowanych z tkanki mięśniowej gładkiej, sercowej i szkieletowej, • przedstawia negatywny wpływ środków dopingujących na zdrowie człowieka, • podaje sposoby zapobiegania wadom postawy, • definiuje trawienie, • wymienia w kolejności narządy układu pokarmowego, • wymienia podstawowe grupy składników pokarmowych i ogólnie nakreśla ich rolę, • podaje źródła składników pokarmowych: białek, tłuszczów i cukrów, • przedstawia źródła wybranych witamin (A, D, K, C, B6, B12) i składników mineralnych (Mg, Fe, Ca), 	<p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie oddychania dla funkcjonowania organizmu człowieka, • rozpoznaje części układu oddechowego na modelu / schemacie, • odróżnia oddychanie komórkowe od wymiany gazowej, • wskazuje na różnice w składzie powietrza wdychanego i wydychanego, • określa czynniki wpływające na tempo oddychania, • określa zasady projektowania doświadczeń, • wymienia szkodliwe czynniki wpływające na stan i funkcjonowanie układu oddechowego, • podaje przykłady chorób układu oddechowego, • uzasadnia konieczność okresowych badań kontrolnych płuc, • określa rolę układu wydalniczego, • wymienia narządy układu wydalniczego, uzasadnia celowość okresowych badań moczu, • wymienia zasady higieny układu wydalniczego, • wymienia elementy tworzące ośrodkowy układ nerwowy, • określa rolę autonomicznego układu nerwowego w organizmie, • wymienia elementy ośrodkowego układu nerwowego i podaje ich funkcje, • podaje zasady higieny pracy umysłowej, • wymienia elementy składowe łuku odruchowego, • określa, co to jest odruch bezwarunkowy i podaje przykłady takich odruchów, • dokonuje obserwacji odruchu kolanowego, • uzasadnia konieczność ochrony głowy przed urazami ze względu na możliwość uszkodzenia mózgu,
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę wody, soli mineralnych i witamin w organizmie człowieka, • wyjaśnia rolę enzymów w procesie trawienia, • przedstawia miejsce trawienia białek, tłuszczów i cukrów w układzie pokarmowym, • określa czynniki, które wpływają na potrzeby pokarmowe ludzi, • uzasadnia potrzebę czytania informacji umieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych, • wymienia korzyści płynące z prawidłowego odżywiania się, • ma świadomość wpływu ilości i jakości spożywanych posiłków na zdrowie człowieka, • wymienia konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania się, • uzasadnia potrzebę zachowania higieny jamy ustnej, • argumentuje stwierdzenie, że należy przestrzegać zasad higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków, • wymienia składniki krwi (osocze, krwinki), • wskazuje niebezpieczeństwo związane z obecnością czadu we wdychanym powietrzu, • opisuje budowę układu krwionośnego, przedstawia główne funkcje układu krwionośnego, • rozpoznaje serce i określa jego położenie w ciele człowieka, • określa wpływ różnych czynników na pracę serca, • formułuje problem badawczy i hipotezę, • określa warunki doświadczenia, próbę badawczą i kontrolną, • wykonuje pomiar tętna i ciśnienia krwi w czasie spoczynku i wysiłku fizycznego, • podaje przykłady chorób krwi (anemia, 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wpływu, jaki ma wysypianie się na procesy myślenia i zapamiętywania, • wyróżnia rodzaje zmysłów z określeniem ich roli w życiu człowieka, • rozpoznaje elementy budowy oka na modelu / schemacie, • dokonuje obserwacji wykazującej obecność tarczy nerwu wzrokowego na siatkówce oka, • wyróżnia wady wzroku, • uzasadnia potrzebę wykonywania okresowych badań kontrolnych wzroku, rozpoznaje elementy budowy ucha na modelu / schemacie, • uzasadnia konieczność higieny narządu słuchu, • uzasadnia znaczenie ostrzegawczej roli zmysłów, • określa lokalizację narządów i receptorów zmysłu węchu, smaku i dotyku, • przedstawia rolę zmysłu dotyku, zmysłu smaku i zmysłu węchu w życiu człowieka, • definiuje pojęcie hormonu, • opisuje rolę hormonów: wzrostu, insuliny i adrenaliny, • uzasadnia konieczność konsultowania z lekarzem przyjmowania środków hormonalnych, • określa rolę układu rozrodczego męskiego, • opisuje zmiany anatomiczne i fizjologiczne zachodzące w organizmie chłopca w okresie dojrzewania, • wymienia elementy układu rozrodczego męskiego, • opisuje zmiany anatomiczne i fizjologiczne zachodzące w organizmie dziewczyny w okresie dojrzewania,
---	---

<p>białaczka) i układu krwionośnego (miażdżycy, nadciśnienie tętnicze, zawał serca),</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny chorób krwi, serca i układu krążenia, • podaje wartości prawidłowego ciśnienia krwi, • wskazuje układ limfatyczny jako część układu krążenia, • wymienia narządy należące do układu limfatycznego, • wyjaśnia, co to jest odporność organizmu, • wyjaśnia, co to jest antygen, • podaje przykłady szczepień obowiązkowych i nieobowiązkowych oraz ocenia ich znaczenie, • wymienia narządy, które można przeszczepić człowiekowi, • wymienia zasady profilaktyki przeciwko zakażeniom HIV. <p>Ocena 1 Uczeń nie spełnia żadnych wymagań na ocenę dopuszczającą (2).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy układu rozrodczego żeńskiego, • podaje nazwy gamety męskiej i żeńskiej oraz wskazuje miejsce ich wytwarzania, • wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie, określa możliwy efekt stosunku płciowego, • wymienia objawy ciąży, • opisuje zachowania ciężarnej kobiety mające pozytywny wpływ na rozwój zarodka i płodu, • uzasadnia konieczność pozostawiania kobiety ciężarnej pod opieką lekarską, • wymienia etapy życia człowieka po urodzeniu, • wymienia choroby przenoszone drogą płciową, • określa, w jaki sposób dochodzi do zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową, • wykazuje, że w jego organizmie temperatura ciała i zawartość wody jest utrzymywana na stałym poziomie, • podaje, na czym polega zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne, • podaje przykłady chorób o różnym podłożu, • wymienia najważniejsze zasady profilaktyki chorób zakaźnych, • podaje przykłady chorób nowotworowych, wymienia najważniejsze zasady profilaktyki chorób nowotworowych, • podaje skutki zdrowotne alkoholizmu, niktynizmu, narkomanii i lekomanii. <p>Ocena 1 Uczeń nie spełnia żadnych wymagań na ocenę dopuszczającą (2).</p>
--	--

Geografia

Ocena 6

Uczeń:

- wymienia i wskazuje na mapie województwa i miasta będące siedzibami władz samorządowych,
- oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski,
- charakteryzuje na podstawie map i wykresów budowę geologiczną poszczególnych regionów Polski,
- omówia cechy charakterystyczne rzeźby młodocj- i staroglacjalnej oraz wskazuje rejony ich występowania w Polsce,
- omówia zróżnicowanie występowania skał i złóż surowców mineralnych w Polsce z uwzględnieniem budowy geologicznej,
- charakteryzuje klimat Polski na tle klimatu Europy scharakteryzować czynniki wpływające na zmienność pogody w Polsce,
- omówia cechy charakterystyczne klimatu własnego regionu na tle Polski,
- wskazuje różnice między dorzecziami Wisły i Odry na tle innych rzek Europy,
- wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika lesistości w Polsce oraz na tle Europy,
- ocenia potrzebę racjonalnej gospodarki leśnej,
- dokonuje analizy prostego profilu glebowego,
- wskazuje czynniki wpływające na degradację środowiska Morza Bałtyckiego i
- przedstawia sposoby poprawy warunków, opisać mechanizm powstawania kwaśnych opadów i wymienia skutki na przyrodę i działalność człowieka,
- omówia akty prawne, na podstawie których przyroda w Polsce podlega

Geografia

Ocena 6

Uczeń:

- wyjaśnia, co to jest globalizacja i podaje przykłady przejawów globalizacji w życiu codziennym,
- podaje pozytywne i negatywne skutki globalizacji,
- wymienia inne niż PKB wskaźniki poziomu rozwoju gospodarczego państw,
- omówić przestrzenne zróżnicowanie gleb o różnej przydatności dla rolnictwa,
- wyjaśnić, co to jest agroklimat,
- omawia wpływ przynależności do Unii Europejskiej na funkcjonowanie rolnictwa w Polsce,
- ocenia jakość żywności produkowanej w Polsce i wskazać jej zalety oraz wady,
- wymienia i opisuje działania podejmowane przez społeczność międzynarodową w celu ochrony różnorodności biologicznej mórz i oceanów,
- omawia wpływ indywidualnych decyzji konsumenckich na rozwój przemysłu kraju,
- podaje argumenty za i przeciw budowie w Polsce elektrowni atomowej,
- wyjaśnia, czym są specjalne strefy ekonomiczne oraz opisuje przyczyny i skutki powstawania SSE w Polsce,
- wskazuje i ocenia możliwości dalszego rozwoju przemysłu zaawansowanych na mapie wybrane SSE w Polsce technologii w Polsce,
- wyjaśnia szybki rozwój wybranych usług w Polsce i we własnym regionie,
- uzasadnia konieczność ponoszenia przez państwo wysokich kosztów budowy infrastruktury transportowej,

<p>ochronie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prognozuje zmiany liczby ludności Polski i Europy, • podaje skutki zmiany liczby ludności Polski i Europy, • wskazuje analogie i odmienności w procesach osadniczych w Polsce i innych krajach europejskich, • porównuje na przykładach zalety i wady dla rozwoju demograficznego populacji położonych w centrum i na peryferiach regionu kraju, • analizuje zmiany, wartości przyrostu naturalnego własnego regionu, • ocenia skuteczność działań władz różnych krajów europejskich w zakresie zwiększenia dzietności • na dowolnych przykładach określa skutki społeczne i gospodarcze wysokiego i niskiego przyrostu naturalnego (na poziomie województw i krajów), • ocenia znaczenie imigracji dla populacji społeczeństw starzejących się, • przedstawia skutki społeczne i kulturowe imigracji do państw o starzejącym się społeczeństwie, • przedstawia strukturę wieku i płci własnej miejscowości (regionu) i ocenić ją (społeczeństwo młode, dojrzałe, starzejące się), przedstawić skutki społeczne uznania Ślązaków za grupę etniczną w Polsce; • wskazuje przykłady wpływu mniejszości narodowych i grup etnicznych na rozwój kultury narodowej, • przedstawia wady i zalety dużego zróżnicowania religijnego wybranego kraju Europy, • porównuje poziom wykształcenia statystycznego Polaka i Europejczyka, • porównuje strukturę zatrudnienia w regionie zamieszkania ze strukturą krajową i europejską oraz wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje refleksji nad wartością wybranych walorów turystycznych Polski, • podaje argumenty świadczące o pozytywnym wpływie turystyki na rozwój gospodarczy oraz o jej negatywnym wpływie na środowisko przyrodnicze, • dokonuje oceny zagrożeń powodziowych występujących na wybranym obszarze, • proponuje i uzasadnia dobór metod ochrony przeciwpowodziowej na wybranym obszarze, • wyszukuje informacje dotyczące warunków rozwoju energetyki w swoim regionie, • dokonuje oceny warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych rozwoju energetyki w swoim regionie, • dokonuje krytycznej oceny zmian środowiska geograficznego w strefach podmiejskich dużych miast, • prognozuje przyszłe kierunki rozwoju stref podmiejskich, • porównuje przyczyny i skutki migracji ze wsi do miast oraz migracji z miast do stref podmiejskich, • zaproponuje sposoby zapobiegania negatywnym skutkom wyludniania się wsi, • samodzielnie wyszukuje informacje na temat sposobów zapobiegania bezrobociu w Polsce, • ocenia skuteczność działań podejmowanych w celu zmniejszenia bezrobocia, • na podstawie dostępnych materiałów dokonuje oceny dowolnego obszaru położonego w Polsce pod kątem warunków lokalizacji nowych inwestycji przemysłowych i usługowych ze względu na dostępność komunikacyjną, • odszukuje informacje dotyczące
---	---

<p>przewagi lub zapóźnienia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i ocenia sposoby rozwiązywania problemu bezrobocia w Polsce i w Europie, • porównuje dawne i współczesne migracje Polaków, • porównuje migracje Polaków z migracjami w Europie, • analizuje przestrzenny rozwój przykładowego miasta, • porównuje procesy urbanizacyjne zachodzące w Polsce i w innych krajach Europy, • wyjaśnia na przykładach, dlaczego najszybciej rozwijają się największe miasta. 	<p>walorów turystycznych oraz ruchu turystycznego wybranego regionu Polski,</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje zarys strategii rozwoju turystyki w tym regionie, • wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu, • pełni funkcję przewodnika w czasie wycieczki krajoznawczej, • na podstawie samodzielnie zebranych informacji przekazuje uczestnikom wycieczki wiadomości dotyczące odwiedzanych miejsc, • proponuje nowe pola i formy współpracy własnego regionu z regionami zagranicznymi, • projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych, działania służące zachowaniu walorów środowiska, geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności.
<p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wszystkie wymagania na ocenę 2,3,4 • wymienia i wskazuje na mapie województwa i ich stolice, • charakteryzuje konsekwencje wynikające z rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski, • wykazać związki między wydarzeniami geologicznymi a zróżnicowaniem ukształtowania terenu, • wyjaśnia genezę wybranych form polodowcowych, • określa możliwość występowania form polodowcowych w najbliższej okolicy, • wskazujesurowce mineralne występujące w najbliższej okolicy, 	<p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wszystkie wymagania na ocenę 2,3,4,. • formułować wniosek dotyczący związku między strukturą zatrudnienia oraz PKB a poziomem rozwoju gospodarczego, • wskazuje na mapie politycznej świata kraje o podobnej do Polski wartości PKB na 1 mieszkańca, • wyjaśnia wpływ zmienności pogody na rolnictwo w Polsce, • wymienia typy gleb występujących w Polsce i omówić ich przydatność rolniczą, • sprawnie posługuje się jednostkami miar używanymi w rolnictwie,

<ul style="list-style-type: none"> • ocenia ich przydatność, określa zasobność Polski w surowce mineralne na tle Europy, • określa zmiany pogody wynikające z przemieszczania się frontów atmosferycznych, • charakteryzuje zależności między warunkami klimatycznymi a rolnictwem, turystyką i transportem, • scharakteryzuje dorzecza Wisły i Odry, • wyjaśnia zależności między warunkami klimatycznymi a szatą roślinną, • porównuje zbiorowiska leśne w różnych częściach Polski, • ocenia wartość użytkową gleb w Polsce, • omawia genezę wybranych typów gleb, • wyjaśnia zróżnicowanie zasolenia i termiki wód Bałtyku, • określa znaczenie Bałtyku dla regionu, • omawia przebieg granicy morskiej Polski, • omawia wpływ działalności człowieka na atmosferę, wody i gleby, • opisuje zasady rozwoju zrównoważonego, • omawia tendencje zmian liczby ludności Polski, • podaje przyczyny ubytku ludności Polski i Europy na początku XX w., • podaje przyczyny rozwoju populacji najgęściej zaludnionych regionów Polski i Europy • wskazuje przyczyny rozwoju wielkich ośrodków miejskich w Europie, • prezentuje gęstość zaludnienia własnego regionu i porównuje do średniej wartości w Polsce, • określa przyczyny występowania wyżów i niżów demograficznych, • analizuje zmiany wartości przyrostu naturalnego Polski, • definiuje kompensacyjny wyż demograficzny, • podaje przyczyny zróżnicowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje przeliczenia, • wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia roślin uprawnych w Polsce, • omawia występowanie chowu zwierząt w Polsce, • opisuje perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w podziale na poszczególne obszary działalności gospodarczej, • wymienia i opisuje czynniki lokalizacji zakładów reprezentujących wybrane rodzaje działalności przemysłowej, • opisuje wybrany zakład przemysłowy, jego wpływ na otoczenie, w szczególności negatywne oddziaływanie na środowisko, • wskazuje związek między oszczędzaniem energii a pozytywnym wpływem na przyrodę, • podaje sposoby ograniczenia zużycia energii elektrycznej, • wymienia zalety i wady koncentracji przemysłu w okręgach przemysłowych, • podaje przykłady deglomeracji przemysłu w Polsce, • wskazuje na mapie lokalizację Krakowskiego Parku Technologicznego i Doliny Lotniczej i omawia ich wpływ na przemysł w Polsce, • wskazuje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw branży high-tech na arenie międzynarodowej, • wykazuje związek między rozwojem usług a podnoszeniem się poziomu rozwoju gospodarczego kraju i regionu, • ocenia znaczenie transportu i łączności dla jakości życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego kraju, • omówia wpływ mieszkańców Polski na rozwój kulturowy kraju, • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego, • podaje argumenty na to, że Polska jest,
--	--

<p>wielkości przyrostu naturalnego w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny zmian współczynnika feminizacji w Polsce, • porównuje piramidy wieku i płci Polski z innymi krajami europejskimi i ocenia stopień dojrzałości społeczeństw, • wskazuje w Europie kraje o młodym społeczeństwie i kraje ze starzejącą się populacją, • wykonuje uproszczoną piramidę wieku i płci dla Polski, • podaje przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce, • podaje przykłady krajów wielonarodowych w Europie, • potrafi wymienić i wskazać na mapie kraje o zróżnicowanej strukturze wyznaniowej, potrafi wskazać w Europie kraje w których mieszka duża liczba wyznawców islamu, • omawia zmiany, jakie zachodzą w poziomie wykształcenia mieszkańców Polski i innych krajów Europy, • omawia zmiany, jakie zaszły w strukturze zatrudnienia w Polsce po II wojnie światowej, • porównuje strukturę zatrudnienia w Polsce i w innych krajach Europy, • analizuje wskaźnik bezrobocia w różnych skalach przestrzennych, • wyjaśnia rozmieszczenie migracji, • omówi konsekwencje migracji, • analizuje zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim, • potrafi wymienić przykłady krajów o najwyższym i najniższym poziomie urbanizacji w Europie, • określa, które z warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych sprzyjały rozwojowi miast – podaje przykłady z Polski i Europy. 	<p>bądź nie jest, krajem atrakcyjnym turystycznie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje i wyjaśnia przyczyny naturalne i antropogeniczne powstawania powodzi, • analizuje i porównuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej, • określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych na skutki powodzi, • określa warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych, • identyfikuje i wyjaśnia zmiany w zakresie zagospodarowania terenu i stylu zabudowy na przykładach stref podmiejskich, • opisuje i wyjaśnia zmiany demograficzne zachodzące w strefach podmiejskich; • podaje własną definicję pojęcia suburbanizacja, • wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na przykładach wybranych gmin, • wyjaśnia wpływ restrukturyzacji PGR-ów na zmiany gospodarcze i demograficzne wybranych wsi, • wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia, • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje wzrostu znaczenia sektora usługowego w Polsce, • identyfikuje związki między przebiegiem autostrad i dróg ekspresowych a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych, • wyjaśnia na przykładach związków pomiędzy transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych
---	--

<p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wymagania na ocenę 2,3, • wymienia i wskazać na mapie województwa, • wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski, • wymienia konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski, • opisuje na podstawie tabeli stratygraficznej najważniejsze wydarzenia geologiczne na terenie Polski, • omawia uwarunkowania zlodowaceń 	<p>i usługowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje wieloaspektowej analizy walorów turystycznych Małopolski i Pobrzeża Bałtyku, • określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach, • prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności i gospodarki regionu na podstawie wyszukanych danych statystycznych i map tematycznych, • projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji, • krytycznie ocenia efekty współpracy międzyregionalnej, • przeprowadza prostą analizę zysków i zagrożeń wynikających z naśladowania rozwiązań spotykanych w regionach zagranicznych, • porównuje zasięg i wielkość swojej małej ojczyzny z małymi ojczyznami członków rodziny i kolegów, • wyjaśnia przyczyny różnego postrzegania najbliższego otoczenia przez różne osoby. <p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wymagania na ocenę 2,3, • porównuje strukturę zatrudnienia wg sektorów gospodarki w Polsce i w krajach Europy Zachodniej, • kwalifikuje działalność gospodarczą do poszczególnych sektorów gospodarki, narodowej, • omawia funkcję gospodarczą, społeczną i przestrzenną rolnictwa; • charakteryzuje przestrzenne zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce,
---	--

<p>w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce, • klasyfikuje skały występujące w Polsce ze względu na ich genezę, • określa znaczenie gospodarcze surowców mineralnych, • wyjaśnia sposób powstawania frontów atmosferycznych, • omawia cechy klimatu Polski, • wskazuje formy działalności człowieka uzależnione od warunków klimatycznych, • opisuje cechy sieci rzecznej w Polsce, scharakteryzować poszczególne rodzaje lasów ze względu na skład gatunkowy i siedlisko, • charakteryzuje wybrane typy gleb, • omawia cechy fizyczne wód Bałtyku i ich zależność od warunków przyrodniczych, • wskazuje państwa nadbałtyckie ze stolicami, • wyjaśnia znaczenie terminów: segregacja odpadów, recykling, • wymienia formy ochrony przyrody i wyjaśnia różnice między nimi, • podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących w pobliżu miejsca zamieszkania, • wykonuje prosty wykres zmian liczby ludności Polsce, • oblicza współczynnik przyrostu naturalnego dowolnego kraju, • podaje przyczyny wzrostu populacji Polski i Europy, • porównuje mapę gęstości zaludnienia wg powiatów i gmin w Polsce oraz ocenia zakres informacji prezentowanych na każdej z nich, • oblicza gęstość zaludnienia dla dowolnego obszaru, 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dane statystyczne w celu ustalenia pozycji Polski w produkcji rolnej w Europie i na świecie, • opisuje rozmieszczenie podstawowych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Polsce, • ocenia możliwości rozwoju gospodarki, morskiej w Polsce, • wymienia wybrane gatunki ryb morskich i słodkowodnych, • opisuje udział przemysłu w strukturze zatrudnienia oraz wytwarzania Produktu Krajowego Brutto, • omawia wpływ przemysłu na gospodarkę, społeczeństwo i przestrzeń, • porównuje strukturę produkcji energii elektrycznej według źródeł w Polsce i w wybranych krajach Europy, • omawia wpływ produkcji energii elektrycznej wg poszczególnych źródeł energii na środowisko przyrodnicze, • omawia na wybranych przykładach, na czym polega restrukturyzacja zakładów przemysłowych w Polsce, • wyjaśnia, czym różni się przemysł zaawansowanych technologii od tradycyjnych gałęzi przemysłu, • omawia wpływ rozwoju przemysłu zaawansowanych technologii na życie mieszkańców, • omówia na wybranych przykładach rozwój usług w Polsce, • opisuje zależność między stosowanym rodzajem transportu a rodzajem i masą towaru, dystansem, czasem i kosztami, wskazać na mapie województwa o najlepiej i najgorzej rozwiniętej sieci drogowej i kolejowej, • uzasadnia konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego, • opisuje związek między rozwojem turystyki a wzrostem presji na środowisko przyrodnicze, • uzasadnia stosowanie kilku wybranych
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje prosty wykres zmian ruchu naturalnego ludności w Polsce, • wskazuje okresy występowania w Polsce niżów i wyżów demograficznych, • przedstawia na mapie zróżnicowanie wielkości przyrostu naturalnego w Polsce według województw, • oblicza współczynnik feminizacji dla dowolnego województwa lub kraju, • wykonuje prosty wykres zmian współczynnika feminizacji w Polsce po II wojnie światowej, • analizuje piramidę wieku i płci i na jej podstawie porównuje liczebność grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, • wymienia i wskazuje na mapie mniejszości narodowe i etniczne oraz główne grupy etnograficzne w Polsce, • definiuje analfabetyzm funkcjonalny; omówić poziom wykształcenia społeczeństwa Polski, • podaje przyczyny bezrobocia w Polsce, • przedstawia na mapie zróżnicowanie poziomu bezrobocia w Polsce, • omawia przyczyny migracji, • przedstawia na mapie rozmieszczenie migracji, • wymienia kraje, do których najczęściej wyjeżdżają Polacy, • wymienia kraje, z których najczęściej przyjeżdżają do Polski imigranci, • porównuje poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy, • wskazuje na mapie największe aglomeracje Polski i Europy, • opisuje funkcję wybranych miast Polski i Europy, • analizuje sieć miejską Polski i porównać ją siecią miast w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związek pomiędzy deforestacją a zagrożeniem powodziowym, • określa wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi, • na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce, • wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi kierunkami rozwoju energetyki, • wyjaśnia przyczyny przenoszenia się mieszkańców do strefy podmiejskiej, • wyjaśnia przyczyny przenoszenia działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej, • na podstawie piramidy demograficznej, charakteryzuje strukturę płci i wieku ludności wybranej wsi lub gminy wiejskiej, • podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast, • wyjaśnia przyczyny zwiększonego odsetka mężczyzn w strukturze ludności niektórych wsi, • charakteryzuje zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej, • wyjaśnia przemiany rynku pracy na przykładzie wybranych miast w Polsce, • wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych, • na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw, w tym zakładów przemysłowych, • na podstawie mapy tematycznej opisuje zróżnicowanie liczby udzielonych noclegów w nadbałtyckich gminach,
--	---

<p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wymagania na ocenę 2, • wymienia wszystkie województwa i ich stolice, • podaje przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski, • korzystając z atlasu nazywa ery, w jakich powstały poszczególne struktury geologiczne, • wskazuje i nazywa struktury geologiczne powstałe w poszczególnych orogenezach, • wymienia formy powstałe w wyniku akumulacyjnej i erozyjnej działalności łądolodu, • wymienia i wskazać rejony 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów w Małopolsce, • rozpoznaje skały występujące we własnym regionie, • przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze i kulturowe walory regionu, • dostosowuje długość i stopień trudności trasy do możliwości i oczekiwań uczestników wycieczki, • prowadzi dokumentację po zakończeniu wycieczki, • porządkuje oraz prezentuje zebrane materiały z przebiegu wycieczki krajoznawczej, • wyszukuje informacje dotyczące współpracy własnego regionu z innymi regionami, w tym z regionami zagranicznymi, • uzasadnia przesłanki zawiązywania umów partnerskich z innymi regionami, • rozpoznaje w terenie główne obiekty charakterystyczne i decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”. <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spełnia wymagania na ocenę 2, • porównuje na podstawie wykresu strukturę PKB wg sektorów gospodarki w Polsce i wybranym kraju europejskim, • na podstawie map tematycznych opisuje warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce, • omawia wpływ czynników pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce, • wymienia jednostki miar używane w rolnictwie (ar, hektar, tona, kwintal), • podaje przykłady roślin zaliczanych do różnych grup (zboża, pastewne,
--	---

<p>występowania poszczególnych surowców mineralnych, wymienić cechy klimatu Polski,</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj pogody związanej z poszczególnymi masami powietrza, • omawia na podstawie map klimatycznych zróżnicowanie rozkładu temperatur, opadów, długości trwania okresu wegetacyjnego w Polsce, • nazywa i wskazuje na mapie główne dorzecza i zlewiska w Polsce, • wymienia rodzaje lasów, • wskazuje na mapie rejony występowania poszczególnych typów gleb, • opisuje położenie Bałtyku, zróżnicowanie linii brzegowej, główne cechy tego środowiska morskiego, • podaje przykłady działań, które należy podjąć, aby chronić przyrodę Polski, • lokalizuje na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce, • omawia przyrodę w wybranych parkach narodowych, • porównuje liczbę ludności Polski z innymi krajami Europy, • definiuje współczynnik przyrostu naturalnego, • odczytuje dane z mapy gęstości zaludnienia Polski i Europy, • porównuje gęstość zaludnienia Polski z innymi krajami Europy, • definiuje ekumenę, • wskazuje na wykresach okresy wyżów i niżów demograficznych, • definiuje współczynnik urodzeń i zgonów; • podaje przykłady województw o najniższym i najwyższym przyroście naturalnym, • wskazuje na piramidzie wieku i płci przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym, • odczytuje z piramidy wieku i płci przedziały wiekowe, w których przeważają w polskim społeczeństwie kobiety i mężczyźni, • wyjaśnia zjawisko nadumieralności mężczyzn, • wymienia mniejszości narodowe i etniczne 	<p>przemysłowe, owoce i warzywa) uprawianych w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na podstawie kartogramu województwa o największym i najmniejszym pogłowie bydła i trzody chlewnej, • podaje i opisuje przykłady, działalności gospodarczej w różnych sektorach gospodarki narodowej związanych z gospodarką morską, • wymienia rodzaje działalności przemysłowej i opisać strukturę produkcji przemysłowej według rodzajów działalności gospodarczej w Polsce, • omawia przy pomocy mapy tematycznej rozmieszczenie surowców energetycznych w Polsce, • wymienia przyczyny koncentracji przemysłu w okręgach, • na podstawie mapy wskazuje rozmieszczenie okręgów przemysłowych w Polsce, • wymienia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii • omawia zmiany czynników lokalizacji przemysłu high-tech względem tradycyjnych gałęzi przemysłu • charakteryzuje różnorodność usług występujących w Polsce, • wyjaśnia znaczenie terminów: komunikacja, transport, łączność, • omawia wady i zalety różnych rodzajów transportu wykorzystywanych w Polsce, • omawia wybrane przyrodnicze i pozaprzyrodnicze atrakcje turystyczne w Polsce, • wymienia obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO, • wskazuje na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych, • odróżnia powódź od wezbrania, • na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi, • na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych
--	--

<p>w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zasięg głównych religii i wyznań w Europie, • definiuje pojęcia stopy bezrobocia i ludności aktywnej zawodowo, • wymienia województwa, regiony Polski, w których bezrobocie jest najwyższe i najniższe, • definiuje pojęcie salda migracji, • podaje przykłady fal migracyjnych w Polsce, • przedstawia na mapie rozmieszczenie Polonii na świecie, • definiuje pojęcia suburbanizacja, aglomeracja monocentryczna i aglomeracja policentryczna (konurbacja), • podaje przykłady aglomeracji monocentrycznej oraz policentrycznej, • podaje przykłady rozwoju miast w dogodnych warunkach przyrodniczych, • wymienia i wskazuje na mapie główne miasta Polski. 	<p>z kierunkami rozwoju energetyki,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze, • na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej, • wymienia przykłady nowych kierunków zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej, • wyjaśnia pojęcie salda migracji, • na podstawie mapy opisuje zróżnicowanie salda migracji w Polsce, • na podstawie materiałów potrafi opisać zmiany liczby zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu w Polsce, • na podstawie danych statystycznych potrafi opisać zmiany, długości sieci dróg szybkiego ruchu w Polsce; • wyjaśnia, czym jest centrum logistyczne; • na podstawie mapy określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych nieopodal ważnych szlaków komunikacyjnych, • wyjaśnia dlaczego wybrane walory przyrodnicze przyciągają turystów, • na podstawie materiałów udowadnia, że Kraków jest turystyczną stolicą Polski, • na podstawie diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem, • charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych, • dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej, w czasie wycieczki wykorzystuje mapę do orientacji w terenie, • na podstawie dostępnych materiałów wyjaśnia korzyści płynące ze współpracy międzyregionalnej, • podaje korzyści wynikające z zawiązywania związków gmin i powiatów,
--	--

Ocena 2

Uczeń:

- wskazuje położenie Polski na mapie Europy,
- wymienia sąsiadów Polski,
- wymienia cechy położenia Polski,
- wymienia skrajne punkty terytorium Polski,
- nazywa województwa i ich stolice,
- wskazać struktury geologiczne występujące w Polsce,
- wymienia nazwy złodowceń i wskazuje ich zasięg na mapie,
- wymienia różne typy skał i minerałów występujące w Polsce,
- wymienia przykłady wykorzystania skał i surowców mineralnych w działalności człowieka,
- wymienia czynniki kształtujące klimat w Polsce,
- nazywa masy powietrza wpływające na klimat,
- wymienia termiczne pory roku,
- wymienia czynniki wpływające na zróżnicowanie warunków klimatycznych w Polsce,
- wskazuje na mapie wybrane obiekty hydrologiczne w Polsce,
- wskazuje na mapie obszary Polski charakteryzujące się największą i najmniejszą lesistością,
- wymienia czynniki glebotwórcze,
- wyjaśnia znaczenie gospodarcze gleb,
- wymienia cechy geograficzne Morza Bałtyckiego,
- wymienia zmiany, jakie w środowisku naturalnym wywołuje rozwój gospodarczy,
- wymienia podstawowe formy ochrony

- przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność „małej ojczyzny” jako miejsca zamieszkania, pracy, nauki, rozrywki.

Ocena 2

Uczeń:

- wyjaśnia, co to jest gospodarka narodowa,
- opisuje, czym zajmuje się rolnictwo, przemysł i usługi,
- wyjaśnia, co to jest Produkt Krajowy Brutto,
- wyjaśnia, czym zajmuje się rolnictwo,
- wymienia przyrodnicze czynniki, decydujące o rozwoju rolnictwa w Polsce,
- wymienia czynniki pozapryrodnicze mające wpływ na rozwój rolnictwa w Polsce i omówia wybrane z nich,
- wymienia nazwy podstawowych roślin uprawianych w Polsce oraz gatunki zwierząt hodowlanych,
- opisuje na prostych przykładach związek między warunkami naturalnymi a rozmieszczeniem upraw roślin i chowu zwierząt,
- opisuje położenie Polski względem Morza Bałtyckiego,
- wskazuje konsekwencje nadmorskiego położenia Polski,
- omawia czym zajmuje się przemysł,
- wymienia przykłady produktów wytworzonych w przemyśle,
- na podstawie wykresu strukturalnego opisuje strukturę produkcji przemysłowej według rodzajów działalności gospodarczej,
- wymienia odnawialne i nieodnawialne źródła energii elektrycznej,
- omawia znaczenie węgla kamiennego i brunatnego w strukturze produkcji energii elektrycznej w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminów: zakład

<p>przyrody w Polsce,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie wybrane parki narodowe, • korzystając z danych statystycznych, odczytuje liczbę ludności Polski i innych krajów w różnych okresach, • definiuje przyrost naturalny i rzeczywisty, • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki osadnicze, • definiuje gęstość zaludnienia, • odczytuje z wykresów wielkość przyrostu naturalnego, • definiuje wyż i niż demograficzny, • wskazuje na mapie prezentującej poziom współczynnika naturalnego te województwa, w których jest on najwyższy i najniższy, • odczytuje z piramidy wieku i płci liczebność danej grupy wiekowej, • określa, jakie dane można odczytać z piramidy wieku i płci, • definiuje współczynnik feminizacji, • definiuje pojęcie przeciętnego trwania życia, • odczytuje z wykresów kołowych strukturę ludności, • definiuje pojęcia mniejszość narodowa i etniczna, • podaje przykłady grup etnicznych i mniejszości narodowych w Polsce • wymienia religie i wyznania istniejące w Polsce, • definiuje analfabetyzm, • odczytuje z wykresów kołowych strukturę zatrudnienia ludności, • zdefiniuje pojęcia bezrobocia i prywatyzacji, • definiuje pojęcia migracji, emigranta i imigranta, • podaje przykłady krajów, w których istnieją skupiska Polonii, • wymienia przyczyny migracji ze wsi do miast, 	<p>przemysłowy, okręg przemysłowy, koncentracja przemysłu, restrukturyzacja przemysłu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ przemysłu na środowisko, • wymienia wybrane produkty przemysłu zaawansowanych technologii, • na podstawie analizy danych statystycznych porównuje nakłady na działalność badawczo-rozwojową w Polsce i krajach Unii Europejskiej, • wymienia przykłady działalności gospodarczej zaliczanej do sektora usług, • podaje przykłady różnych rodzajów transportu, • omawia wady i zalety wybranych rodzajów transportu, • wymienia najważniejsze atrakcje turystyczne w Polsce i wskazuje ich położenie na mapie, • podaje przykłady polskich obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO, • wymienia ważniejsze regiony turystyczne Polski, • omawia wybrany przez siebie region turystyczny w Polsce, • wyjaśnia czym jest powódź, • podaje przykłady przyczyn występowania powodzi, • wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej, • podaje przykłady surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce, • wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych, • podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w dużym mieście i w strefie podmiejskiej,
--	---

- definiuje pojęcia urbanizacja i aglomeracja,
- wymienia główne funkcje miasta,
- wymienia przyczyny rozwoju miast w Polsce,
- wymienić 5 największych miast Polski.

- wyjaśnia pojęcie migracji ze wsi do miast,
- podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast,
- wyjaśnia czym jest bezrobocie,
- podaje najważniejsze przyczyny i skutki występowania bezrobocia,
- podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych,
- podaje przykłady walorów turystycznych Pobrzeża Bałtyku i Małopolski,
- opisuje własne wrażenia z wycieczek turystycznych po Polsce,
- wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski,
- na podstawie mapy opisuje położenie oraz sąsiedztwo regionu, w którym mieszka,
- podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące w czasie przygotowania i przeprowadzania wycieczek krajoznawczych,
- podaje przykładowe formy współpracy pomiędzy regionami,
- określa obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną” jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym,
- docenia własną rolę, w kształtowaniu "małej ojczyzny".

Ocena 1

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych w wymaganiach na ocenę dopuszczającą.

Ocena 1

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych w wymaganiach na ocenę dopuszczającą.

Język hiszpański

Ocena 6

Uczeń:

- wykazuje się wysoką autonomią w uczeniu się, ma szczególne zdolności językowe, wyjątkowo staranny i systematyczny, wykazujący się szczególnie wysoką aktywnością na lekcjach i kreatywnością
- bezbłędnie posługuje się językiem we wszystkich jego aspektach.
- w zakresie materiału nauczania praktycznie nie popełnia błędów, bardzo sprawnie posługuje się środkami językowymi poznanymi na lekcjach
- potrafi zrozumieć ogólny sens i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie rozszerzonym oraz zrozumieć skomplikowane polecenia.
- potrafi płynnie czytać z odpowiednią wymową i intonacją, rozumie sens czytanych tekstów i dyskutuje na tematy zawarte w tekście
- mówi płynnie i spójnie, używa zdań o wysokim poziomie trudności, popełnia przy tym niewiele błędów. Potrafi płynnie wypowiadać się na tematy dotyczące życia codziennego oraz na tematy abstrakcyjne.
- Potrafi bezbłędnie pisać używając słownictwa i struktur przewidzianych w programie.

Ocena 5

Uczeń:

- bardzo dobrze opanował materiał nauczania, bardzo rzadko popełnia błędy, z powodzeniem stosuje nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce,
- potrafi zrozumieć ogólny sens

Język hiszpański

Ocena 6

Uczeń:

- wykazuje się wysoką autonomią w uczeniu się, ma szczególne zdolności językowe, wyjątkowo staranny i systematyczny, wykazujący się szczególnie wysoką aktywnością na lekcjach i kreatywnością
- biegle posługuje się językiem we wszystkich jego aspektach.
- w zakresie materiału nauczania praktycznie nie popełnia błędów, bardzo sprawnie posługuje się środkami językowymi poznanymi na lekcjach
- potrafi zrozumieć ogólny sens i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie rozszerzonym oraz zrozumieć skomplikowane polecenia.
- potrafi płynnie czytać z odpowiednią wymową i intonacją, rozumie sens czytanych tekstów i dyskutuje na tematy zawarte w tekście
- mówi płynnie i spójnie, używa zdań o wysokim poziomie trudności, popełnia przy tym niewiele błędów. Potrafi płynnie wypowiadać się na tematy dotyczące życia codziennego oraz na tematy abstrakcyjne.
- Potrafi bezbłędnie pisać używając słownictwa i struktur przewidzianych w programie.

Ocena 5

Uczeń:

- bardzo dobrze opanował materiał nauczania, bardzo rzadko popełnia błędy, z powodzeniem stosuje nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce,
- potrafi zrozumieć ogólny sens

i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, zrozumieć polecenia nauczyciela, śledzi fabułę komunikatu i udziela odpowiedzi na pytania.

- Potrafi płynnie czytać przygotowane teksty oraz rozumieć ich treść/sens.
- uczeń potrafi skonstruować bezbłędną wypowiedź ustną na poziomie podstawowym, z odpowiednią intonacją i wymową.
- potrafi pisać używając języka na poziomie podstawowym, spójnie i logicznie organizuje tekst, używa poprawnej pisowni, sporadyczne błędy nie zakłócają rozumienia tekstu.

Ocena 4

Uczeń:

- stopniu dobrym opanował materiał, zdarza mu się popełniać błędy, stara się wykorzystać nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce, choć nie zawsze mu się to udaje, popełniane błędy nie wpływają na rozumienie wypowiedzi
- potrafi zrozumieć ogólny sens i większość kluczowych informacji w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, wydobyć część potrzebnych informacji, zrozumieć proste polecenia nauczyciela.
- zazwyczaj dobrze rozumie większość wypowiedzi ustnych.
- potrafi czytać dość poprawnie przygotowane teksty.
- mówi spójnie, posługując się dość poprawnym językiem, popełniając zauważalne błędy, wyraża myśli i idee, omawia tematy codzienne i niektóre abstrakcyjne, popełnia drobne błędy w intonacji i akcencie, nie powodują

i kluczowe informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, zrozumieć polecenia nauczyciela, śledzi fabułę komunikatu i udziela odpowiedzi na pytania.

- Potrafi płynnie czytać przygotowane teksty oraz rozumieć ich treść/sens.
- uczeń potrafi skonstruować bezbłędną wypowiedź ustną na poziomie podstawowym, z odpowiednią intonacją i wymową.
- potrafi pisać używając języka na poziomie podstawowym, spójnie i logicznie organizuje tekst, używa poprawnej pisowni, sporadyczne błędy nie zakłócają rozumienia tekstu.

Ocena 4

Uczeń:

- w stopniu dobrym opanował materiał, zdarza mu się popełniać błędy, stara się wykorzystać nabyte kompetencje komunikacyjne w praktyce, choć nie zawsze mu się to udaje, popełniane błędy nie wpływają na rozumienie wypowiedzi
- potrafi zrozumieć ogólny sens i większość kluczowych informacji w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym, wydobyć część potrzebnych informacji, zrozumieć proste polecenia nauczyciela.
- zazwyczaj dobrze rozumie większość wypowiedzi ustnych.
- potrafi czytać dość płynnie przygotowane teksty.
- mówi spójnie, posługując się dość poprawnym językiem, popełniając zauważalne błędy, wyraża myśli i idee, omawia tematy codzienne i niektóre abstrakcyjne, popełnia drobne błędy w intonacji i akcencie, nie powodują

one jednak zakłóceń w komunikacie

- pisze teksty używając języka na poziomie podstawowym, dość spójnie i logicznie organizuje tekst, używając dość poprawnej pisowni, tworzy samodzielne wypowiedzi w sposób logiczny i spójny, wykorzystuje poznane słownictwo i gramatykę, jednak robi pewne błędy, styl zgodny z formą.

Ocena 3

Uczeń:

- materiał nauczania opanował w stopniu dostatecznym, często popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału nauczania, raczej unika komunikacji w języku hiszpańskim, ogranicza się do udzielania się na lekcji w ramach poleceń i instrukcji nauczyciela, często niestaranny, mało systematyczny.
- zna i stosuje większość środków językowych poznanych na lekcjach, lecz popełnia dość liczne błędy, zakłócające nieznacznie komunikat
- rozumie ogólny sens i niektóre informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym (w przypadku 2-3 krotnego wysłuchania tekstu), rozumie proste polecenia nauczyciela
- czyta teksty popełniając liczne błędy, rozumie ogólny sens i wypowie się częściowo na temat tekstu.
- mówiąc posługuje się częściowo poprawnym językiem, popełniając dużo błędów, ale jest komunikatywny, wyraża myśli omawiając tematy codzienne i niekiedy abstrakcyjne.
- pisze proste teksty, dość spójnie organizuje tekst, samodzielna wypowiedź ma pewne braki, pojawiają się błędy stylistyczne i logiczne, ale komunikat jest zrozumiały i stosowny

one jednak zakłóceń w komunikacie

- pisze teksty używając języka na poziomie podstawowym, dość spójnie i logicznie organizuje tekst, używając dość poprawnej pisowni, tworzy samodzielne wypowiedzi w sposób logiczny i spójny, wykorzystuje poznane słownictwo i gramatykę, jednak robi pewne błędy, styl zgodny z formą.

Ocena 3

Uczeń:

- materiał nauczania opanował w stopniu dostatecznym, często popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału nauczania, raczej unika komunikacji w języku hiszpańskim, ogranicza się do udzielania się na lekcji w ramach poleceń i instrukcji nauczyciela, często niestaranny, mało systematyczny.
- zna i stosuje większość środków językowych poznanych na lekcjach, lecz popełnia dość liczne błędy, zakłócające nieznacznie komunikat
- rozumie ogólny sens i niektóre informacje w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie podstawowym (w przypadku 2-3 krotnego wysłuchania tekstu), rozumie proste polecenia nauczyciela
- czyta teksty popełniając liczne błędy, rozumie ogólny sens i wypowie się częściowo na temat tekstu.
- mówiąc posługuje się częściowo poprawnym językiem, popełniając dużo błędów, ale jest komunikatywny, wyraża myśli omawiając tematy codzienne i niekiedy abstrakcyjne.
- pisze proste teksty, dość spójnie organizuje tekst, samodzielna wypowiedź ma pewne braki, pojawiają się błędy stylistyczne i logiczne, ale komunikat jest zrozumiały i stosowny

<p>do formy.</p> <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w bardzo niewielkim stopniu opanował materiał nauczania, najczęściej popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału, unika komunikacji w języku hiszpańskim, niestaranny, wykazuje się brakiem systematyczności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych. • rozumie ogólny sens w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie bardzo podstawowym , wydobędzie nieliczne informacje. • rozumie bardzo proste polecenia nauczyciela • czyta teksty, popełniając liczne błędy, potrafi w niewielkim stopniu zrozumieć niektóre zdania czytanych tekstów. Potrzebuje pomocy przy wyjaśnianiu nowego słownictwa oraz przy wyszukiwaniu informacji. • posługuje się językiem niepoprawnym, popełniając dużo błędów, wyraża niektóre myśli, omawiając tematy codzienne. Posługuje się bardzo ograniczonym słownictwem, bywa niekomunikatywny, odtwarza wyuczone zwroty, tempo wypowiedzi jest wolne, buduje proste zdania, a wypowiedzi pojawiają się błędy intonacyjne i w wymowie. • pisze proste teksty użytkowe, używając w większości niepoprawnego języka na poziomie podstawowym. Używa niepoprawnej pisowni, a styl nie zawsze jest zgodny z formą. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował materiału nauczania, unika komunikacji w języku 	<p>do formy.</p> <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w bardzo niewielkim stopniu opanował materiał nauczania, najczęściej popełnia błędy w zakresie zrealizowanego materiału, unika komunikacji w języku hiszpańskim, niestaranny, wykazuje się brakiem systematyczności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych. • rozumie ogólny sens w tekstach słuchanych i rozmowach na poziomie bardzo podstawowym , wydobędzie nieliczne informacje. • rozumie bardzo proste polecenia nauczyciela • czyta teksty, popełniając liczne błędy, potrafi w niewielkim stopniu zrozumieć niektóre zdania czytanych tekstów. Potrzebuje pomocy przy wyjaśnianiu nowego słownictwa oraz przy wyszukiwaniu informacji. • posługuje się językiem niepoprawnym, popełniając dużo błędów, wyraża niektóre myśli, omawiając tematy codzienne. Posługuje się bardzo ograniczonym słownictwem, bywa niekomunikatywny, odtwarza wyuczone zwroty, tempo wypowiedzi jest wolne, buduje proste zdania, a wypowiedzi pojawiają się błędy intonacyjne i w wymowie. • pisze proste teksty użytkowe, używając w większości niepoprawnego języka na poziomie podstawowym. Używa niepoprawnej pisowni, a styl nie zawsze jest zgodny z formą. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował materiału nauczania, unika komunikacji w języku
--	--

hiszpańskim, unika jakiegokolwiek aktywności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych, nie potrafi uczyć się samodzielnie, nie chce uczyć się w grupie.

- uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posługuje się językiem hiszpańskim w żadnym z jego aspektów.
- uczeń nawet z pomocą nauczyciela nie rozumie głównej myśli wypowiedzi ustnych i pisemnych, nie rozwiązuje zadań opartych o materiał poznany na lekcjach, nawet na najniższym poziomie trudności.
- zna bardzo niewielką ilość środków językowych poznanych na lekcjach, nie potrafi ich użyć w wypowiedziach.
- popełnia bardzo liczne błędy zakłócające lub uniemożliwiające komunikację.

Zakres materiału:

Słownictwo:

- Przedstawianie się, pytanie o dane osobowe (wiek, zawód, narodowość, numer telefonu)
- Opis wyglądu zewnętrznego i charakteru
- Relacje rodzinne
- Niektóre zwierzęta
- Kolory
- Liczebniki 1-100
- Opisywanie przedmiotów
- Wyrażanie prośby, zgoda i odmowa
- Pomieszczenia i przedmioty szkolne
- Dni tygodnia i pory roku
- Wyrażanie upodobań i uczuć
- Zamawianie w restauracji i opisywanie dań
- Słownictwo związane z jedzeniem i piciem

hiszpańskim, unika jakiegokolwiek aktywności, w pracy na lekcji uzależniony od pomocy innych, nie potrafi uczyć się samodzielnie, nie chce uczyć się w grupie.

- uczeń nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posługuje się językiem hiszpańskim w żadnym z jego aspektów.
- uczeń nawet z pomocą nauczyciela nie rozumie głównej myśli wypowiedzi ustnych i pisemnych, nie rozwiązuje zadań opartych o materiał poznany na lekcjach, nawet na najniższym poziomie trudności.
- zna bardzo niewielką ilość środków językowych poznanych na lekcjach, nie potrafi ich użyć w wypowiedziach.
- popełnia bardzo liczne błędy zakłócające lub uniemożliwiające komunikację.

Zakres materiału:

Słownictwo:

- Opisywanie mieszkań i domów
- Usytuowanie w przestrzeni
- Pytanie i udzielanie informacji o drogę
- Czynności dnia codziennego
- Czasowniki ruchu
- Zdrowie (ciało człowieka, samopoczucie, choroby, leczenie)
- Wygląd i charakter
- Udzielanie rad
- Odczucia fizyczne
- Zwierzęta
- Pytanie o godzinę
- Chronologia czynności
- Wyrażanie upodobań i zainteresowań
- Częstotliwość
- Proponowanie i reagowanie
- Czas wolny (sport, hobby)
- Prace domowe (godziny, pory dnia)

Struktury gramatyczne:

Czas teraźniejszy *Presente de indicativo*, zaimki osobowe, rodzaj i liczba przymiotnika i rzeczownika, zaimki pytajne *cómo, cuántos, dónde, de dónde, qué, quién, cuál*, przymiotniki dzierżawcze, zaimki wskazujące *este/a*, rodzajniki określone i nieokreślone, uzgadnianie liczby i rodzaju, przyimki *a, en, por*, zaimki dopełnienia bliższego i dalszego

Kultura:

Kraje hiszpańskojęzyczne, produkty, posiłki hiszpańskie

Informatyka

Ocena 6

Uczeń:

- biegle wymienia rodzaje licencji programów komputerowych,
- biegle porusza się w systemie plików i folderów,
- analizuje stan komputera i jego elementów, podaje ich parametry, posługując się właściwymi jednostkami,
- w trakcie lekcji pomaga innym,
- zamienia zapis dwójkowy liczby na dziesiętny i dziesiętny na dwójkowy,
- korzysta z pojęć bitu i bajtu,
- korzysta z Kalkulatora w celu przeliczania liczb pomiędzy różnymi systemami pozycyjnymi,
- wyszukując informacje i elementy graficzne, potrafi ograniczyć wyniki wyszukiwania do najbardziej odpowiadających zapytaniu,
- zawsze stosuje się do zasad

Struktury gramatyczne:

Czas teraźniejszy *Presente de indicativo* – czasowniki regularne i nieregularne, czasowniki *ser, estar, haber*, rodzajniki ściągnięte, przyimki i wyrażenia przyimkowe, przysłówki miary i zaimki, peryfrazy – *deber, tener que + infinitivo*, struktury porównawcze, stopniowanie, warunek realny z czasem teraźniejszym, czasownik *gustar*, czasowniki zwrotne

Kultura:

Miasta w krajach hiszpańskojęzycznych, adresowanie w Hiszpanii, formy grzecznościowe, pory dnia w Hiszpanii, sposoby na zdrowie, czas wolny, popularne sporty

Informatyka

Ocena 6

Uczeń:

- potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy,
- organizuje pracę zespołową nad wspólnym projektem i bierze w niej czynny udział,
- pomaga innym, sprawnie realizuje własne pomysły,
- potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania,
- właściwie przedstawia prezentację,
- dzieli się swoimi doświadczeniami z innym i pomaga im,
- analizuje projekty z portalu Scratch,
- uczy się nowych rzeczy (zagadnień),
- potrafi zbudować własny skrypt

<p>bezpieczeństwa pracy w chmurze,</p> <ul style="list-style-type: none"> • biegle wykorzystuje usługi dostępne w chmurze, • korzysta ze wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, • zna zasady netykiety, • posługuje się akronimami i emotikonami w komunikacji internetowej, • pomaga innym, tworzy własne dokumenty, • samodzielnie odkrywa i stosuje dodatkowe, nie omówione sposoby formatowania, • jest aktywny na lekcji i pomaga innym, • samodzielnie odkrywa nowe możliwości pracy z tabelami, stosuje je, posługuje się zaawansowanym ścisłym słownictwem, • - potrafi ocenić przygotowanie tekstu i zastosowaną metodę, pokazując w razie potrzeby, jak łatwo jest „uszkodzić” sformatowany tekst, • - swobodnie i świadomie stosuje różnorodne metody pracy z tekstem, • - ocenia wygląd prac zawierających grafikę: cechy dobrego plakatu bądź reklamy zawarte w wykonanej pracy, • - stosuje zaawansowane techniki opracowania i łączenia grafiki z tekstem, • - samodzielnie potrafi przedstawić sytuacje, w których człowiek może napotkać na problemy w porozumieniu z maszyną, • przygotowuje portfolio według własnego, oryginalnego projektu, • samodzielnie dochodzi do skutecznych rozwiązań w pracy z obrazem, • samodzielnie dochodzi do skutecznych rozwiązań w pracy z grafiką. • - stosuje własne rozwiązania, uzyskując ciekawe efekty w tworzonym filmie, 	<p>rekurencyjny w Scratchu oraz zanalizować i opisać jego działanie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, potrafi go analizować dla danej liczby krążków, • potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego, zna sposoby znajdowania NWD, opisuje i stosuje obie wersje algorytmu Euklidesa, • zapisuje i modyfikuje algorytm Euklidesa w wybranym języku programowania, • analizuje zapis algorytmu, rozróżnia polecenia języka, • podejmuje samodzielnie próbę dalszej nauki wybranego języka, • opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, • zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu i potrafi uzasadnić jego nieefektywność, • potrafi zrealizować efektywny algorytm, • opisuje zagadnienie porządkowania i algorytm sortowania przez scalanie oraz zapis tego algorytmu, • bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, • - jest aktywny na lekcji i pomaga innym.
---	---

- - biegle posługuje się funkcjami programu Photo Story,
- - biegle posługuje się funkcjami programu Movie Maker,
- - poszukuje niekonwencjonalnych rozwiązań do uatrakcyjnienia wykonywanej pracy,

bezbłędnie wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania,

- - jest aktywny na lekcji i pomaga innym.

Ocena 5

Uczeń:

- aktywnie uczestniczy w dyskusji dotyczącej BHP,
- potrafi sklasyfikować programy komputerowe pod względem dostępności (rodzaj licencji),
- wymienia i opisuje podstawowe elementy komputera, analizuje ich wielkość,
- potrafi znaleźć w komputerze informacje o parametrach poszczególnych elementów,
- wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb,
- zamienia zapis dwójkowy liczby na dziesiętny i dziesiętny na dwójkowy,
- zna definicje pojęć bitu i bajtu,
- korzysta z Kalkulatora w celu przeliczania liczb pomiędzy różnymi systemami pozycyjnymi,
- samodzielnie zakłada konto poczty elektronicznej,
- podczas wypełniania formularza nie podaje wrażliwych danych osobowych, jeśli nie jest to konieczne,
- potrafi dostosować ustawienia Dysku Google do własnych potrzeb,
- korzysta ze wspólnych dokumentów

Ocena 5

Uczeń:

- potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy,
- organizuje pracę zespołową nad wspólnym projektem i bierze w niej czynny udział,
- potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania,
- właściwie przedstawia prezentację.
- potrafi utworzyć własny projekt, ułożyć skrypt wykorzystujący pętlę **zawsze** i blok warunkowy **jeżeli** i wyjaśnić jego działanie,
- potrafi korzystać z bloków do rysowania na scenie, tworzy i wykorzystuje własny blok zarówno bez parametru, jak i z parametrem,
- potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków,
- wykorzystuje w skrypcie animację, przesuwanie duszka oraz dźwięki,
- potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt,
- potrafi losować liczby z podanego zakresu,
- potrafi zapisywać liczby za pomocą zmiennej typu lista,

<p>Google i współpracuje w ich redagowaniu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna zasady netykiety, • posługuje się akronimami i emotikonami w komunikacji internetowej, • samodzielnie stosuje poznane sposoby pracy z dokumentem tekstowym – dotyczy to zarówno podstawowych zasad pracy • z edytorem tekstu, jak i stosowania wprowadzonych dotychczas sposobów formatowania tekstu, • samodzielnie pracuje nad dokumentem, realizuje własne założenia, • stosuje zaawansowane słownictwo, związane z technologią informacyjną i szeroko rozumianą obecnością komputerów • w naszym codziennym życiu, • używa zaawansowanych technik wyszukiwania, zamiany elementów tekstu, przekształcania tekstu na tabelę, formatowania, • samodzielnie rozplanowuje tekst na stronie, dobiera sposób formatowania czcionki do charakteru i wyglądu tekstu, • ustawia własne tabulatory, dostosowane do charakteru wprowadzanego tekstu, • wypełnia nagłówki i stopki w dokumencie wielostronicowym, stosuje zarówno kody pól wprowadzanych za pomocą odpowiednich • przycisków (numer strony, data itp.), jak i tekst wpisywany, • formatuje tekst w nagłówku i stopce, • samodzielnie rysuje proste grafiki obiektowe, modyfikuje ich wygląd i kształt, • sprawnie łączy na różne sposoby grafikę z tekstem, poprawnie osadza grafiki w tekście, stosuje dodatkowe elementy graficzne lub tekstowe wpływające na 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi znajdować minimum kilku wylosowanych liczb, • rozumie, co to jest operacja modulo, • potrafi ją wykorzystać do sprawdzenia, czy liczba jest parzysta, • potrafi utworzyć skrypt znajdowania kolejnych liczb pierwszych z wykorzystaniem listy i własnego bloku, • potrafi zbudować i zmodyfikować skrypt rekurencyjny w Scratchu oraz zanalizować i opisać jego działanie, • opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, potrafi go analizować dla danej liczby krążków. • potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego, zna sposoby znajdowania NWD, opisuje i stosuje obie wersje algorytmu Euklidesa, • zapisuje algorytm Euklidesa w wybranym języku programowania, • analizuje zapis algorytmu, rozróżnia podstawowe polecenia języka, • opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, • zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu i potrafi uzasadnić jego nieefektywność, • opisuje zagadnienie porządkowania i algorytm sortowania przez scalanie oraz zapis tego algorytmu, • wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, • jest aktywny na lekcji i pomaga innym.
---	---

<p>wygląd pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bardzo sprawnie stosuje poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do wydruku, • opisuje problemy, na jakie może się natknąć człowiek podczas próby porozumiewania się z maszyną za pomocą języka naturalnego, • wykorzystuje style, tworzy spis długiego dokumentu, • tworzy stronę tytułową, • dzieli dokument na sekcje, stosuje w sekcjach różnorodne wzorce strony, • biegle posługuje się narzędziami korygującymi podstawowe parametry obrazu, • biegle koryguje defekty obrazu (likwidacja krzywizn, wyrównywanie linii horyzontu), • biegle wykorzystuje warstwy obrazu, łącząc różne elementy w jeden obraz, • biegle stosuje efekty na warstwach tekstowych (cienie, wtapianie, wypełnienie tekstu itp.), • stosuje filtry i maski obrazu, • sprawnie stosuje swobodny ruch kamery w programie Photo Story, • potrafi dobrać właściwe parametry zapisywanego filmu dla konkretnego urządzenia, • potrafi trafnie dobrać czas trwania efektu w filmie, • potrafi zapisać film przeznaczony do odtwarzania na urządzeniach mobilnych, • wykonuje ćwiczenia na lekcji, trzeba mu zadawać dodatkowe, trudniejsze zadania, • jest aktywny na lekcji i pomaga innym. <p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie systemu 	<p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi przygotować prezentację
---	---

<p>operacyjnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi sklasyfikować programy komputerowe pod względem przeznaczenia (użytkowe, narzędziowe, edukacyjne itp.), • wymienia i opisuje podstawowe elementy komputera, analizuje ich wielkość w odpowiednich jednostkach, • wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb, • zamienia zapis dwójkowy liczby na dziesiętny, • zna definicje pojęć bitu i bajtu, • korzysta z Kalkulatora w celu przeliczania liczb pomiędzy różnymi systemami pozycyjnymi, • potrafi założyć konto poczty elektronicznej z pomocą nauczyciela, • sprawnie wyszukuje w Internecie potrzebne informacje i elementy graficzne, • sprawnie korzysta z Dysku Google, • korzysta ze wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, • zna zasady netykiety, • zna akronimy i emotikony służące do komunikacji internetowej, • wymienia i stosuje zasady edycji, formatowania i estetycznego przygotowania tekstu, • zachowuje prawidłową postawę w czasie pracy przy komputerze, • starannie przepisuje pracę, poprawia błędy z użyciem słownika w edytorze, • przygotowuje tekst do wydruku, dba o estetyczny wygląd tekstu, • samodzielnie przygotowuje plik zawierający tabelę: sprawnie pracuje z tabelą w edytorze tekstu, stosuje potrzebne techniki • formatowania, zaznaczania, przygotowania do wydruku; przekształca tekst na tabelę, 	<p>multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomaga organizować pracę zespołową nad wspólnym projektem, • potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania, • bierze udział w przedstawianiu prezentacji. • potrafi utworzyć własny projekt, ułożyć skrypt przesuwania duszka po ekranie i wyjaśnić jego działanie, • potrafi korzystać z bloków do rysowania na scenie, tworzy i wykorzystuje własny blok bez parametru, • potrafi utworzyć własny projekt, ułożyć skrypty ustalania warunków początkowych i wyjaśnić ich działanie, • potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, • wykorzystuje w skrypcie animację za pomocą zmiany kostiumu oraz przesuwania duszka z wykorzystaniem prawidłowego odbicia • od brzegu ekranu, • potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, • potrafi losować liczby z podanego zakresu, • potrafi zapisywać liczby za pomocą zmiennej typu lista, • rozumie, co to jest operacja modulo, • potrafi ją wykorzystać do sprawdzenia, czy liczba jest parzysta, • potrafi opisać pojęcie rekurencji, zbudować skrypt rekurencyjny w Scratchu i opisać jego działanie, • opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, potrafi go analizować na przykładzie kilku krążków i wypisać kolejne ruchy, • potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego, zna sposoby
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze źródeł informacji związanych ze stosowaniem technologii informacyjnej, • formatuje akapity „z linijki” (wcięcia akapitów, ustawienie marginesów akapitów) w połączeniu z odpowiednim wyrównaniem tekstu, • w odpowiednich sytuacjach stosuje wymuszony koniec strony, kolumny, wiersza, • dobiera ilustracje do tekstu, stosuje różne sposoby osadzania ilustracji, • potrafi określić i rozpoznać cechy dobrego plakatu lub reklamy, • stosuje rysunek jako tło dokumentu tekstowego. • przekształca i modyfikuje proste rysunki obiektowe (rozciąga, zniekształca, zmienia kolor obramowania i wypełnienia, grupuje i rozgrupowuje), • korzysta ze Schowka oraz z metody przeciągania, • sprawnie stosuje poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do wydruku, • potrafi odtworzyć w edytorze wygląd wydrukowanego dokumentu, wierność formatów (w stosunku do oryginału), kształtów czcionek, wyróżnień, • pracuje z kilkustronicowym dokumentem, odtwarzając zadane formaty tekstu w dokumencie, • pracuje z utworzonym samodzielnie wielostronicowym dokumentem – portfolio tekstów, kontroluje jego zawartość, sposób formatowania, strukturę, • samodzielnie przygotowuje obraz do wydruku lub do prezentacji na ekranie monitora, • sprawnie wykorzystuje warstwy obrazu, łącząc różne elementy w jeden obraz, • stosuje efekty na warstwach tekstowych 	<p>znajdowania NWD, opisuje algorytm Euklidesa,</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady języków programowania, • zapisuje algorytm Euklidesa w jednym z nich lub w Scratchu, • analizuje zapis algorytmu, • opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, • zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu i potrafi wskazać jego nieefektywność, • opisuje zagadnienie porządkowania i algorytm sortowania przez scalanie, • wykonuje ćwiczenia na lekcji, • jest aktywny na lekcji.
---	--

<p>(cienie, wtapianie, wypełnienie tekstu itp.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi płynnie zmieniać kierunek ruchu kamery w programie Photo Story, • potrafi określić czas trwania efektu w filmie, • samodzielnie zapisuje projekt i gotowy film wykonany w programie Photo Story, • sprawnie wprowadza napisy początkowe, podpisy i napisy końcowe w filmie, • samodzielnie określa parametry filmu podczas jego zapisywania, • wykonuje ćwiczenia na lekcji, • jest aktywny na lekcji. <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zapisuje wyniki pracy w swoim folderze, • zachowuje właściwą postawę podczas pracy przy komputerze, • rozumie zagrożenia wynikające z niewłaściwego wykorzystania komputera, • potrafi wymienić i opisać podstawowe elementy komputera, • wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb, rozpoznaje liczby zapisane w systemie dwójkowym, • rozróżnia bity i bajty, • korzysta z Kalkulatora, • potrafi samodzielnie dobrać odpowiednie słowa kluczowe potrzebne do wyszukania pożądaných informacji, • samodzielnie wyszukuje w Internecie potrzebne elementy graficzne, • przestrzega praw autorskich odnośnie materiałów pobranych z Internetu, • potrafi wymienić zalety i wady pracy w chmurze. Samodzielnie korzysta z dysku Google, 	<p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy, • bierze udział w pracy zespołowej nad wspólnym projektem, • potrafi doskonalić i oceniać prezentację oraz przygotować się do jej zaprezentowania. • potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, • potrafi korzystać z bloków do rysowania na scenie, • wykorzystuje w skrypcie animację za pomocą zmiany kostiumu, • potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, • potrafi losować liczby z podanego zakresu, • rozumie, co to jest operacja modulo, • potrafi opisać pojęcie rekurencji i zbudować skrypt rekurencyjny w Scratchu, • opisuje, na czym polega problem wież Hanoi i potrafi go analizować na przykładzie kilku krążków,
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • loguje się do wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, • zna zasady netykiety, • rozróżnia podstawowe akronimy i emotikony służące do komunikacji internetowej, • zapisuje i otwiera plik do edycji, • wpisuje do edytora tekst wybranego przykładu, • ręcznie poprawia błędy, • stosuje podstawowe sposoby formatowania tekstu, • stosuje słownictwo, związane z technologią informacyjną i szeroko rozumianą obecnością w naszym codziennym życiu, • stosuje poznane sposoby pracy z tabelami w edytorze tekstu: wstawianie, wypełnianie treścią, dostosowywanie, formatowanie. • wykazuje opanowanie słownictwa komputerowego - rozumie pojęcia potrzebne do codziennej pracy z komputerem, • ilustruje tekst gotową grafiką z biblioteki grafik edytora lub wykonanymi przez siebie obrazkami, • osadza grafikę w tekście (zmienia rozmiar obrazka, wprowadza obramowanie, ustawia „równo z tekstem”), • stosuje podstawowe sposoby formatowania, rozplanowuje tekst na stronie, dobiera czcionki, stosuje wyróżnienia w tekście, pracuje z nagłówkiem i stopką, • osadza grafikę obiektową w tekście na różne sposoby, • stosuje techniki formatowania tekstu: czcionki o niestandardowym rozmiarze, wypunktowanie, numerowanie itp., • poprawnie stosuje wyróżnienia w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi zdefiniować pojęcia algorytmu i schematu blokowego oraz zna sposoby znajdowania NWD, • podaje przykłady języków programowania, • zapisuje algorytm Euklidesa w jednym z nich lub w Scratchu, • opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, • zna rekurencyjny algorytm obliczania wyrazów ciągu, • opisuje zagadnienie porządkowania i jeden z algorytmów sortowania, • wykonuje ćwiczenia na lekcji (poprawia błędy).
---	---

- przygotowuje do wydruku tekst zawierający grafikę,
- stosuje poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do wydruku,
- poprawnie używa wyróżnień w tekście,
- potrafi w podstawowym zakresie korzystać ze sprawdzania pisowni w dokumencie, słownika wbudowanego w edytor i systemu podpowiedzi,
- potrafi kopiować i wklejać teksty i ilustracje za pomocą Schowka,
- potrafi wykonywać zrzuty ekranu i ilustrować nimi dokument,
- zna przeznaczenie podstawowych narzędzi korygujących podstawowe parametry obrazu i potrafi je stosować,
- z pomocą nauczyciela likwiduje krzywizny obrazu,
- z pomocą nauczyciela przygotowuje obraz do wydruku lub do prezentacji na ekranie monitora,
- samodzielnie łączy różne elementy w jeden obraz (warstwy) i wstawia warstwy tekstowe do obrazu,
- samodzielnie wstawia warstwę tekstową do obrazu,
- samodzielnie tworzy film na podstawie jednego obrazu statycznego,
- potrafi stosować swobodny ruch kamery w programie Photo Story,
- samodzielnie stosuje efekty wizualne dla wybranych sekwencji filmu,
- samodzielnie zapisuje projekt i gotowy film,
- wykonuje ćwiczenia na lekcji (popołnia błędy).

Ocena 2

Uczeń:

- potrafi wymienić podstawowe zasady BHP obowiązujące w pracowni komputerowej,

Ocena 2

Uczeń:

- z pomocą nauczyciela potrafi przygotować prezentację multimedialną zawierającą obrazy, dźwięki i filmy,

<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie uruchamia komputer i loguje się do systemu, • potrafi pisać prosty tekst w edytorze Microsoft Word (lub OpenOffice Writer), • potrafi wymienić podstawowe elementy komputera, • wie, na czym polega pozycyjny system zapisu liczb. Rozróżnia bity i bajty, • korzysta z Kalkulatora, • zna przeznaczenie przeglądarki internetowej, • zna adres internetowy wyszukiwarki Google, • samodzielnie wprowadza adres strony internetowej i potrafi ją otworzyć, • potrafi wyjaśnić pojęcie pracy w chmurze, • korzysta z Dysku Google z pomocą nauczyciela, • przestrzega zasad bezpieczeństwa pracy w chmurze, • loguje się do wspólnych dokumentów Google i współpracuje w ich redagowaniu, • zna zasady netykiety, • korzysta w podstawowym zakresie z programu Microsoft Word lub innego zaawansowanego edytora tekstu, • wykonuje polecenia nauczyciela, • wpisuje do edytora tekst wybranego przykładu, • zapisuje plik, • korzysta w podstawowym zakresie z programu Microsoft Word lub innego zaawansowanego edytora tekstu, • wykonuje polecenia nauczyciela, • stosuje podstawowe słownictwo związane z TI, • stosuje podstawowe zasady pracy z tabelami: wstawianie, wypełnianie treścią, • stosuje tabulatory dostępne w edytorze, • stosuje układ kolumnowy tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi doskonalić prezentację oraz przygotowuje się do jej zaprezentowania, • potrafi uruchomić środowisko Scratch i utworzyć własny projekt, • potrafi utworzyć własny projekt, zmieniać tło i postaci duszków, • wykorzystuje w skrypcie animację za pomocą zmiany kostiumu, • potrafi opisać na przykładzie pojęcie rekurencji, • opisuje, na czym polega problem wież Hanoi, • potrafi opisać pojęcia algorytmu i schematu blokowego oraz sposoby znajdowania NWD, • potrafi podać przykłady języków programowania, • opisuje ciąg Fibonacciego i oblicza jego kolejne wyrazy, • opisuje zagadnienie porządkowania, • ćwiczenia wykonuje z pomocą nauczyciela.
--	---

- stosuje wyróżnienia w tekście (tytuł, wybrane słowa),
- - korzysta z programu WordArt,
- - ilustruje tekst gotową grafiką z biblioteki grafik edytora,
- - ilustruje tekst gotową grafiką (wstawia obiekty dostępne w grupie **Ilustracje** na karcie **Wstawianie**, wstawia Autokształty,
- obiekty WordArt),
- przygotowuje dokument do wydruku, drukuje,
- stosuje w podstawowym zakresie poznane wcześniej techniki formatowania i przygotowania tekstu do wydruku,
- tworzy wielostronicowy dokument ze swoich tekstów,
- z pomocą nauczyciela koryguje podstawowe parametry obrazu,
- z pomocą nauczyciela likwiduje krzywizny obrazu,
- z pomocą nauczyciela przygotowuje obraz do wydruku lub do prezentacji na ekranie monitora,
- rozumie pojęcie warstwy obrazu,
- z pomocą nauczyciela (lub kolegów) łączy różne elementy w jeden obraz (warstwy) i wstawia warstwy tekstowe do obrazu,
- potrafi importować napisy i obrazy do programu Photo Story,
- z pomocą nauczyciela tworzy film na podstawie jednego obrazu statycznego,
- z pomocą nauczyciela zapisuje projekt i gotowy film wykonany w programie Photo Story,
- potrafi importować obrazy i filmy do programu Movie Maker,
- z pomocą nauczyciela stosuje efekty wizualne dla wybranych sekwencji filmu,
- z pomocą nauczyciela zapisuje projekt i gotowy film,

- ćwiczenia wykonuje z pomocą nauczyciela.

Ocena 1

Uczeń:

- nie opanował w stopniu minimalnym wiedzy niezbędnej do kontynuowania nauki,
- nie zna podstawowych pojęć z przedmiotu,
- nie zna zasad BHP,
- nie potrafi samodzielnie i bezpiecznie posługiwać się sprzętem komputerowym,
- nie zna podstawowych elementów komputera i ich funkcji,
- mimo pomocy nauczyciela nie potrafi rozwiązać najprostszych zadań (ćwiczeń), opartych na schematach,
- nie wykazuje żadnych postępów w przyswojeniu wiedzy w wyznaczonym terminie – stopień opanowania czynności wykonywanych na komputerze uniemożliwia kształcenie na wyższym poziomie,
- jest notorycznie nieprzygotowany do lekcji.

Muzyka

Ocena 6

Uczeń:

- opanował zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania,
- zdobywa dodatkową wiedzę, korzystając z różnych źródeł informacji,
- na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany, inicjuje różnorodne zadania, projekty,
- potrafi zagrać melodie przewidziane w podręczniku oraz inne proste melodie

Ocena 1

Uczeń:

- nie opanował w stopniu minimalnym wiedzy niezbędnej do kontynuowania nauki,
- nie zna podstawowych pojęć z przedmiotu,
- nie zna zasad BHP,
- nie potrafi samodzielnie i bezpiecznie posługiwać się sprzętem komputerowym,
- nie zna podstawowych elementów komputera i ich funkcji,
- mimo pomocy nauczyciela nie potrafi rozwiązać najprostszych zadań (ćwiczeń), opartych na schematach,
- nie wykazuje żadnych postępów w przyswojeniu wiedzy w wyznaczonym terminie – stopień opanowania czynności wykonywanych na komputerze uniemożliwia kształcenie na wyższym poziomie,
- jest notorycznie nieprzygotowany do lekcji.

Muzyka

Ocena 6:

Uczeń:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania,
- zdobywa dodatkową wiedzę, korzystając z różnych źródeł informacji,
- na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany, inicjuje różnorodne zadania, projekty,
- potrafi zagrać melodie przewidziane w podręczniku oraz inne proste melodie

<p>na flecie, dzwonekch,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać <i>a capella</i> i z akompaniamentem, piosenki z podręcznika oraz spoza niego • odrabia prace domowe, • reprezentuje szkołę w konkursach muzycznych, • jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych. 	<p>na flecie, dzwonekch,</p> <ul style="list-style-type: none"> • umie zaśpiewać <i>a capella</i> i z akompaniamentem, piosenki z podręcznika oraz spoza niego, • odrabia prace domowe, • reprezentuje szkołę w konkursach muzycznych, • jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.
<p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanował zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania, • korzysta z różnych źródeł informacji, • na lekcjach jest bardzo aktywny • i zdyscyplinowany, • potrafi zagrać większość melodii przewidzianych w programie nauczania na flecie i dzwonekch, • umie zaśpiewać z akompaniamentem większość piosenek przewidzianych w programie nauczania, • odrabia prace domowe, • jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych. 	<p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania, • korzysta z różnych źródeł informacji, • na lekcjach jest bardzo aktywny, • i zdyscyplinowany, • potrafi zagrać większość melodii przewidzianych w programie nauczania na flecie i dzwonekch, • umie zaśpiewać z akompaniamentem większość piosenek przewidzianych w programie nauczania, • odrabia prace domowe, • jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.
<p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania, • korzysta z różnych źródeł informacji, • potrafi zagrać kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na flecie i/lub dzwonekch, • umie zaśpiewać z akompaniamentem pieśni jednogłosowe poprawnie pod względem muzycznym, • na lekcjach jest aktywny i zdyscyplinowany, • odrabia prace domowe, • jest uważnym słuchaczem koncertów 	<p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania, • korzysta z różnych źródeł informacji, • potrafi zagrać kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na flecie i/lub dzwonekch, • umie zaśpiewać z akompaniamentem pieśni jednogłosowe poprawnie pod względem muzycznym • na lekcjach jest aktywny i zdyscyplinowany, • odrabia prace domowe, • jest uważnym słuchaczem koncertów

<p>muzycznych.</p> <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania, • jest w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia przy pomocy nauczyciela, • potrafi zagrać niektóre melodie przewidziane w programie nauczania na flecie lub dzwoneczkach, • umie zaśpiewać z akompaniamentem niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania, • odrabia prace domowe, • potrafi się skupić podczas słuchania koncertów muzycznych. <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w niewielkim stopniu opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania, • jest w stanie wykonać proste ćwiczenie przy pomocy nauczyciela, • potrafi zagrać na instrumencie melodycznym gamę i najprostsze utwory przewidziane w programie nauczania, • odrabia proste prace domowe, • nie przeszkadza innym słuchaczom podczas koncertów muzycznych. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania. 	<p>muzycznych.</p> <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania, • jest w stanie zrozumieć najważniejsze zagadnienia przy pomocy nauczyciela, • potrafi zagrać niektóre melodie przewidziane w programie nauczania na flecie lub dzwoneczkach, • umie zaśpiewać z akompaniamentem niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania, • odrabia prace domowe, • potrafi się skupić podczas słuchania koncertów muzycznych. <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w niewielkim stopniu opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania, • jest w stanie wykonać proste ćwiczenie przy pomocy nauczyciela, • potrafi zagrać na instrumencie melodycznym gamę i najprostsze utwory przewidziane w programie nauczania, • odrabia proste prace domowe, • nie przeszkadza innym słuchaczom podczas koncertów muzycznych. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania.
---	---

Plastyka

Ocena 6

Uczeń:

- przejawia szczególne zainteresowanie sztukami plastycznymi,
- opanowuje i wykorzystuje w praktyce określone w programie wiadomości i umiejętności,
- wykazuje się zaangażowaniem i twórczą inicjatywą w działaniach grupowych
- bierze udział w pozaszkolnych konkursach plastycznych i odnosi w nich sukcesy,
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i regionu,
- twórczo posługuje się różnymi środkami plastycznymi
- eksperymentuje z technikami plastycznymi,
- potrafi wymienić wybitnych twórców polskich i zagranicznych oraz podać przykłady ich twórczości,
- analizuje i interpretuje dowolne dzieła sztuki oraz uzasadnia ich wartość artystyczną.

Ocena 5

Uczeń:

- opanowuje i wykorzystuje w praktyce określone w programie wiadomości i umiejętności,
- zawsze jest przygotowany do lekcji,
- bierze udział w dyskusjach na temat sztuk plastycznych i potrafi uzasadnić swoje zdanie,
- korzysta z różnych źródeł informacji
- uczestniczy w działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią
- wykazuje się zaangażowaniem i pomysłowością,
- umiejętnie posługuje się środkami plastycznymi i dobiera technikę do tematu pracy

Plastyka

Ocena 6

Uczeń:

- przejawia szczególne zainteresowanie sztukami plastycznymi,
- opanowuje i wykorzystuje w praktyce wszystkie określone w programie wiadomości i umiejętności,
- wykazuje się zaangażowaniem i twórczą inicjatywą w działaniach grupowych,
- bierze udział w pozaszkolnych konkursach plastycznych i odnosi w nich sukcesy,
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i regionu
- twórczo posługuje się różnymi środkami plastycznymi,
- eksperymentuje z technikami plastycznymi,
- potrafi wymienić wybitnych twórców polskich i zagranicznych oraz podać przykłady ich twórczości,
- analizuje i interpretuje dowolne dzieła sztuki oraz uzasadnia ich wartość artystyczną.

Ocena 5

Uczeń:

- opanowuje i wykorzystuje w praktyce określone w programie wiadomości i umiejętności,
- zawsze jest przygotowany do lekcji,
- bierze udział w dyskusjach na temat sztuk plastycznych i potrafi uzasadnić swoje zdanie
- korzysta z różnych źródeł informacji,
- uczestniczy w działaniach plastycznych na terenie szkoły i poza nią
- wykazuje się zaangażowaniem i pomysłowością,
- umiejętnie posługuje się środkami plastycznymi i dobiera technikę do tematu pracy

- podaje nazwiska wybitnych artystów w Polsce i na świecie,
- analizuje dzieła sztuki oraz wyraża własne opinie na ich temat.

Ocena 4

Uczeń:

- potrafi wykorzystać w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności,
- zawsze jest przygotowany do lekcji,
- prawidłowo posługuje się terminologią plastyczną i samodzielnie rozwiązuje typowe problemy,
- przejawia aktywność w działaniach indywidualnych i grupowych,
- wkłada dużo wysiłku w wykonywane zadania i systematycznie pracuje na lekcjach
- świadomie wykorzystuje środki plastyczne i stosuje różnorodne, nietypowe techniki plastyczne,
- wymienia nazwiska twórców polskich i zagranicznych
- samodzielnie próbuje analizować i porównywać wybrane dzieła sztuki oraz wyrażać własne opinie na ich temat.

Ocena 3

Uczeń:

- przyswaja podstawowe wiadomości oraz najprostsze umiejętności,
- bardzo rzadko jest przygotowany do lekcji,
- oddaje większość zadanych prac praktycznych,
- posługuje się wybranymi środkami wyrazu i stosuje typowe, proste typowe techniki plastyczne,
- samodzielnie wykonuje łatwe ćwiczenia i uczestniczy w zabawach,
- współpracuje w grupie i podejmuje próby twórczości plastycznej,
- umie podać nazwiska kilku wybitnych

- podaje nazwiska wybitnych artystów w Polsce i na świecie,
- analizuje dzieła sztuki oraz wyraża własne opinie na ich temat.

Ocena 4

Uczeń:

- potrafi wykorzystać w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności,
- zawsze jest przygotowany do lekcji,
- prawidłowo posługuje się terminologią plastyczną i samodzielnie rozwiązuje typowe problemy
- przejawia aktywność w działaniach indywidualnych i grupowych
- wkłada dużo wysiłku w wykonywane zadania i systematycznie pracuje na lekcjach
- świadomie wykorzystuje środki plastyczne i stosuje różnorodne, nietypowe techniki plastyczne,
- wymienia nazwiska twórców polskich i zagranicznych,
- samodzielnie próbuje analizować i porównywać wybrane dzieła sztuki oraz wyrażać własne opinie na ich temat.

Ocena 3

Uczeń:

- przyswaja podstawowe wiadomości oraz najprostsze umiejętności,
- bardzo rzadko jest przygotowany do lekcji,
- oddaje większość zadanych prac praktycznych,
- posługuje się wybranymi środkami wyrazu i stosuje typowe, proste typowe techniki plastyczne
- samodzielnie wykonuje łatwe ćwiczenia i uczestniczy w zabawach,
- współpracuje w grupie i podejmuje próby twórczości plastycznej,
- umie podać nazwiska kilku wybitnych

<p>polskich twórców.</p> <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje proste ćwiczenia z pomocą nauczyciela, • przygotowany jest do większości lekcji • uczestniczy w zabawach, • wyjaśnia najważniejsze terminy, • potrafi wymienić polskich artystów. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotu. <p><u>Religia</u></p> <p>Ocena 6 uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegają dobre relacje rówieśnicze • określa, jakie działania ukierunkowane na dobro planuje podjąć z wspólnie rówieśnikami • formułuje prawa i obowiązki rodziców wobec dzieci oraz dzieci wobec rodziców • wyjaśnia słowa Jezusa „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu” • referuje, w jaki sposób uwrażliwia innych na problem narkomanii • argumentuje wartość bezpośrednich relacji osobowych • uzasadnia, dlaczego mamy się troszczyć o własne życie • określa, w jaki sposób szanuje swoje życie i troszczy się o swój rozwój wyjaśnia, że wiara jest wejściem w osobistą relację z Bogiem • charakteryzuje związek między Pismem Świętym a Tradycją • podejmuje samodzielną lekturę Pisma 	<p>polskich twórców.</p> <p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje proste ćwiczenia z pomocą nauczyciela, • przygotowany jest do większości lekcji • uczestniczy w zabawach, • wyjaśnia najważniejsze terminy, • potrafi wymienić polskich artystów. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z zakresu przedmiotu. <p><u>Religia</u></p> <p>Ocena 6</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje zadania poszczególnych członków rodziny w realizowaniu idei Kościoła domowego • charakteryzuje rozwój obrazu Boga od dzieciństwa do lat młodzieńczych • uzasadnia wartość i potrzebę chrześcijańskiego wychowania • interpretuje wybrane teksty liturgiczne związane z poszczególnymi okresami i świętami • krytycznie ocenia przypadki naruszania prawa do niedzielnego odpoczynku • podaje, w jaki sposób należy dbać o chrześcijański wymiar świętowania niedzieli • uzasadnia znaczenie obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski i zjazdu w Gnieźnie dla budowania zjednoczonej Europy • uzasadnia, dlaczego św. Stanisław należy do głównych patronów Polski • opisuje prześladowanie unitów na przestrzeni wieków (akcje rusyfikacyjne, dekryty carskie z 1839 r. i 1874 r., więzienie kapłanów, przymus do przechodzenia na prawosławie) • uzasadnia wartość męczeństwa za wiarę • wyjaśnia, dlaczego bohaterowie mogą uratować
--	---

<p>Świętego i dzieli się swym doświadczeniem wobec klasy</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia konieczność określenia gatunków literackich dla właściwej interpretacji tekstów biblijnych • wyjaśnia, dlaczego tłumaczy się Biblię na języki narodowe • prezentuje, jak modli się tekstami z Pisma Świętego • samodzielnie układa modlitwy i z zaangażowaniem modli się nimi • wyjaśnia, że wiara polega na wyjściu poza granicę tego, co jest dla człowieka logiczne i zrozumiałe • uzasadnia typiczne podobieństwo Izaaka do Jezusa • uzasadnia potrzebę Bożej pomocy i błogosławieństwa w chwilach zmagania ze sobą • potrafi odnieść doświadczenie wiary Mojżesza do swoich życiowych planów i oczekiwań • wskazuje, w jaki sposób naśladuje postawę Mojżesza we własnym życiu • wskazuje, w jakich sytuacjach stara się być dobrym przykładem dla innych • uzasadnia potrzebę ciągłego wyjaśniania rodzących się wątpliwości religijnych • referuje, w jaki sposób szuka kompetentnych osób i odpowiedzi na rodzące się w nim pytania • wyjaśnia, na czym polega niebezpieczeństwo praktykowania magii i spirytyzmu • właściwie ocenia rzeczywistość, nazywając zło złem, a dobro dobrem • wyjaśnia, że trudności w wierze są elementem procesu rozwoju wiary i mogą stać się pomocą w pogłębieniu relacji z Bogiem • wyjaśnia proces rozwoju wiary • podaje przykłady sytuacji, gdy stara się żyć duchem Ewangelii na co dzień • omawia, w jaki sposób realizuje powszechne powołanie do świętości w swoim życiu 	<p>naród i jego wiarę</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że chrześcijanin w każdym czasie jest wezwany do dawania świadectwa • uzasadnia potrzebę duchowej więzi ze świętymi • uzasadnia, dlaczego człowiek uczciwy zasługuje na szacunek • analizuje wpływ nieuczciwości na życie religijne człowieka • analizuje wpływ krzywoprzysięstwa i wiarołomstwa na życie religijne człowieka • uzasadnia przekonanie, że Bóg jest po stronie tych, którzy mówią prawdę i nią żyją • wyjaśnia, w jaki sposób przeżywane emocje mogą wpływać na nasze relacje i podejmowane przez nas decyzje • wskazuje sposoby radzenia sobie z problemem zmienności uczuć, by nie utrudniały one relacji z innymi ludźmi • dokonuje krytycznej oceny źle rozumianej tolerancji (akceptowanie zła, hołdowanie ludzkiej słabości czy skłonnościom do złego) • wyjaśnia, na czym polega post ścisły oraz kiedy i kogo obowiązuje • wyjaśnia znaczenie znaków i symboli liturgii paschalnej • omawia chrześcijańskie świętowanie Wielkanocy • określa, w jaki sposób wyraża wiarę w zmartwychwstanie Chrystusa
---	---

• krytycznie ocenia przejawy

**Ocena 4
uczeń:**

- podaje przykłady działania kochającego Boga w swoim życiu
- interpretuje biblijną perykopę o zwiastowaniu
- omawia prawdę, że grzech jest przeszkodą w poznaniu i akceptacji prawdy o sobie i o Bożej miłości
- podaje, w jaki sposób można zapraszać Jezusa do swego życia
- podaje przykłady gubienia i odnajdywania Boga w życiu chrześcijanina
- wskazuje (wymienia) różnice psychiczne między mężczyzną i kobietą
- podaje przykłady sytuacji, kiedy przyjaźń jest poddana próbie
- podaje przykłady działań (zachowań) budujących wzajemne zaufanie
- podaje, w jaki sposób i kto może pomóc ludziom uzależnionym
- podaje zasady właściwego korzystania z Internetu
- omawia prawdę, że u podstaw wiary jest przyjęcie Bożej miłości i odpowiedź na nią
- wymienia autorów Biblii i etapy jej powstawania
- określa, co to jest kanon Pisma Świętego
- określa, czym jest Tradycja Kościoła
- wymienia niektóre gatunki literackie, jakimi posługuje się Biblia
- wymienia najbardziej znane tłumaczenia Biblii
- podaje przykłady modlących się postaci biblijnych
- określa kolejność najważniejszych wydarzeń z historii zbawienia, zaznaczając je na osi czasu
- omawia, że Bóg jest wierny swoim obietnicom i chce stale przebywać w naszym życiu
- wymienia owoce heroicznej wiary Abrahama
- podaje przykłady działań Boga, które pomagają człowiekowi przemienić się na lepsze
- określa sytuacje współczesnych zniewoleń człowieka
- podaje przykłady współczesnych postaci

**Ocena 4
uczeń:**

- wymienia różnice w pojmowaniu Boga przez małe dziecko i gimnazjalistę
- wskazuje różnice między wychowaniem religijnym a świeckim
- określa wartość i sens cierpienia
- wymienia posługi (pielęgnacyjne, medyczne i duchowe) świadczone wobec osób chorych i starszych
- wymienia święta, które nie posiadają stałej daty
- wymienia chrześcijańskie elementy świętowania (Msza Święta, wspólna modlitwa, obecność kapłana, rocznicowa pielgrzymka...)
- mówi z pamięci Apel Jasnogórski
- podaje różne określenia modlitwy
- przedstawia motywy osobiste i polityczne przyjęcia chrztu przez Mieszka I
- podaje datę liturgicznej uroczystości św. Wojciecha
- podaje datę liturgicznego wspomnienia św. Stanisława
- wymienia zasługi św. Jadwigi dla chrześcijaństwa
- podaje datę jej wspomnienia liturgicznego
- wyraża szacunek względem ludzi innych wyznań
- podaje główne fakty z życia św. Andrzeja Boboli
- wymienia przyczyny prześladowania Kościoła unickiego
- podaje fakty z działalności Kościoła w czasach niewoli narodowej
- określa rolę, jaką Kościół odegrał w najnowszych dziejach Polski
- podaje przykłady pielęgnowania chrześcijańskich tradycji przez Polaków w różnych okolicznościach dziejowych
- omawia znaczenie zwyczajów, obrzędów
- wymienia, co można stracić przez nieuczciwość
- podaje przykłady sytuacji, w których trzeba bronić prawdy i o nią walczyć, oraz ludzi, którzy zapłacili za taką postawę cenę wolności,

<p>godnych naśladowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia owoce i trudności trwania w wierze na przykładzie proroka Daniela i św. Piotra • podaje przykłady błędnych wyobrażeń o Bogu • określa praktyki przeciwne wierze w Boga (zabobon, bałwochwalstwo, wróżbiarstwo, magia) • wskazuje, co jest źródłem bałwochwalstwa i czarów • charakteryzuje konsekwencję Jeremiasza w głoszeniu Bożego słowa mimo porażek ze strony narodu • wymienia współczesnych polskich świętych i błogosławionych • wyjaśnia, że świętość osiąga się przez naśladowanie Jezusa (Mk 8,34-35) • wymienia znaki i obrzędy wigilijne <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje teksty biblijne mówiące o powszechności grzechu • wskazuje na Jezusa jako Zbawiciela, który wyzwala z niewoli grzechu • wymienia najważniejsze wartości w życiu człowieka • podaje prawdę, że stan duszy człowieka wpływa na jego relacje z otoczeniem • prezentuje treść perykopy o dwunastoletnim Jezusie w świątyni • wyjaśnia pojęcia: czyste serce, pożądlivość • podaje przyczyny konfliktu króla Saula z Dawidem • wymienia cechy charakteryzujące przyjacielskie relacje • podaje przykłady dobrych relacji dorastających dzieci z rodzicami • określa, co to jest wolontariat • wymienia rodzaje pracy wolontariatu • definiuje, czym są uzależnienia • wylicza różne formy uzależnień (papierosy, alkohol, narkotyki, zakupy) • określa szkodliwość narkotyków • wymienia pozytywne i negatywne strony kontaktu przez Internet 	<p>a nawet życia</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, czym różni się krytyka od krytykanctwa • podaje przykłady pozytywnego rozwiązywania konfliktów • podaje przykłady nadużywania wolności • podaje przykłady zwyciężania zła dobrem w codziennym życiu • wymienia cechy prawidłowego i nieprawidłowego wypoczynku wymienia okresy i dni pokuty w ciągu roku liturgicznego i omawia sposoby ich przeżywania • wymienia znaki i symbole liturgii paschalnej • wyjaśnia, że przez mękę, śmierć i zmartwychwstanie Pan Jezus pokonał grzech, szatana i śmierć <p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie Kościoła domowego • wymienia praktyki religijne chrześcijanina • wymienia okresy roku liturgicznego • wymienia święta nakazane przez Kościół i podaje ich daty • podaje, że świętowanie niedzieli jest religijnym obowiązkiem chrześcijanina • podaje treść i godzinę wspólnego odmawiania Apelu Jasnogórskiego • podaje, z jakich okazji ludzie przychodzą do kościoła • określa, czym jest i jak się wyraża patriotyzm • wymienia najważniejsze wydarzenia z historii Polski, z których możemy być dumni • podaje datę chrztu Mieszka I oraz imię jego żony • wymienia pierwsze biskupstwa na ziemiach polskich • prezentuje życie i działalność misyjną św. Wojciecha • podaje fakty z życia św. Stanisława i datę jego śmierci • podaje przykłady nietolerancji religijnej w szesnastowiecznej Europie • wymienia różne wyznania w ówczesnej Polsce
---	--

<p>Ocena 2</p> <p>uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na Jezusa jako Zbawiciela, który wyzwala z niewoli grzechu • prezentuje treść perykopy o dwunastoletnim Jezusie w świątyni • podaje przyczyny konfliktu króla Saula z Dawidem • podaje przykłady dobrych relacji dorastających dzieci z rodzicami • określa, co to jest wolontariat • definiuje, czym są uzależnienia • wylicza różne formy uzależnień (papierosy, alkohol, narkotyki, zakupy) • wymienia pozytywne i negatywne strony kontaktu przez Internet • wymienia główne prawdy wiary zawarte w Składzie Apostolskim • definiuje pojęcie „Biblia” • wymienia najważniejsze fakty z historii zbawienia • określa miejsce Abrahama w historii zbawienia • podaje, że Izaak był synem Abrahama • omawia tekst biblijny o ofierze Abrahama (Rdz 22,1-19) • omawia okoliczności zmiany imienia Jakuba na Izrael • omawia sytuację Izraelitów w Egipcie i rolę Mojżesza w ich wyjściu z niewoli • wymienia dokonania Jozuego • wskazuje proroka Daniela jako wzór wytrwałości w wierze • wskazuje proroka Eliasza jako obrońcę wiary narodu wybranego w prawdziwego Boga (1 Krl 18,20-40) • podaje datę świąt Bożego Narodzenia • opowiada o pokłonie Mędrców (Mt 2,1-12) 	<p>Ocena 2</p> <p>uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia praktyki religijne chrześcijanina • wymienia okresy roku liturgicznego • wymienia święta nakazane przez Kościół • określa, czym jest i jak się wyraża patriotyzm • podaje datę chrztu Mieszka I oraz imię jego żony • prezentuje życie i działalność misyjną św. Wojciecha • podaje fakty z życia św. Stanisława i datę jego śmierci • podaje przykłady męczeństwa za wiarę i Ojczyznę • wymienia bohaterów, którzy uratowali Polskę i jej wiarę • definiuje pojęcia: obmowa, oszczerstwo, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo • definiuje pojęcia: tolerancja, akceptacja, miłość chrześcijańska • omawia, co to jest pokusa • podaje kryteria ważności sakramentu pokuty i pojednania oraz akty penitenta • określa, na czym polegał grzech pierworodny i wymienia jego skutki
---	---

Fizyka:

Ocena 6

Uczeń:

- posiada wiadomości i umiejętności pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów i zadań,
- samodzielnie wykorzystuje wiadomości w sytuacjach nietypowych i problemowych (np. rozwiązując dodatkowe zadania o podwyższonym stopniu trudności, wyprowadzając wzory, analizując wykresy),
- formułuje problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk i procesów fizycznych,
- wzorowo posługuje się językiem przedmiotu,
- udziela oryginalnych odpowiedzi na problemowe pytania,
- swobodnie operuje wiedzą pochodzącą z różnych źródeł,
- osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych,
- sprostał wymaganiom na niższe oceny.

Ocena 5

Uczeń:

- w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności programowe,
- zdobytą wiedzę stosuje w nowych sytuacjach, swobodnie operuje wiedzą podręcznikową,
- stosuje zdobyte wiadomości do wytłumaczenia zjawisk fizycznych i wykorzystuje je w praktyce,
- wyprowadza związki między wielkościami i jednostkami fizycznymi,
- interpretuje wykresy,
- uogólnia i wyciąga wnioski,
- podaje nieszablonowe przykłady zjawisk w przyrodzie,
- rozwiązuje nietypowe zadania,

Fizyka:

Ocena 6

Uczeń:

- posiada wiadomości i umiejętności pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów i zadań, samodzielnie wykorzystuje wiadomości w sytuacjach nietypowych i problemowych (np. rozwiązując dodatkowe zadania o podwyższonym stopniu trudności, wyprowadzając wzory, analizując wykresy),
- formułuje problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk i procesów fizycznych,
- wzorowo posługuje się językiem przedmiotu,
- udziela oryginalnych odpowiedzi na problemowe pytania,
- swobodnie operuje wiedzą pochodzącą z różnych źródeł,
- osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych,
- sprostał wymaganiom na niższe oceny.

Ocena 5

Uczeń:

- w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności programowe,
- zdobytą wiedzę stosuje w nowych sytuacjach, swobodnie operuje wiedzą podręcznikową,
- stosuje zdobyte wiadomości do wytłumaczenia zjawisk fizycznych i wykorzystuje je w praktyce,
- wyprowadza związki między wielkościami i jednostkami fizycznymi,
- interpretuje wykresy,
- uogólnia i wyciąga wnioski,
- podaje nieszablonowe przykłady zjawisk w przyrodzie,

<ul style="list-style-type: none"> • operuje kilkoma wzorami, • interpretuje wyniki np. na wykresie, • potrafi zaplanować i przeprowadzić doświadczenie fizyczne, przeanalizować wyniki, • wyciągnąć wnioski, wskazać źródła błędów, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe zadania, • operuje kilkoma wzorami, • interpretuje wyniki np. na wykresie, • potrafi zaplanować i przeprowadzić doświadczenie fizyczne, przeanalizować wyniki, • wyciągnąć wnioski, wskazać źródła błędów,
--	---

- poprawnie posługuje się językiem przedmiotu,
- udziela pełnych odpowiedzi na zadawane pytania problemowe,
- sprostął wymaganiom na niższe oceny.

Ocena 4

Uczeń:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania (mogą wystąpić nieznaczące braki),
- rozumie prawa fizyczne i operuje pojęciami,
- rozumie związki między wielkościami fizycznymi i ich jednostkami oraz próbuje je przekształcać,
- podejmuje próby wyprowadzania wzorów,
- rozumie i opisuje zjawiska fizyczne,
- przekształca proste wzory i jednostki fizyczne,
- rozwiązuje typowe zadania rachunkowe i problemowe, wykonuje konkretne obliczenia,
- również na podstawie wykresu (przy ewentualnej niewielkiej pomocy nauczyciela),
- potrafi sporządzić wykres,
- sprostął wymaganiom na niższe oceny.

Ocena 3

Uczeń:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania (występują tu jednak braki),
- stosuje wiadomości do rozwiązywania zadań i problemów z pomocą nauczyciela,
- zna prawa i wielkości fizyczne,
- podaje zależności występujące między podstawowymi wielkościami fizycznymi,

- poprawnie posługuje się językiem przedmiotu,
- udziela pełnych odpowiedzi na zadawane pytania problemowe,
- sprostął wymaganiom na niższe oceny.

Ocena 4

Uczeń:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania (mogą wystąpić nieznaczące braki),
- rozumie prawa fizyczne i operuje pojęciami,
- rozumie związki między wielkościami fizycznymi i ich jednostkami oraz próbuje je przekształcać,
- podejmuje próby wyprowadzania wzorów,
- rozumie i opisuje zjawiska fizyczne,
- przekształca proste wzory i jednostki fizyczne,
- rozwiązuje typowe zadania rachunkowe i problemowe, wykonuje konkretne obliczenia,
- również na podstawie wykresu (przy ewentualnej niewielkiej pomocy nauczyciela),
- potrafi sporządzić wykres,
- sprostął wymaganiom na niższe oceny.

Ocena 3

Uczeń:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania (występują tu jednak braki),
- stosuje wiadomości do rozwiązywania zadań i problemów z pomocą nauczyciela,
- zna prawa i wielkości fizyczne,
- podaje zależności występujące między podstawowymi wielkościami fizycznymi,

- opisuje proste zjawiska fizyczne,
- ilustruje zagadnienia na rysunku, umieszcza wyniki w tabelce,
- podaje podstawowe wzory,
- podstawia dane do wzoru i wykonuje obliczenia,
- stosuje prawidłowe jednostki,
- udziela poprawnej odpowiedzi do zadania,
- podaje definicje wielkości fizycznych związanych z zadaniem,
- językiem przedmiotu posługuje się z usterkami,
- sprostował wymaganiom na niższą ocenę.

Ocena 2

Uczeń:

- ma braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych programem, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,
- zna podstawowe prawa, wielkości fizyczne i jednostki,
- podaje przykłady zjawisk fizycznych z życia,
- rozwiązuje bardzo proste zadania i problemy przy wydatnej pomocy nauczyciela,
- potrafi wyszukać w zadaniu wielkości dane i szukane i zapisać je za pomocą symboli,
- językiem przedmiotu posługuje się nieporadnie,
- prowadzi systematycznie i starannie zeszyt przedmiotowy.

Ocena 1

Uczeń:

- nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które są niezbędne do dalszego kształcenia,
- nie zna podstawowych praw, pojęć

- opisuje proste zjawiska fizyczne,
- ilustruje zagadnienia na rysunku, umieszcza wyniki w tabelce,
- podaje podstawowe wzory,
- podstawia dane do wzoru i wykonuje obliczenia,
- stosuje prawidłowe jednostki,
- udziela poprawnej odpowiedzi do zadania,
- podaje definicje wielkości fizycznych związanych z zadaniem,
- językiem przedmiotu posługuje się z usterkami,
- sprostował wymaganiom na niższą ocenę.

Ocena 2

Uczeń:

- ma braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych programem, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,
- zna podstawowe prawa, wielkości fizyczne i jednostki,
- podaje przykłady zjawisk fizycznych z życia,
- rozwiązuje bardzo proste zadania i problemy przy wydatnej pomocy nauczyciela,
- potrafi wyszukać w zadaniu wielkości dane i szukane i zapisać je za pomocą symboli,
- językiem przedmiotu posługuje się nieporadnie,
- prowadzi systematycznie i starannie zeszyt przedmiotowy.

Ocena 1

Uczeń:

- nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które są niezbędne do dalszego kształcenia,
- nie zna podstawowych praw, pojęć

i wielkości fizycznych,

- nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela.

Wychowanie fizyczne

- Ze względu na specyfikę zajęć przy ustalaniu oceny śródrocznej z wychowania fizycznego, bierzemy pod uwagę wysiłek ucznia wkładany przez niego w osiągnięcie wyznaczonego celu, wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu, postępy ucznia w zdobywaniu i utrwalaniu wiadomości, umiejętności i sprawności oraz wykształcenie umiejętności dbania o zdrowie.
- Wśród wielu elementów wchodzących w skład danej oceny z wychowania fizycznego duży nacisk kładziemy na frekwencję ucznia na lekcji. Stanowi ona podstawę wystawienia oceny śródrocznej.
- Staramy się, aby ocena mobilizowała uczniów do ciągłego doskonalenia sprawności ogólnej i specjalnej, samooceny i samokontroli własnej sprawności oraz aby kształtowała właściwe postawy prozdrowotne na całe życie.

Język angielski

Ocena 6

Uczeń:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz

i wielkości fizycznych,

- nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela.

Wychowanie fizyczne

- Ze względu na specyfikę zajęć przy ustalaniu oceny śródrocznej z wychowania fizycznego, bierzemy pod uwagę wysiłek ucznia wkładany przez niego w osiągnięcie wyznaczonego celu, wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu, postępy ucznia w zdobywaniu i utrwalaniu wiadomości, umiejętności i sprawności oraz wykształcenie umiejętności dbania o zdrowie.
- Wśród wielu elementów wchodzących w skład danej oceny z wychowania fizycznego duży nacisk kładziemy na frekwencję ucznia na lekcji. Stanowi ona podstawę wystawienia oceny śródrocznej.
- Staramy się, aby ocena mobilizowała uczniów do ciągłego doskonalenia sprawności ogólnej i specjalnej, samooceny i samokontroli własnej sprawności oraz aby kształtowała właściwe postawy prozdrowotne na całe życie.

Język angielski

Ocena 6

Uczeń:

- w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz

<p>fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów, • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach w sposób płynny, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia w sposób płynny formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów. <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy, • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone 	<p>fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów, • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach w sposób płynny, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia w sposób płynny formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie nie popełniając błędów. <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy, • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne określone
--	--

<p>programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy. 	<p>programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, określone programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu określone programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego określonego programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy.
<p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając nieliczne błędy, • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie 	<p>Ocena 4 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając nieliczne błędy, • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie

<p>błędy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi. 	<p>błędy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając drobne błędy językowe nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 75% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając niewielkie błędy nie wpływające na zrozumienie wypowiedzi.
<p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając dużo błędów, • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej 	<p>Ocena 3 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając dużo błędów, • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej

<p>odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając błędy językowe które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi. 	<p>odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając błędy językowe które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 50% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając błędy, które w niewielkim stopniu wpływają na zrozumienie wypowiedzi.
<p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie 	<p>Ocena 2 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie

<p>przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów językowych, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie 	<p>przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie rozumienia wypowiedzi rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie tworzenia wypowiedzi samodzielnie formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach, reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, popełniając bardzo dużo błędów językowych, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego na poziomie przekraczającym 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając bardzo dużo błędów, które w znacznym stopniu wpływają na właściwe zrozumienie
---	--

<p>wypowiedzi.</p> <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się bardzo ograniczonym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, • w zakresie rozumienia wypowiedzi nawet z pomocą nauczyciela tylko częściowo rozumie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie tworzenia wypowiedzi tylko z pomocą nauczyciela formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach z pomocą nauczyciela, niekiedy reaguje w sposób zrozumiały i adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi często błędnie interpretuje treści, zmienia formę przekazu ustnego lub 	<p>wypowiedzi.</p> <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie znajomości środków językowych posługuje się bardzo ograniczonym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie, • w zakresie rozumienia wypowiedzi nawet z pomocą nauczyciela tylko częściowo rozumie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie tworzenia wypowiedzi tylko z pomocą nauczyciela formułuje krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie reagowania na wypowiedzi uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach z pomocą nauczyciela, niekiedy reaguje w sposób zrozumiały i adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, na poziomie poniżej 30% wymagań określonych programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi, • w zakresie przetwarzania wypowiedzi często błędnie interpretuje treści, zmienia formę przekazu ustnego lub
---	---

pisemnego na poziomie poniżej 30% wymagań określonego programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi.

Historia

Ocena 6

Uczeń:

- uzasadnia, że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu,
- opisuje walkę idei liberalnych z konserwatywnymi na przykładzie pierwszej połowy XIX w.,
- opisuje i analizuje różne postawy Polaków w zaborze rosyjskim, potrafi podać ich genezę,
- analizuje wpływ różnych postaw dyktatorów powstania na jego losy,
- rozumie i przedstawia długofalowe skutki różnej polityki zaborców wobec Polaków,
- porównuje polską Wiosnę Ludów z europejską,
- dostrzega zmiany w celach stawianych sobie przez Polaków, analizuje politykę zaborców,
- analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej,
- porównuje rolę Garibaldi i Caovura w Zjednoczeniu Włoch,
- uzasadnia dlaczego zjednoczenie Niemiec,
- uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu zakłóciło równowagę europejską
- wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej,
- rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych,
- dostrzega i przedstawia skutki

pisemnego na poziomie poniżej 30% wymagań określonego programem nauczania w danej klasie popełniając liczne błędy językowe wpływające na zrozumienie wypowiedzi.

Historia

Ocena 6

Uczeń:

- rozumie założenia polityki Bismarcka wobec Francji,
- omawia konsekwencje różnego podejścia do kwestii odzyskania niepodległości przez Polskę,
- wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych
- analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją,
- analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej
- omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne
- analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania, sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę,
- rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich,
- przedstawia długofalowe skutki postanowień traktatu wersalskiego,
- wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej,
- analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS,
- analizuje rolę propagandy w sukcesie partii faszystowskiej
- analizuje rolę propagandy w sukcesie

<p>kolonializmu we współczesnym świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego, • omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii • rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego, Wielkopolski i Galicji, • dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie XIX i XX w. • wskazuje źródła przemian obyczajowych, • analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w., • wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi, • wskazuje genezę poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi. <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje okres napoleoński i epokę restauracji, • wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie, 	<p>A. Hitlera,</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny polityki państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki, • omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia, • dostrzega wpływ postanowień traktatu wersalskiego na zmiany polityczne w Europie i politykę Niemiec, • analizuje przyczyny polityki państw zachodnich wobec III Rzeszy • rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy, • omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w., • porównuje konstytucje marcową i kwietniową, analizuje przyczyny zmian w konstytucji kwietniowej • podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP, • wskazuje na negatywne współczesne skutki budowy COP, • analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju, • ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje, • ocenia koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego, • analizuje znaczenie Bitwy Warszawskiej dla losów Polski i Europy, • analizuje i ocenia polską politykę zagraniczną. <p>Ocena 5 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie,
---	---

<ul style="list-style-type: none"> • opisuje postawy liberalne i konserwatywne we współczesnym świecie, • rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim, • opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w myślc dopsoo uicyż ,;ouetóplw aotpecódo • rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim, • wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania, • analizuje stosunek Chłopickiego do powstania i rozumie wpływ poglądów dyktatora na podjęte przez niego decyzje, • wyjaśnia przyczyny upadku powstania; • rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów, • porównuje poglądy polskich emigrantów (dostrzega i wskazuje różnice), • rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami, • omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami, • wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami, • rozumie manipulację władz austriackich prowadzącą do rzezi galicyjskiej, • rozumie przyczyny niepowodzenia powstania z 1846 r., • dostrzega i opisuje różnice między przyczynami Wiosny Ludów na różnych obszarach europejskich, • wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły Rosji, • wyjaśnia, dlaczego wystąpienia nie objęły ziem polskich pod zaborem rosyjskim, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie polskich organizacji paramilitarnych, • uzasadnia poparcie udzielone zaborcom przez Dmowskiego i Piłsudskiego, • opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną, • opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików, • rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej; • podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji, • rozumie znaczenie Aktu 5 listopada oraz orędzia prezydenta Wilsona dla sytuacji Polaków, • wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych, • rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej, • omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r., • analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na odzyskanie niepodległości przez Polskę, • przedstawia bezpośrednie i pośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej; • charakteryzuje zmiany polityczne, które zaszły w Rosji w wyniku rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego, • dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej, • wskazuje skutki podpisania i niepodpisania małego traktatu wersalskiego, • wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa, • analizuje wprowadzenie kultu jednostki
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ idei romantyzmu na wystąpienia narodowowyzwoleńcze okresu Wiosny Ludów, • rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego, • porównuje gospodarkę europejską XVIII i XIX w., • omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw, • dostrzega i wyjaśnia rolę postanowień kongresu wiedeńskiego w historii Europy XIX w., • rozumie wpływ ideologii romantyzmu na dążenia wolnościowe w Europie pierwszej połowy XIX w., • rozumie konsekwencje wojny krymskiej dla Rosji i Zjednoczenia Włoch • uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch, • rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu, • wyjaśnia, dlaczego właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy, • wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do procesu jednoczenia Niemiec, • rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec, • uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA, • wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem, • analizuje pozytywne i negatywne skutki kolonializmu, • uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie, • analizuje przyczyny i skutki kolonializmu dla kolonizowanych i kolonizatorów, • ocenia działania Wielopolskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS, • porównuje państwo demokratyczne z totalitarnym, • omawia znaczenie traktatów laterańskich, • omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP, • wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów, • wskazuje przyczyny agresywnej polityki Japonii i III Rzeszy, • omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy, • omawia przyczyny przejścia władzy przez A. Hitlera, B. Mussoliniego, • analizuje przyczyny i skutki kryzysu gospodarczego, • analizuje i wymienia przyczyny narodzin sojuszu państw osi, • opisuje politykę zagraniczną i łamanie postanowień traktatu wersalskiego przez III Rzeszę, • przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów, • rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej, • analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie, • rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta, • analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz, • omawia politykę państwa wobec mniejszości, • dostrzega wpływ Wielkiego Kryzysu na świecie na polską gospodarkę, • przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki,
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia genezę różnic w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym • analizuje znaczenie dekretu rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów; • porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego, • przedstawia znaczenie działalności Romualda Trauguttowi jako dyktatora powstania, • rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej, • rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego, • dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków, • porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury, • dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce, • wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji, • opisuje konflikty narodowościowe w Galicji, • opisuje wpływ zaborów na kształtowanie się nowoczesnego narodu polskiego, • porównuje położenie Polaków w trzech zaborach, biorąc pod uwagę życie kulturalne, polityczne i gospodarcze, • uzasadnia prymat Niemiec i USA w gospodarce światowej początku XX w., • dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich, • analizuje wpływ rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli, • dostrzega wpływ przemian 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego, • omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst, • podaje przyczyny i skutki powstań i wojny bolszewickiej, • ocenia osiągnięcia II RP, • podaje cechy polskiego państwa autorytarnego.
--	--

<p>w gospodarce na sposoby sprawowania władzy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków, • potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym; • wskazuje dzisiejsze polskie partie polityczne, które odwołują się do tradycji ugrupowań powstałych na przełomie XIX i XX w., • omawia związek między rewolucją 1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania, • wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi. <p>Ocena 4</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza, • rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego dla sytuacji Polaków, • podaje przykłady obecności idei liberalizmu i konserwatyzmu w życiu politycznym Europy, • opisuje rewolucję lipcową we Francji jako przykład dążeń liberalnych, • charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego, • opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego, • rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w Królestwie Polskim, • wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele, • charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I, • analizuje przyczyny powstania, • rozróżnia postawy poszczególnych grup 	<p>Ocena 4</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych, charakteryzuje ich działania, • podaje przyczyny nawiązania współpracy między Francją i Wielką Brytanią, • wie, dlaczego doszło do konfliktów zbrojnych na Bałkanach, • wskazuje przyczyny podziału społeczeństwa polskiego na dwie orientacje przed wybuchem I wojny światowej, • charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych, • uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917, • podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji, • przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina, • podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r., • prezentuje postawy aktywistów i pasywistów,
---	--

<p>polskiego społeczeństwa wobec wybuchu powstania,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje różne postawy polskich polityków; wobec powstania i kwestii uwłaszczenia chłopów, • wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych, • wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji, • charakteryzuje programy polskich obozów politycznych na emigracji, • dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach, • podaje przyczyny powstania krakowskiego, • podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej, • omawia przyczyny wystąpień rewolucyjnych w Europie, • podaje skutki Wiosny Ludów, • opisuje przyczyny niepowodzenia wystąpień narodowowyzwoleńczych na ziemiach polskich, • wskazuje czynniki, które doprowadziły do wzrostu demograficznego; • wymienia przyczyny powstawania fabryk; • dostrzega skutki rozwoju komunikacji; • wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego, • dostrzega różnice w położeniu Polaków pod trzema zaborami i wskazuje przyczyny tych różnic, • wskazuje różnice w przyczynach wybuchu Wiosny Ludów w poszczególnych krajach europejskich; • omawia rolę Świętego Przymierza w Europie, • wskazuje konsekwencje wojny krymskiej, • wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch, • wie, jak doszło do włączenia terytorium 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków, • omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny, • zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny, • wymienia warunki, które Niemcy przyjęły w akcie zawieszenia broni, • zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego i omawia ich wpływ na kształtowanie się polskich ośrodków władzy w 1918 r., • zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich, • podaje przyczyny i skutki powstania dwóch bloków polityczno-militarnych na przełomie XIX i XX w., • charakteryzuje postawy Polaków przed wybuchem I wojny światowej – przedstawia różne poglądy polityczne; • opisuje stosunek poszczególnych państw do sprawy polskiej w okresie I wojny światowej; • podaje przyczyny i skutki rewolucji lutowej oraz przewrotu bolszewickiego w Rosji, • wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego, • wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu I wojny światowej, • omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować, • wyjaśnia, dlaczego przeprowadzano tzw. czystki w armii i władzach ZSRS, • wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS, • podaje przyczyny objęcia władzy przez B. Mussoliniego,
---	---

<p>Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją, • uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec, • wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA, • podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej, • wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej; • wskazuje punkt zwrotny w wojnie secesyjnej, • uzasadnia europejski wyścig o kolonie, • podaje przyczyny i skutki kolonializmu, • uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym, • opisuje politykę USA na obszarze Chin, • opisuje wpływ XIX- wiecznych przemian gospodarczych na funkcjonowanie systemów władzy oraz kształtowanie się nowych grup społecznych, • wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska, • wyjaśnia cele manifestacji patriotycznych, • przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego, • wyjaśnia genezę i znaczenie branki, • opisuje dekret rządu powstańczego o uwłaszczeniu chłopów, • podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków, • podaje przyczyny klęski powstania styczniowego, • opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym, • opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia reformy wprowadzone przez faszystów, • wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera, • omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów, • omawia politykę gospodarczą III Rzeszy • omawia ekspansywną politykę Japonii; • zna postanowienia traktatów w Locarno i Rapallo, • wskazuje działania podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego • opisuje życie codzienne w państwach totalitarnych, • wskazuje różnice pomiędzy państwami totalitarnymi, • omawia postanowienia traktatu wersalskiego, • wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski, • przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej, • wie, jak przebiegały wybory na prezydenta, • podaje przyczyny przewrotu majowego; • uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi, • omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi, • wskazuje działania II RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju, • wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce, • zna nazwiska najwybitniej szyna twórców dwudziestolecia międzywojennego, • wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice, • wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym,
---	--

<p>rusyfikacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją, • opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce, • opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji, • charakteryzuje życie polityczne w Galicji, • przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego, • wskazuje przyczyny i skutki powstania styczniowego, • charakteryzuje formy walki Polaków z germanizacją i rusyfikacją, • wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce, • analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów, • opisuje cechy charakterystyczne dzieł impresjonistycznych i secesyjnych, • opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w., • dostrzega znaczenie konstytucji, • zna twórców socjalizmu, • rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego socjalistycznego, • wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków • wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym, • przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych, • przedstawia formy działalności polskich partii politycznych, • podaje przyczyny wystąpień w Rosji i na ziemiach zaboru rosyjskiego, • wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jakich okolicznościach Polska zajęła Zaolzie, • wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow, • wskazuje trudności Polski po zaborach na różnych płaszczyznach, podaje sposoby jakimi władze II RP z nimi walczyły, • opisuje działania, które wzmocniły Polskę gospodarczo, • opisuje zamach majowy i zmiany, które po nim zaszły, • opisuje sytuację międzynarodową Polski.
---	--

Ocena 3

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: legitymizm, równowaga sił, restauracja,
- zna postanowienia kongresu odnośnie do ziem polskich;
- wymienia uczestników kongresu;
- rozumie określenie „tańczący kongres”,
- wyjaśnia pojęcia: liberalizm, konserwatyzm,
- wymienia państwa, w których doszło do ruchów wolnościowych,
- wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską,
- opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego,
- wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz;
- wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie,
- wymienia pierwszego dyktatora powstania,
- opisuje wybuch powstania,
- opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania,
- wskazuje miejsca największych bitew;
- wskazuje na mapie tereny, na których rozgrywały się walki w okresie wojny polsko-rosyjskiej,
- wymienia przywódców powstania
- wymienia polskie obozy polityczne na emigracji,
- rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji,
- wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego,
- opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim,
- zna postacie: Hipolita Cegielskiego, Edwarda Dembowskiego, Józefa Bema,
- wie, czym był parlament frankfurcki,

Ocena 3

Uczeń:

- wie, kiedy powstały trójprzymierze i trójporozumienie,
- podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w.,
- opisuje orientacje prorosyjską i proaustriacką,
- opisuje działalność polskich organizacji paramilitarnych przed I wojną światową
- wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej,
- opisuje wojnę pozycyjną,
- zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu,
- opisuje sposób przejścia władzy w Rosji przez bolszewików,
- rozumie pojęcie obcej interwencji,
- wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji,
- podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice,
- wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach,
- opisuje działalność Legionów,
- wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej,
- omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej,
- wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych;
- omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania,
- wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni,
- przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej,

<ul style="list-style-type: none"> • zna cele, które stawiali sobie Węgrzy rozpoczynający powstanie • zna postać Józefa Bema, • wie, w których krajach Polacy brali udział w walkach w okresie Wiosny Ludów, • zna cele, które stawiali sobie Polacy biorący udział w walkach okresu Wiosny Ludów, • opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w., • wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy; • ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne • opisuje przebieg powstania listopadowego, • wie, jakie zmiany przyniósł w Europie kongres wiedeński, • charakteryzuje położenie Polaków pod trzema zaborami, • zna tapy wojny krymskiej • zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego, • omawia etapy jednoczenia Włoch, • wskazuje państwa pokonane przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec, • wskazuje na mapie większe kraje, które weszły w skład cesarstwa niemieckiego, • wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami, • wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna, • opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów, • wskazuje na mapie kolonie brytyjskie • opisuje zmiany, które w XIX stuleciu zaszły w funkcjonowaniu przemysłu i życiu społecznym, • charakteryzuje społeczeństwo drugiej połowy XIX w., • przedstawia politykę kolonizatorów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia miejsca, w których kształtowały się ośrodki władz niepodległej Polski, • wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości, • opisuje przebieg I wojny światowej, • charakteryzuje formy prowadzenia działań militarnych w okresie I wojny światowej, • opisuje przemiany zachodzące w Rosji w 1917 r., • wie, w jakich okolicznościach doszło do odzyskania niepodległości przez Polskę, • przedstawia zmiany w technice i sztuce wojennej, które zaszły w czasie I wojny światowej, • wskazuje założycieli i państwa członkowskie Ligi Narodów, • wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec; • wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej, • rozumie pojęcie mały traktat wersalski • omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny, • rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja, • rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm, • opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS, • wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego, • rozumie pojęcia: faszyzm, duce, czarne koszule, • opisuje życie w faszystowskich Włoszech, • zna datę dojścia faszystów do władzy we Włoszech, • rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski,
--	--

<p>wobec kolonizowanych państw i obszarów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska,; • opisuje przebieg manifestacji patriotycznych, • zna postać Aleksandra Wielopolskiego, • przedstawia programy Białych i Czerwonych, • wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania, • opisuje formy walki powstańczej, • przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym, • wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat, • podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji. –wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych, • przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji, • opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim; • opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim, • opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej, • wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach, • opisuje przebieg powstania styczniowego, • opisuje formy rusyfikacji i germanizacji, • wie, w jaki sposób Polacy przeciwstawiali się polityce zaborców • uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”, • opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu, • wie, dlaczego w XIX stuleciu wydłużyła się średnia długość życia, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: państwa osi, układ monachijski, Anschluss Austrii, • wie, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi, • podaje cechy państw totalitarnych na przykładzie ZSRR, III Rzeszy, • wymienia społeczne, polityczne i gospodarcze skutki I wojny światowej, • wymienia państwa osi, • wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty, • zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic, • zna pojęcia: Orłęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt, • wymienia główne założenia konstytucji marcowej, • opisuje przewrót majowy i rządu sanacji, • wie, co zmieniła konstytucja kwietniowa, • rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą, • zna postać Ignacego Mościckiego, • wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych, • porównuje życie na wsi z życiem w mieście, • wymienia wyznania II Rzeczypospolitej • zna działania E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego, • rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna, • wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu • zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego, • wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty, • wymienia prezydentów Polski,
---	---

- zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella,
- opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”,
- wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.,
- rozpoznaje dzieła reprezentujące secesję i impresjonizm,
- zna poglądy socjalistów i narodowców,
- wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice,
- opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków,
- wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów,
- wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna,
- dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego,
- podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach polskich pod zaborem rosyjskim,
- opisuje strajki w Łodzi.

Ocena 2

Uczeń:

- zna daty obrad kongresu wiedeńskiego;
- potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu,
- zna członków Świętego Przymierza
- wymienia idee polityczne początku XIX w.
- rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna;
- opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I,

- porównuje główne założenia konstytucji marcowej z kwietniową,
- wymienia najważniejsze osiągnięcia II RP na płaszczyźnie gospodarczej, naukowej, kulturalnej,
- wymienia kraje, z którymi polska zawarła sojusze i traktaty.

Ocena 2

Uczeń:

- wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza i trójporozumienia;
- rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne,
- wymienia orientacje polityczne kształtujące się na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej;
- wskazuje przywódców politycznych poszczególnych orientacji,
- wymienia polskie organizacje

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim, • wie, kim był Piotr Wysocki, • wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie, • zna rezultat zmagania powstańczych • rozumie pojęcie emigracji, • wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym, • wymienia twórców kultury polskiej na emigracji, • wie, jakie ugrupowania wysyłały emisariuszy do kraju i w jakim celu • zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska, • pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa • rozumie pojęcie Wiosny Ludów, • zna datę wybuchu Wiosny Ludów (1848 r.), • wskazuje na mapie obszary europejskie, które zostały ogarnięte wystąpieniami rewolucyjnymi, • wskazuje ziemie polskie, na których w okresie Wiosny Ludów doszło do wystąpień, • wymienia główne wynalazki XIX w.; • rozumie pojęcia: skok demograficzny, fabryka, rewolucja przemysłowa; • wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w • wie, co wydarzyło się w roku: 1815, 1830, 1831, 1848; • wskazuje na mapie ziemie polskie pod trzema zaborami i je nazywa, • zna postacie: Adama Mickiewicza, Piotra Wysockiego, • krótko opisuje sytuację Królestwa Polskiego przed powstaniem listopadowym i po jego upadku, • krótko opisuje sytuację w zaborach pruskim i austriackim po powstaniu 	<p>paramilitarne, które powstały przed I wojną światową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy wybuchła I wojna światowa; • wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie, • podaje bezpośrednią przyczynę wybuchu wojny, • rozumie pojęcia wojny pozycyjne i wojna manewrowa, • wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej, • wskazuje na mapie Rosję, • wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego, • zna postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina, • wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej; • zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego, • wie czym był Akt 5 listopada, • wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r., • wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa, • wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej • wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość, • wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r., • wskazuj na mapie kraje ententy i państwa centralne, • wie, które państwa należały do obozu zwycięzców I wojny światowej, • wymienia najważniejsze bitwy I wojny światowej, • wie, co wydarzyło się w roku: 1914, 1917, 1918, • wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość, • zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Włodzimierza
--	---

<p>listopadowym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy była wojna krymska; • potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym, • wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy, • zna postać Ottona von Bismarcka; • wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871, • wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego, • wskazuje na mapie obszar USA w XIX w., • rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa, • zna postać Abrahama Lincolna, • wie, kto wygrał wojnę secesyjną • wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej, • wymienia mocarstwa kolonialne, • zna pojęcie kolonializmu, • zna określenie „perła w koronie”; • wie, kiedy trwała wojna rosyjsko--japońska i zna jej wynik, • wskazuje kraje europejskie, które zjednoczyły się w drugiej połowie w XIX w.; • wymienia główne mocarstwa kolonialne, • wskazuje na mapie pozaeuropejskie obszary zajęte przez kolonizatorów; • wymienia wynalazki, które zmieniły życie codzienne w XIX w., • zna postacie: Abrahama Lincolna, Ottona Bismarcka, • krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym, • rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni, • wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka, • wie, kiedy wybuchło powstanie 	<p>Lenina, Woodrowa Wilsona,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej • wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa; • zna, przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego; • wie, czym zajmowała się Liga Narodów • wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu; • wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej, • zna dwóch przywódców ZSRS, • wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego, • rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS, • wskazuje przywódcę faszystowskich Włoch, • wymienia, co najmniej trzy cechy państwa faszystowskiego, • wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r., • wie, kiedy A. Hitler przejął władzę; • rozumie pojęcie III Rzeszy, • podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarny, • wymienia sojuszników III Rzeszy, • wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę • wymienia państwa totalitarne, • zna przywódców państw totalitarnych, • wymienia przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego, • wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej, • wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego, • wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową, • zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP, • wie, kiedy doszło do przewrotu
---	--

<p>styczniowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania, • wie, kim był Romuald Traugutt, • zna pojęcie katorgi, • wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego, • zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający, • wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego, • wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego, • rozumie pojęcia: germanizacja, Kulturkampf, rugi pruskie, strajk szkolny, • wie, gdzie wybuchł najśłynniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim, • na postaci: Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego, • wskazuje na mapie-orpluo ырduy- i Galicję, • rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska, • wymienia narodowości, które żyły w Galicji , • wskazuje na mapie obszary poszczególnych zaborów, • krótko opisuje sytuację Polaków w każdym z trzech zaborów; • pamięta datę: 1863 r., • zna postaci: Romualda Traugutta, Henryka Sienkiewicza, Michała Drzymały, Hipolita Cegielskiego, • zna określenie „epoka pary”, • wskazuje na mapie państwa najlepiej rozwinięte pod względem gospodarczym, • wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia, • wie, co oznacza określenie „piękna epoka”, • zna wynalazki, które uczyniły kulturę 	<p>majowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie sanacja • wymienia mniejszości narodowe w Polsce, • opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym, • wymienia, przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP, • wie, jaki port został zbudowany w okresie międzywojennym, • wie, w jaki sposób walczono z analfabetyzmem, • wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej • wymienia wrogów Polski, • wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski, • wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do Polski, • wymienia powstania i wojny, który doprowadziły do ukształtowania się granic II RP, • wskazuje główne dokumenty ustrojowe; • zna postać J. Piłsudskiego.
---	--

<p>masową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa, • wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy, • wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków, • wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich; • rozumie skrót: PPS, endecja, • przyporządkowuje postacię Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych, • zna datę: 1905 r., • zna pojęcie strajk generalny, • na określenie „krwawa niedziela”, • wymienia miasta zaboru rosyjskiego, w których w 1905 r. dochodziło do demonstracji. <p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej nauczania historii. 	<p>Ocena 1 Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej nauczania historii.
--	--